

วารสาร

วิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ มกราคม - มีนาคม ๒๕๕๑

กระทรวงศึกษาธิการ
ISSN 1513-0096

“...ในยุคปัจจุบันที่มีการแข่งขันสูงทุกๆ ด้าน เช่น ในการศึกษา
การทำงาน หรือแม้แต่ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เป้าหมายทั้งหลาย
ต้องเข้าไปมีส่วนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อย่างไรก็ตาม สิ่งที่เราควรรำลึก
อยู่เสมอ คือ ในการประกอบกิจการต่างๆ นั้น มักจะสำเร็จได้ยาก
ถ้าทำโดยลำพังคนเดียว การได้รับความช่วยเหลือเกื้อกูลจากผู้อื่น
ย่อมทำให้กิจการนั้นๆ สำเร็จได้อย่างดี การช่วยเหลือกันจึงมี
ความสำคัญมาก...”

พระโฆวาท สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
ในพิธีเปิดโครงการเยาวชนสานภูมิปัญญาพัฒนาท้องถิ่น ครั้งที่ ๑
ณ โรงเรียนนารีนุกูล จังหวัดอุบลราชธานี
วันที่ ๕ - ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔

พระสาทิสลักษณ์ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ
เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาส
ราชนครินทร์
ผลงานของนายสุวิทย์ หลีกุลย์

อนุบรรณาธิการ

นับเป็นความสูญเสียอย่างใหญ่หลวงของพสกนิกรชาวไทย เมื่อได้รับทราบข่าวการสิ้นพระชนม์ของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๕๑ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาพระองค์ทรงบำเพ็ญพระกรณียกิจอันทรงคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติ ทรงมีน้ำพระทัยเสียสละสูงส่งต่อพวงพสกนิกร ทรงเกื้อกูลอุปถัมภ์งานหลายด้านอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด วารสารวิชาการฉบับปฐมฤกษ์นี้จึงขอเทิดพระเกียรติพระองค์ท่านด้วยบทความเรื่องสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ โดยอาจารย์สายไหม จบกมลศึก และบทสัมภาษณ์พิเศษ รศ.เย็นใจ สมวิเชียร เกี่ยวกับพระกรุณาธิคุณของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ต่อการส่งเสริมการศึกษาวិทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ในประเทศไทย ด้วยพระกรุณาธิคุณที่มีต่อพสกนิกรทุกหมู่เหล่า พระองค์จะทรงสถิตอยู่ในใจของปวงชนชาวไทยตลอดกาล

วารสารวิชาการ ในปีนี้ ๑๑ นี้ ยังคงมุ่งมั่นที่จะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการให้แก่เพื่อนครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้สนใจทั่วไปต่อไป คณะบรรณาธิการรู้สึกยินดีและหายเหนื่อยเมื่อได้รับเสียงสะท้อนกลับจากผู้อ่านหลายท่านว่าได้รับประโยชน์จากการอ่านวารสารวิชาการและได้นำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เวทีนี้ยังคงเปิดกว้างสำหรับผู้สนใจส่งบทความมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยส่งมาได้ที่ กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ตึก สพฐ. ๓ ชั้น ๓ กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

คอลัมน์ประจำ

เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับ...เด็กพิเศษ

เกาะติดหลักสูตร

เส้นทางสู่...การปฏิรูปการเรียนการสอน

รอบรู้สู่การวัดและประเมินผล

ถนนสายประกันคุณภาพ

เวทีคนวิจัย

ความรู้เพื่อครูแนะแนว

สนาม...สื่อการเรียนรู้

บอกกล่าวเล่าขาน

เรียงร้อยถ้อยกวี

เตรียมความพร้อมเด็กพิการเข้าสู่ระบบการศึกษา....ชีวิตที่เลือกได้

การบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔ ด้วยการนิเทศเชิงระบบ

พัฒนาการทางสมองกับการเรียนรู้มุมมองที่สำคัญ

การเปรียบเทียบคะแนนระหว่างแบบสอบ (Test Equating) คืออะไร

นิวซีแลนด์ แดนที่การศึกษามีคุณภาพ

การจัดการเรียนรู้อัตโนมัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เส้นทาง....สู่อนาคต

แบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเลขเร็ว

ลิ้นแสงส่อง

สารบัญ

เรื่อง

บทสัมภาษณ์พิเศษ

สัมภาษณ์พิเศษ : รศ.เย็นใจ สมวิเชียร

บทความทั่วไป

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา

กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ สายไหม จบกมลศึก

มหัศจรรย์เด็กไทย สุรยนต์ พันธุ์เอกาส, ศักดิ์สิน ช้องคารากุล

เด็กไทยสร้างสรรค์โครงงานเด่นจากการอ่านหนังสือ

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ กอง บก.

รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนพิการ บนพื้นฐาน

ศักยภาพผู้เรียนรายบุคคล กรณีศึกษาโรงเรียนศรีสังวาลย์

เชียงใหม่ สุชาภา ยอดอินทร์พรหม

การเรียนการสอนภาษาไทย ณ มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศ

เชียงใหม่ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน พศ.ดร.มิชัย เอี่ยมจินดา

อิสลามศึกษา...ที่บาเลเซีย ไพศาล วิชาลากรณ

ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว

ในการจัดการศึกษาโดยครอบครัว จันทนา บุญส่ง

ลดเมืองร้อนด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นวลนอม คงทน

การนิเทศการศึกษากับปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัด

ชายแดนภาคใต้ กับกนก จุฑาโก

สอนคุณธรรมอย่างไรให้อารมณ์ดี

พระกรุณาธิคุณของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ต่อการส่งเสริมการศึกษาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ในประเทศไทย

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยา-

ณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ได้ทรงบำเพ็ญพระกรณียกิจอันทรงคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนอย่างอเนกประการ ทรงมีสายพระเนตรกว้างไกล มีน้ำพระทัยเสียสละเกื้อกูลอุปถัมภ์งานการศึกษาหลายด้าน งานหนึ่งที่ทรงให้ความสำคัญก็คือการส่งเสริมการศึกษาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โดยเฉพาะโครงการโอลิมปิกวิชาการที่พระองค์ได้ส่งเสริมสนับสนุนจนพัฒนาก้าวหน้ามาจนปัจจุบัน วารสารวิชาการฉบับนี้ได้รับเกียรติจาก รศ. เย็นใจ สมวิเชียร กรรมการและเหรัญญิกมูลนิธิส่งเสริมโอลิมปิกวิชาการและพัฒนามาตรฐานวิทยาศาสตร์ศึกษา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ (สอวน.) ให้สัมภาษณ์ถึงพระกรุณาธิคุณของพระองค์ท่านในการส่งเสริมการศึกษาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

สัมภาษณ์พิเศษ

รศ.เย็นใจ สมวิเชียร
กรรมการและเหรัญญิกมูลนิธิ สอวน.

กองบรรณาธิการ : ขอให้อาจารย์กล่าวถึงพระกรุณาธิคุณของพระองค์ท่านเกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ในประเทศไทย โดยเฉพาะโครงการโอลิมปิกวิชาการ

รศ.เย็นใจ : การแข่งขันโอลิมปิกวิชาการหรือ International Science and Mathematical Olympiad (ISMO) เป็นการแข่งขันความสามารถทางปัญญาเกี่ยวกับชีววิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ระหว่างเยาวชนในระดับมัธยมศึกษาจากนานาชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสาะแสวงหาเยาวชนผู้มีอัจฉริยะทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์จากทั่วโลก ให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเยาวชนจากนานาชาติ โดยเริ่มจัดให้มีการแข่งขันวิชาคณิตศาสตร์ขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๒

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๑ คณะกรรมการจัดการแข่งขันคณิตศาสตร์โอลิมปิกสากลได้เชิญให้ประเทศไทยส่งนักเรียนเข้าร่วมการแข่งขันคณิตศาสตร์โดยมีเงื่อนไขว่าไทยต้องส่งผู้แทนเข้าร่วมสังเกตการณ์ก่อนหนึ่งปี ซึ่งตรงกับ การแข่งขันคณิตศาสตร์โอลิมปิก ครั้งที่ ๒๙ จัด ณ ประเทศออสเตรเลีย ซึ่ง รศ.ดร.กำจัด มงคลกุล นายกสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ในขณะนั้น มีความสนใจเรื่องนี้อยู่แล้ว และเล็งเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ ช่วยกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัวในเรื่องการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี สมาคมจึง

รับเข้าร่วมการแข่งขันทั้งที่ยังไม่มีงบประมาณรองรับในการส่งผู้แทนไปสังเกตการณ์ก่อนหนึ่งปี แต่ก็ได้ผู้เสียสละอาสาไปสังเกตการณ์ในปี ๒๕๓๑ โดยใช้ทุนส่วนตัว คือ อาจารย์อัมพวัน กังสดาล ข้าราชการของศูนย์บริการเพื่อการศึกษา และต่อมาในปี ๒๕๓๒ เราก็ได้ส่งเด็กไปร่วมการแข่งขัน ในการดำเนินการคัดเลือกและจัดส่งเด็กไปร่วมแข่งขันนั้น สิ่งที่เป็นปัญหาคือเรื่องงบประมาณ ซึ่งสมาคมวิทยาศาสตร์ฯ ต้องออกระดมหาทุน รศ.ดร.กำจัด มงคลกุล ได้ให้สัมภาษณ์ถึงเรื่องการหาทุนในรายการข่าวโทรทัศน์ช่อง ๙ ทำให้ความได้ทราบถึงพระเนตรพระกรรณของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา (พระยศในขณะนั้น) พระองค์ได้มีกระแสรับสั่งให้เลขานุการในพระองค์ฯ ติดต่อ รศ.ดร. กำจัด ไปรับเงินที่ทรงโปรดเกล้าฯ ประทานมาเพื่อช่วยเหลือการดำเนินงานจำนวนห้าหมื่นบาท และเงินสนับสนุนจากพระสหายอีกสี่หมื่นบาท ต่อมาก็ได้รับเงินสนับสนุนจากภาคเอกชนอีกหลายแห่งจนสามารถส่งเด็กรุ่นแรกไปแข่งขันได้

กองบรรณาธิการ : นักเรียนรุ่นแรกที่ประเทศไทยส่งไปแข่งขันมีจำนวนเท่าไร

รศ.เย็นใจ : เราส่งไปเต็มจำนวน คือ ๖ คน โดยคัดเลือกมา ๑๒ คน จากสมาคมคณิตศาสตร์ในพระบรมราชูปถัมภ์ โครงการ พสวท. และเด็กจากค่ายเยาวชนช้างเผือกปูนซีเมนต์ไทย นำมาอบรมและคัดเลือกไปแข่งขัน ผลการแข่งขันเราได้เหรียญทองแดงมา

๑ เหรียญ จากนายไพศาล นาคมหาชาสินธุ์ โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย เมื่อ รศ.ดร.กำจัด มงคลกุล และคณะได้เข้าเฝ้าฯ เพื่อกราบทูลรายงานการแข่งขันและปัญหาต่างๆ พระองค์ท่านได้รับสั่งว่า ทรงสนพระทัยโครงการนี้เพราะได้เคยทรงศึกษาทางเคมีมา และทรงเห็นว่าคนที่รู้เรื่องคณิตศาสตร์จะมีการคิดเป็นระบบคิดเป็นเหตุเป็นผล การส่งเด็กไปแข่งขันเป็นการส่งเสริมให้เด็กคิดอย่างมีเหตุผล มีประโยชน์ในระยะยาว พระองค์ท่านทรงยินดีให้การสนับสนุนโครงการนี้ ขอให้ส่งรายการค่าใช้จ่ายบางประการที่จำเป็นที่ไม่สามารถเบิกจากทางราชการได้ มาให้ท่านวินิจฉัย เพื่อจะได้ให้การสนับสนุนตามพระอภัยมณี

หลังจากนั้นอาจารย์มานี จันทวิมล รองผู้อำนวยการ สสวท. ได้ทำหนังสือกราบทูลรายการค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนเงิน หนึ่งแสนห้าหมื่นสามพันบาท

ซึ่งพระองค์ได้ประทานเงินมาให้จำนวนหนึ่งแสน หกหมื่นบาท พระองค์ท่านยังได้ทรงแนะนำคณะกรรมการให้ขยายการสอบคัดเลือกออกไปให้ทั่วประเทศ เพื่อให้ได้คนเก่งมากขึ้น ทางโครงการได้สนองพระดำริและได้ขยายวิชาที่สอบเพิ่มขึ้นจนได้ ๕ สาขาวิชา คือ คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ เคมี ชีววิทยา และฟิสิกส์

ต่อมาทางรัฐบาลได้ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ แต่เนื่องจากสมาคมวิทยาศาสตร์ฯ ไม่ใช่หน่วยงานราชการจึงต้องเลือกหน่วยงานที่จะมาเป็นผู้ตั้งงบประมาณ สมาคมวิทยาศาสตร์ฯ จึงได้เลือก สสวท. เป็นผู้ขอตั้งงบประมาณและประสานงาน โดยดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการบอร์ดโดยมีนายกสมาคมวิทยาศาสตร์ฯ เป็นประธาน

กองบรรณาธิการ : พระองค์ท่านมีพระดำริอย่างไรในการจัดตั้งมูลนิธิ สอวน.

รศ.เย็นใจ : สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ มีสายพระเนตรที่กว้างไกลมาก ท่านได้ทรงเล็งเห็นถึงความสำคัญและปัญหาในการพัฒนาการศึกษาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ในระดับโรงเรียนเพื่อให้ได้ระดับมาตรฐานสากลมาโดยตลอด แม้ว่าการยกระดับมาตรฐานด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาให้เทียบเท่าสากลจะทำได้ยากในระยะเวลานั้น แต่การแข่งขันโอลิมปิกวิชาการก็ยังสามารถนำมาใช้ประโยชน์เป็นตัวเร่งนอกระบบได้ และได้ทรงเห็นว่าการดำเนินงานในเรื่องนี้จะบรรลุเป้าหมายได้ จำเป็นต้องอาศัยองค์การอิสระที่มีความสามารถและมีความคล่องตัวสูง ไม่ยึดติดกับระบบราชการ ดังนั้นในปี ๒๕๔๒ จึงได้ทรงพระกรุณาพระราชทานเงินส่วนพระองค์ให้ ศาสตราจารย์ศักดิ์ศิริพันธุ์ (นายกสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในขณะนั้น) ไปดำเนินการจัดตั้ง “มูลนิธิส่งเสริมโอลิมปิกวิชาการและพัฒนามาตรฐานวิทยาศาสตร์ศึกษา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ (สอวน.)” และทรงรับเป็นองค์ประธานมูลนิธิฯ ด้วย และยังพระราชทานเงินทุนการกุศลสมเด็จย่าให้ใช้ดำเนินการเป็นประจำทุกปี เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและรวดเร็ว

ในปี ๒๕๔๓ มูลนิธิ สอวน. จึงได้ร่วมมือกับคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐทั่วประเทศ และกระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้งศูนย์ สอวน.ขึ้น ซึ่งปัจจุบันมีอยู่ ๒๑ ศูนย์ มุ่งเน้นส่งเสริมพัฒนาศักยภาพ

ทางปัญญาด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่มีความพร้อมทั่วประเทศ ให้ได้มาตรฐานสากลและป้อนนักเรียนที่มีศักยภาพสูงจำนวนหนึ่งเข้าสู่ระบบของโครงการโอลิมปิกวิชาการเพื่อคัดเลือกเป็นผู้แทนประเทศไทย นอกจากนี้ศูนย์ สอวน. ยังช่วยพัฒนาความรู้ วิธีการสอน และทัศนคติของอาจารย์ในโรงเรียนไปพร้อมกัน

กองบรรณาธิการ : มูลนิธิฯ ได้รับเงินสนับสนุนจากแหล่งใดบ้าง

รศ.เย็นใจ : เป็นงบประมาณอุดหนุนจากรัฐบาลส่วนหนึ่ง เงินบริจาคจากองค์กรต่างๆ และเงินจากทุนการกุศลสมเด็จย่าที่ประทานมาให้ทุกปี ซึ่งตอนนี้มูลนิธิขยายงานไปถึงระดับมหาวิทยาลัย คือ การจัด Asian Science Camp โดยเป็นการจุดประกายความคิดสร้างสรรค์ให้กับเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ ผ่านการอภิปรายและพูดคุยกับนักวิทยาศาสตร์ ระดับรางวัลโนเบลแล้วนำมาต่อยอดสร้างเป็นโปสเตอร์ เราต้องพัฒนาเด็กให้เต็มศักยภาพของแต่ละคน

กองบรรณาธิการ : ขอให้อาจารย์เล่าถึงความประทับใจที่มีต่อพระองค์ท่านทั้งในเรื่องของแนวคิดและการทำงาน

รศ.เย็นใจ : พระองค์ท่านทรงคิดเป็นระบบ เวลาทรงคิดอะไรจะเป็นระบบมาก คิดอย่างมีเหตุมีผล เห็นได้จากการทรงงานของพระองค์ท่าน เมื่อทรงศึกษาเรื่องใด จะศึกษาจริงและลึกซึ้ง ศึกษามาก่อนล่วงหน้า และพระองค์ท่านทรงตรงต่อเวลามาก ทำงานกับพระองค์ท่านแล้วรู้สึกสบายใจ อบอุ่นใจ ท่านไม่มีการเปรียบเทียบให้เกิดความท้อถอย สอนให้มองภารกิจ

ของตนเอง ต้องการให้ทุกคนทำหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุด พระองค์ท่านประทานกำลังใจตลอดเวลา ท่านเคยรับสั่งกับดิฉันว่า อาจารย์จำไว้ว่ามีคนๆ หนึ่งรู้ว่าอาจารย์ทำงานหนัก ท่านจะรับสั่งเสมอว่าถ้ามีปัญหาก็แก้ไขไป ช่วยกันแก้ไข ท่านได้รับสั่งฝากว่าสิ่งใดที่ดี มีประโยชน์ต่อบ้านเมืองก็ให้ทำต่อไป

กองบรรณาธิการ : อาจารย์คิดว่าหลังจากที่องค์ประธานมูลนิธิฯ ได้สิ้นพระชนม์แล้ว มูลนิธิ สอวน. จะสืบสานพระปณิธานของพระองค์ท่านในการส่งเสริมการศึกษาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ในประเทศไทยต่อไป อย่างไร

รศ.เย็นใจ : มูลนิธิฯ จะพยายามสืบสานงานต่อไปให้ดีที่สุด ทุกคนทราบว่าพระองค์ท่านต้องการเห็นการศึกษาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ของบ้านเราให้ได้มาตรฐาน อย่างน้อยก็ให้ใกล้เคียงกับมาตรฐานสากล ท่านรับสั่งว่ามูลนิธิฯ ทำได้แค่ส่งเสริมเด็กเก่ง แต่เด็กส่วนใหญ่ของประเทศต้องเป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการดูแล

น้ำพระหฤทัยที่เปี่ยมด้วยพระเมตตา และพระหฤทัยที่ทรงมุ่งมั่นสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ของพระองค์ท่านจะเป็นกำลังใจสำคัญให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ในประเทศไทยได้สานต่อพระปณิธานของพระองค์ท่านเพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นคนที่มีคุณภาพ สามารถเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

ศกุนตลา/เจตนา สัมภาษณ์

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

สายไหม จบกาศิก*

เริ่ม วันพุธที่ ๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๑ เวลา ๒ นาฬิกา ๒๕ นาที ผ่านวันขึ้นปีใหม่ได้เพียงวันเดียว ชาวไทยทั้งประเทศก็ได้รับความวิปโยคในการเสด็จสู่สวรรคาลัยของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ซึ่งประจวบรัชกาลพระองค์ ณ โรงพยาบาลศิริราช พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สำนักพระราชวังจัดงานพระศพถวายพระเกียรติยศอย่างสูงสุด ตามราชประเพณี ประดิษฐานพระศพ ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง บำเพ็ญพระกุศล ตลอด ๑๐๐ วัน ข้าราชการบริพารในสำนักพระราชวังไว้ทุกข์ ๑๐๐ วัน ฝ่ายหน่วยงานรัฐบาลลดธงครึ่งเสา ๑๕ วัน ซึ่งต่อมาวันที่ ๗ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๑ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานฉัตร ๗ ชั้น เป็นเครื่องเพิ่มเติมพระเกียรติยศพระศพ อีกด้วย

* ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา เอกสาร และหนังสือ กรมศิลปากร

เป็นที่ประจักษ์ว่า หน่วยงานด้านสื่อต่างๆ ได้เผยแพร่วพระเกียรติคุณของพระองค์ให้ประชาชนรับรู้ พระอัจฉริยภาพ ทั้งการเป็นพระอาจารย์ที่สมบูรณ์แบบเจ้าฟ้านักวิชาการ และเจ้าฟ้านักการศึกษา มีหนังสือที่ทรงพระนิพนธ์และพระกำลังอุปถัมภ์สนับสนุนให้เกิดขึ้นอย่างสง่างามแก่บ้านเมืองหลายด้าน ทั้งศาสนา พระบรมราชวงศ์ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม การท่องเที่ยวและการศึกษา ทรงเริ่มงานนิพนธ์ตั้งแต่พระชนมายุ ๙ พรรษา เรื่อง “เด็กเขียนให้เด็ก นิทานสำหรับเด็ก” และเป็นบรรณาธิการวารสาร “รื่นรมย์” เพื่ออ่านกันเองในวังสระปทุม ก่อนเสด็จไปพำนักในยุโรป พระกรณียกิจอันไพศาลที่ทรงปฏิบัติบำเพ็ญตลอดพระชนม์ชีพบังเกิดประโยชน์แก่ชาติและประชาชนชาวไทยอย่างยั่งยืนอีกหลายด้าน ทั้งการศึกษา สาธารณสุข การแพทย์ การสงเคราะห์ทุกรูปแบบ ดนตรีและศิลปการแสดง ฯลฯ พระเกียรติคุณควรแก่การถวายพระเกียรติยศนักปราชญ์แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์อีกพระองค์หนึ่งสืบไป

โอกาสนี้ จะได้นำพระประวัติและพระกรณียกิจ ด้านการศึกษาในฐานะนักศึกษามาเฉลิมพระเกียรติคุณให้ปรากฏ

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เป็นพระธิดาพระองค์ใหญ่ของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ประสูติเมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๖๖ ณ เมืองเอดินบอเร สก็อตแลนด์ ประเทศอังกฤษ พระองค์ คือ พระโสทรเชษฐภคินีของพระบาทสมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัว ๒ พระองค์ คือ พระบาทสมเด็จพระ-
ปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร
รัชกาลที่ ๘ และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา-
ภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน

พุทธศักราช ๒๔๗๒ พระราชบิดาสืบพระชนม์
พระราชโอรสพระราชธิดายังทรงพระเยาว์ สมเด็จพระ
เจ้าฟ้ามงกุฎ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวง
นราธิวาสราชนครินทร์ พระชนมายุ ๖ พรรษา
พระอนุชาธิราช ๔ พรรษาและ ๒ พรรษาตามลำดับ
ครั้นเมื่อสมเด็จพระอนุชาพระองค์ที่ ๑ มีพระพลานามัย
ไม่แข็งแรง ต้องได้รับการอภิบาลในประเทศที่มีภูมิอากาศ
เย็นเช่นยุโรป เพื่อดูแลการศึกษาเป็นหลักแก่พระราชโอรส
ธิดา พุทธศักราช ๒๔๗๖ หลังการเปลี่ยนแปลงการ
ปกครองแล้ว สมเด็จพระบรมราชชนนีจึงกราบทูลขอ
พระราชทานพระบรมราชานุญาตพาครอบครัวไปพำนัก
ประเทศสวิตเซอร์แลนด์เพื่อรักษาพระองค์สมเด็จพระ
ราชโอรสตามหลักการสาธารณสุขในดินแดนที่
กล่าวว่าเป็นประเทศที่เป็นกลางและมีประชาธิปไตย
อย่างสมบูรณ์แบบยิ่งกว่าประเทศใดในยุโรป

ทั้งสามพระองค์ทรงเติบโตในยุโรป ใช้ชีวิต
เรียบง่าย ประหยัดอดออม อย่างพลเมืองยุโรปทั่วไป
ทรงงานทุกอย่างเยี่ยงสามัญชน นอกจากการศึกษาที่

จำเป็นต้องเล่าเรียนแล้ว ทรงศึกษาทั้งภาษาฝรั่งเศส
อังกฤษ และเยอรมนี พระราชโอรสธิดาทรงได้รับ
การปลูกฝังเรียนรู้ความเป็นไทยจากสมเด็จพระบรม
ราชชนนี ทรงสอนให้รักชาติไทย รู้จักทดแทนคุณ
แผ่นดินเกิด รู้จักค่าของเวลา มีศีลธรรม และที่สำคัญ
ต้องบำเพ็ญประโยชน์แก่ผู้ด้อยกว่าตน สืบทอดพระ-
ราชดำริในสมเด็จพระบรมราชชนกที่ทรงมีน้ำพระราช
หฤทัยอันงดงามเป็นแบบ

พุทธศักราช ๒๔๗๗ พระบาทสมเด็จพระ-
ปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ทรงสละราชสมบัติ
สมเด็จพระอนุชาพระองค์แรก คือ พระบาทสมเด็จพระ
ปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามา-
ธิบดินทร ได้รับการกราบทูลเชิญขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดิน
รัชกาลที่ ๘

พุทธศักราช ๒๔๘๕ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ
ทรงจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ทรงเข้าศึกษา
ต่อที่มหาวิทยาลัยโลซานน์ ในคณะวิทยาศาสตร์ สาขา
วิชาเคมี พุทธศักราช ๒๔๙๑ ทรงเข้าศึกษาในสาขา
วิศวกรรมคิตี ปรังญาและจิตวิทยา ทรงพระปรีชา
สามารถในการศึกษาอย่างยิ่ง ได้รับรางวัลเกียรตินิยม
เป็นลำดับที่ ๓ ของประเทศ เสด็จนิวัตประเทศไทย
แล้วทรงเริ่มบำเพ็ญพระกรณียกิจอันเป็นคุณประโยชน์
แก่ประเทศและชาวไทยนับแต่นั้นเป็นต้นมา

งานด้านการศึกษาในมหาวิทยาลัย

เมื่อครั้งทรงพระเยาว์ ทรงเป็นเจ้าของหญิงที่
ร่ำเรียนฉายแววความเป็นอัจฉริยะในวิชาการ โดยเฉพาะ
ความเป็นนักเขียนและความเป็นครู ระหว่างพุทธศักราช
๒๔๙๓-๒๕๐๑ ทรงเป็นพระอาจารย์ในคณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทรงสอนวิชาสนทนาภาษา
ฝรั่งเศส และวรรณคดีฝรั่งเศส ครั้งนั้นเมื่อ ๕๐ ปี
มาแล้ว ทรงนำแนวการสอนสมัยใหม่ตามที่ทรงศึกษา
ในสถาบันต่างประเทศมาปรับสอน เป็นการสร้าง
บรรยากาศในการเรียน กระตุ้นให้เกิดประสิทธิภาพ
ในการเรียนรู้ เป็นที่ชื่นชอบแก่นักศึกษาทั่วไป

พุทธศักราช ๒๕๑๒ ทรงรับเป็นอาจารย์ประจำที่คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทรงสอนและทรงงานด้านการบริหารในหน้าที่หัวหน้าสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ ซึ่งประกอบด้วย ภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน ญี่ปุ่น จีนและรัสเซีย ทรงดูแลการสอนของอาจารย์ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ และจัดทำหลักสูตรปริญญาตรีสาขาภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศส ด้วยการผสมผสานความรู้ด้านภาษาและวรรณคดีให้เข้ากันอย่างเหมาะสม สำเร็จในปีพุทธศักราช ๒๕๑๖ ทรงเป็นอาจารย์ประจำอยู่ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๘ ปี จากนั้นทรงขอเป็นอาจารย์พิเศษอย่างเดียวด้วยต้องทรงติดตามพระราชภารกิจในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีด้านหน่วยแพทย์เคลื่อนที่

อย่างไรก็ตาม น้ำพระหฤทัยในความเป็นครูนั้นเปี่ยมล้นมิเหือดหาย ทรงรับเป็นอาจารย์พิเศษในมหาวิทยาลัยอื่นๆ อีกหลายแห่งทั้งในกรุงเทพมหานครและมหาวิทยาลัยในภูมิภาคตามที่กราบทูลขอลดลงมา ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ต่อเนื่องอีกหลายรุ่น

ด้วยประสบการณ์และพระปรีชาญาณในการสอนภาษาฝรั่งเศสเป็นเวลาอันยาวนาน พุทธศักราช ๒๕๒๐ จึงทรงก่อตั้ง “สมาคมครูสอนภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย” เพื่อเป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนความรู้ในการแก้ไขการสอนให้กับบรรดาครูทั้งหลาย ทรงได้รับการถวายพระเกียรติจากรัฐบาลฝรั่งเศส ทูลเกล้าฯ ถวายเหรียญตราชั้นสูงสุด ด้านศิลปะและอักษรศาสตร์ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๒

งานการศึกษาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน

ทรงสร้างเสริมฐานการศึกษาเด็กเล็กที่พร้อมจะเติบโต เฉพาะการศึกษาของเด็กเล็ก ทรงสร้างสื่อการเรียนให้แก่เด็กเล็กที่มีได้มีโอกาสเรียนชั้นอนุบาลเพื่อสามารถอ่านเขียนทันเด็กที่เรียนล่วงหน้าไปก่อนเกณฑ์ พระราชทานแก่เด็กในโรงเรียนชายแดนซึ่งอยู่

ในความดูแลของตำรวจตระเวนชายแดน ทรงจัดตั้งโครงการสอนหนังสือแก่เด็กเล็กในชั้นเตรียมพร้อมทั่วประเทศ ทรงนำสื่อประดิษฐ์สาธิตแก่กลุ่มครูและนักเรียนชั้นประถมระหว่างตามเสด็จสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีไปทรงเยี่ยมราษฎรในถิ่นทุรกันดาร ในโครงการ พอ.สว. ได้แก่ ชุดบันไดงู เสริมทักษะคณิตศาสตร์ ป.๑ หนังสือสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชุดแรกของประเทศไทย ได้แก่ ชุดไปตลาด ว่าด้วยอาหาร ๕ หมู่ และชุดสร้างเสริมประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ ปรากฏผลต่อเนื่องนั้ต่อการปูพื้นฐานการเรียนรู้เบื้องต้นของเด็กเล็กอย่างดี

ร่วมสร้างโรงเรียนในถิ่นทุรกันดาร

ระหว่างตามเสด็จสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีไปทรงเยี่ยมราษฎรในถิ่นทุรกันดาร โครงการ พอ.สว. ในจังหวัดภาคเหนือ ได้พระราชทานเงินสร้างโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารเพื่อการศึกษาของเด็กที่อยู่ห่างไกล เป็นการช่วยการศึกษาของชาติให้มีสถานศึกษาเพิ่มขึ้น

ทรงสนับสนุนวิชาการคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์

วิทยาศาสตร์เป็นวิชาที่ทรงศึกษาเบื้องต้นเมื่อทรงพำนักในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ได้ทรงนำมาสังเคราะห์แก่การศึกษาของเยาวชนไทยได้อย่างน่าภาคภูมิใจพระทัย ด้วยน้ำพระหฤทัยที่ทรงรักทรงเมตตาเด็กและเยาวชนไทย ทรงสนพระทัยการศึกษาของเยาวชนให้มีพื้นฐานวิชาการคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ที่เข้มแข็งมั่นคงมีพระประสงค์สร้างเยาวชนให้กล้าแกร่งในวิชาการ

ทรงอุปถัมภ์โครงการ “โอลิมปิกวิชาการ” และเป็นกำลังสำคัญสนับสนุนเยาวชนไทยเข้าแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ ซึ่งมีอยู่หลายสาขา คือ คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี คอมพิวเตอร์และชีววิทยา เพื่อพัฒนาวิชาการวิทยาศาสตร์ในประเทศให้ก้าวหน้าทันสากล ทรงตระหนักถึงเยาวชนไทยที่สติปัญญาดีเลิศในด้าน

คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ หากไม่มีโอกาสเรียนรู้ในวิทยาการขั้นสูงอย่างถูกต้องสมบูรณ์ ทั้ง “วิชาความรู้” และ “ครูผู้สอน” แล้ว ย่อมจะเป็นสิ่งที่น่าเสียดายสติปัญญาเด็ก จึงทรงสนับสนุนทุนส่วนพระองค์เป็นเบื้องต้น เป็นการสร้างนักวิชาการของชาติ ประทานโอกาสผู้แข่งขันเข้าเฝ้าเป็นการส่วนพระองค์ รับฟังข้อคิดที่เป็นประโยชน์ทุกครั้ง สิ่งสำคัญทรงจัดตั้งชมรมประทานทั้งความรู้และพระราชทรัพย์ เป็นทุนดำเนินงานที่มั่นคง ดังปรากฏ นักเรียนไทย เยาวชนไทยที่เดินทางไปแข่งขันโอลิมปิกวิชาการระดับสากล ในต่างประเทศ ทั้งยุโรปและประเทศในเอเชีย สร้างเกียรติภูมิได้รับรางวัลที่ ๑ จากสถาบันในต่างประเทศทุกโอกาสที่เดินทางไปแข่งขัน นำรางวัลมาทูลเกล้าถวายให้พระองค์ทรงชื่นชมทุกปีเสมอมา เป็นความภาคภูมิใจทั้งสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ และเยาวชนไทยเป็นที่สุด

ให้การอุปถัมภ์เด็กอ่อน เด็กเล็ก ในสลัม

ในกรุงเทพมหานคร ทรงให้ความอนุเคราะห์เด็กเล็กในสลัมต่างๆ เมื่อทรงหยุดการสอน พระกรณียกิจส่วนใหญ่ จึงเป็นงานสังคมสงเคราะห์ ทั้งด้านการแพทย์ สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม นอกจากช่วยโครงการแพทย์อาสาในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พอ.สว. แล้ว มีมูลนิธิ กองทุน สมาคม ศูนย์สงเคราะห์ อีกจำนวนมากกว่า ๓๐ รายการ ที่พระองค์ทรงมีภาระในการบริหาร เช่น มูลนิธิโรคไต มูลนิธิเด็กโรคหัวใจ มูลนิธิขาเทียม มูลนิธิสงเคราะห์เด็กพิการทางสมองและปัญญา มูลนิธิเด็กอ่อนในสลัม มูลนิธิโลกสีเขียว กองทุน “หมอเจ้าฟ้า” กองทุนการกุศล กว. กองทุนการกุศล “สมเด็จพระยา” สมาคมปราบวัณโรคเชียงใหม่ สมาคมพยาบาลสาธารณสุข ศูนย์เด็กอ่อนวัยก่อนเรียน ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ศูนย์เนื้อเยื่อชีวภาพกรุงเทพฯ คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล เป็นต้น

งานพระนิพนธ์ด้านการศึกษา

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงได้รับการอภิบาลให้ทรงมีพระจริยวัตรโปรดการอ่าน การศึกษามาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ ทรงสั่งสมประสบการณ์ทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะ โบราณคดี สิ่งแวดล้อม และทรงนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองตลอดเวลา ด้วยความสนพระทัยในศาสตร์ทั้งหลาย จึงทรงเป็นทั้งเจ้าฟ้านักประพันธ์ และเจ้าฟ้านักวิชาการ มีหนังสือพระนิพนธ์จำนวนมาก ที่จัดพิมพ์ขึ้นให้ได้ศึกษาหาความรู้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะเรื่องแม่เล่าให้ฟัง หรือยุวกษัตริย์ เจ้านายเล็กๆ มิใช่เป็นเรื่องประวัติบุคคลด้านเดียว หากแต่ให้ความเข้าใจทั้งประวัติศาสตร์ ประเพณี การเมือง อันเป็นวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งมีความสนุกสนานสอดแทรกไว้อย่างกลมกลืน หากได้ปลูกฝังความมีระเบียบ วินัย ความรับผิดชอบ การทำตนให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมไว้อย่างดี หรือสารคดีข่าวเกี่ยวกับการเสด็จไปทัศนศึกษาในต่างถิ่น เป็นสิ่งที่ชาวไทยโชคดีได้มีโอกาสเห็น เสมือนร่วมเดินทางไปกับพระองค์ด้วย โดยจะทรงพิถีพิถันให้จัดทำเป็นสารคดีท่องเที่ยวสั้นๆ ที่มากด้วยความรู้ นำเผยแพร่เกือบทุกครั้ง ทำให้ผู้ที่ไม่มีโอกาสไปถึง หูกวางตากว้างไปด้วย

งานสนับสนุนการศึกษาด้านดนตรีสากลในวงออเคสตรา ซึ่งเป็นดนตรีที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงชื่นชอบเป็นพิเศษ ก็เป็นสิ่งหนึ่งที่ทรงสนับสนุนแก่เด็กที่มีความตั้งใจเรียนอย่างจริงจัง หากขาดแคลนทุนทรัพย์ให้มีโอกาสได้การศึกษาอย่างสมความตั้งใจ ทรงอุปถัมภ์บำรุงวงออเคสตราในประเทศไทยให้ดำเนินได้อย่างมั่นคง ซึ่งต่อมา รัฐบาลได้สนองการศึกษาเรื่องนี้ เพื่อให้เจริญขึ้นอย่างเป็นเกียรติยศของประเทศสืบไป.

มหัศจรรย์เด็กไทย

สุริยนต์ พันธุ์โอกาส*

ศักดิ์สิน ช้องคารากุล**

“งานด้านการศึกษา ศิลปะและวัฒนธรรมนั้น คือ งานสร้างสรรค์ความเจริญทางปัญญาและจิตใจ ซึ่งเป็นทั้งต้นเหตุ ทั้งองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้ของความเจริญด้านอื่นๆ ทั้งหมด และเป็นปัจจัยที่ช่วยให้เรา รักษาความเป็นไทยได้สืบไป...”

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ของมหาวิทยาลัยศิลปากร ณ วังท่าพระ

วันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๑๓

จาก พระบรมราโชวาทนี้ กล่าวได้ว่าการที่มีโอกาสได้สนองกระแสพระราชดำริสของพระองค์ท่านแล้ว ดังเช่นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนศิลปหัตถกรรมที่มีเป้าหมายให้นักเรียนได้คิด ริเริ่ม สร้างสรรค์ศิลปกรรม หัตถกรรมและสืบสานวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น จนเกิดผลงานเป็นที่ประจักษ์ สถานศึกษาจึงสร้างสรรค์ให้มีผลงานของเด็กซึ่งนำมาแสดงในบูธต่างๆ ดังเช่น

เมื่อปลายปี ๒๕๕๐ ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดงาน “มหัศจรรย์เด็กไทย” ขึ้นที่ อิมแพคเมืองทองธานี เพื่อแสดงผลงานของนักเรียน โดยใช้แนวคิด เด็กคิด เด็กทำ เด็กนำเสนอ นับว่าเป็นมิติใหม่ในการจัดงานแสดงผลงานด้านการศึกษา จากที่เคยเห็นแต่การจัดป้ายนำเสนอผลงาน การที่จะทำให้เป็นรูปธรรมจะต้องคิดและวางแผนร่วมมือกันทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

* ข้าราชการบำนาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๑

** นักวิชาการศึกษา สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นักเรียนถือเป็นตัวจักรสำคัญของการจัดนิทรรศการ การนำเสนอและแสดงออกให้เห็นว่า “เด็กคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น

หลายคนคงอยากรู้ว่า สิ่งที่เราจัดการเรียน การสอนในโรงเรียนไปนั้น ได้ผลเป็นอย่างไร การจัด เวทีให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพจึงเป็นสิ่งจำเป็น งาน มหกรรมปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน “มหัศจรรย์เด็กไทย” จึงถือเป็นเวทีหนึ่งที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงศักยภาพ ของตนเอง โดยคณะผู้จัดงานได้จัดให้มีเวทีการแสดง ตั้งแต่ฮอลล์ ๑-๘ ผู้เข้าชมงานได้เห็นผลงานและ ความก้าวหน้าในการจัดการศึกษา การแสดงออกของ นักเรียนที่เป็นผลมาจากการจัดการศึกษา ได้เห็นว่า เด็กไทยเราทำได้และมีผลงานดีเยี่ยม สามารถนำมา จำหน่ายในงาน ก่อให้เกิดรายได้ นักเรียนได้แลกเปลี่ยน เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ในส่วนของการแสดงศิลปกรรมนี้ ล้ำเลิศ เป็นการประมวลงสุดยอดด้านศิลปหัตถกรรม และการงานอาชีพ จากการเรียนการสอนในโรงเรียน หลายคนตื่นตาตื่นใจกับความสามารถของนักเรียนที่มี ทั้งการแสดงดนตรี ศิลปวัฒนธรรมเด่นๆ ในแต่ละ ภูมิภาค การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ สิ่งประดิษฐ์ผลงาน นักเรียน ทั้งการแกะ การปั้น การวาด การเขียน มีการนำนวัตกรรมแนวคิดที่แปลกใหม่มาแสดงให้เห็น ผลงานจากการคิด การปฏิบัติของนักเรียน สามารถ สาธิตให้ดูว่าทำได้จริง นำเสนอเป็น จากการสังเกต รวมทั้งแบบสอบถาม การสัมภาษณ์และการรายงาน ของโรงเรียนและสถานศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม พบว่า สิ่งที่ได้จากการจัดงานในครั้งนี้ คือ

โรงเรียน ผู้บริหาร ครู นักเรียน และชุมชน ได้รับผลประโยชน์เต็มที่ กล่าวคือ

ผู้บริหารโรงเรียน

๑. เกิดความคิด แนวทาง สร้างงานทาง การศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การใช้ ภูมิปัญญาไทยที่ยืนยมนวัตกรรมไทย

๒. เห็นรูปแบบ เทคนิควิธีการส่งเสริม พัฒนาการจัดการเรียนการสอน การใช้แหล่งเรียนรู้ หลากหลาย

๓. พัฒนาระบบการจัดการศึกษาเชิงคุณภาพ การสนับสนุนครูอาจารย์ นักเรียนในการสร้างสรรค์ ผลงานจากการจัดการเรียนการสอนให้เห็นผลเชิงประจักษ์ มีเป้าหมายชัดเจน

๔. การตรวจสอบประเมินผลการจัดการเรียน การสอน การบริหารหลักสูตรให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ เป้าหมาย นำไปสู่การพัฒนางานการอาชีพ

๕. จัดการศึกษาสนองความต้องการของ บุคคล ชุมชนและท้องถิ่น

๖. สร้างความร่วมมือร่วมใจ ร่วมคิดร่วมทำ ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา

ครูผู้สอน

ครูถือเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอด ประสบการณ์และจัดการศึกษาด้วยการนำแนวคิดสู่ การปฏิบัติและการเปลี่ยนแปลงในการจัดการศึกษา ถึงผู้เรียนโดยตรง ซึ่งสิ่งที่ครูได้รับการเข้าร่วม ชมงานในครั้งนี้ก็คือ

๑. ครูมีความใฝ่รู้ได้เห็นผลงานจากการจัดการ ศึกษาของโรงเรียนต่างๆ ที่หลากหลาย เป็นการพัฒนา ความรู้ความคิด เห็นการนำเทคนิคการสอน วิธีสอนใหม่ๆ ได้เห็นการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นเครื่องมือ การเรียนรู้ การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนใหม่ๆ เรียนรู้ เทคนิควิธีสอน การสร้างสื่อและแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน ที่นำมาแสดง เป็นการสร้างวิสัยทัศน์ในการปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอนที่เป็นรูปธรรม สามารถสร้างองค์ความรู้ สร้างผลงานเป็นของตนเองในโอกาสต่อไป

๒. ครูผู้สอนได้แนวคิดสำหรับการนำกลับไปวางแผนการสอน ออกแบบการสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การคิดสรรวัสดุท้องถิ่นมาใช้สร้างผลิตภัณฑ์ การจัดการตลาดจัดจำหน่ายเป็นรายได้ ผักให้ผู้เรียนเข้าใจบริบททางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และเรียนรู้จากสภาพจริง

๓. ครูจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น เห็นและรู้จักวิธีการเลือกและนำวิทยากรในท้องถิ่นมาใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้ การใช้สถานประกอบการ การสร้างสื่อเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเพื่อนครูด้วยกันเอง

๔. เปลี่ยนเจตคติในการจัดการเรียนการสอน เน้นการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงมากขึ้น แทนการบรรยาย บอกเล่าหรืออธิบาย นอกจากนี้ครูได้แลกเปลี่ยนความรู้กับครูผู้มีผลงาน ครูได้สอนกันเอง กล่าวคือ การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การนำเทคโนโลยีจัดการศึกษา การเสริมสร้างโอกาสการเรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลาย จัดเป็นประสบการณ์ตรงที่หาค่ามิได้

๕. การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง คือ การที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ มีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพจริงของชีวิต สามารถนำความรู้ไปใช้เป็นพื้นฐานการศึกษาต่อ หรือการประกอบอาชีพที่เหมาะสมได้กับตนเอง นับว่าการจัดจำหน่ายผลผลิตของนักเรียนทำให้เห็นช่องทางที่เป็นวิถีชีวิตจริง ครูสามารถประยุกต์ใช้แนวคิดไปสร้างแผนการออกแบบการเรียนรู้ ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างคุ้มค่าต่อไป

นักเรียน

๑. การร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำในการสร้างสรรค์ผลงานและการนำเสนอ

จากความรู้ที่ได้เรียนมาจากห้องเรียนแล้วมีโอกาสได้แสดงออกมาจนเกิดผลผลิตสามารถ

จัดมาเสนอตามที่ได้เห็น ย่อมแสดงให้เห็นว่านักเรียนเกิดความรู้ เกิดทักษะจริง การได้มาร่วมแสดงในงานดังกล่าว ก่อให้เกิดแนวทางการนำความรู้มาสู่การสร้างอาชีพ ได้ปฏิบัติจริงเห็นจริง ผู้เรียนได้ร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมกันทำและร่วมกันจัดการโครงการทางวิชาการ พร้อมทั้งการสาธิตนำเสนอผลงาน ทำงานกันเป็นทีม มีการออกแบบผลิตภัณฑ์อาหาร ผลผลิตสร้างสรรค์ล้วนน่าสนใจ มีความแปลกใหม่

๒. การร่วมคิด ร่วมทำหลักสูตรสถานศึกษานับได้ว่าการสร้างสรรค์หลักสูตรสถานศึกษาต้องสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น เป็นหลักสูตรที่ทำได้จริง ฉะนั้น การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาหรือท้องถิ่นที่ดี ต้องมีส่วนต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง เป็นต้นว่า ชุมชนองค์กรในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการคิดและทำ สร้างงานให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ตำบล นับว่าเป็นการช่วยพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นได้อีกทางหนึ่ง การดำเนินงานของโรงเรียนควรประสานกับชุมชนให้ชุมชนมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน การทำงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจะต้องให้เกิดผล มีมูลค่าเพิ่ม ต้องใช้งบประมาณมาก มีหลายโรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชนในท้องถิ่นให้การสนับสนุน ไม่ว่าจะเป็นการให้ความรู้ การเป็นวิทยากร การสร้างผลผลิต การนำผลผลิตมาแสดงและจำหน่าย จึงนับได้ว่าสถานศึกษาและนักเรียน สามารถใช้ทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ในการ

ประสานสัมพันธ์กับชุมชน จนได้รับการสนับสนุนด้วยดีเสมอมา

๓. เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง การมีโอกาสมาร่วมแสดงผลิตภัณฑ์ผลงาน ผลผลิตทางการศึกษาในงานมหัศจรรย์เด็กไทย เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำจริง ปฏิบัติจริงและยังได้แสดงออก ทั้งการสาธิต การอธิบาย การใช้คำพูด การประชาสัมพันธ์ การนำเสนอ การขายสินค้า เขาคิดได้ เขาพูดได้ เขาทำได้ นำเสนอได้ ขายเป็น จึงเป็นนักขายตัวน้อย เป็นการนำความรู้สู่อาชีพ เป็นการปฏิบัติจริง เห็นผลทันทีเป็นรายได้ ทำให้เขาเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการเรียนมากขึ้น

๔. รู้จักคิดสร้างสรรค์ ออกแบบ สร้างบรรจุภัณฑ์ การประกันคุณภาพ นักเรียนมีโอกาสร่วมกันคิด วางแผน ร่วมกันทำ ร่วมกันออกแบบผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ ออกแบบตามหลักวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ ใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนสร้างสรรค์ชิ้นงาน พิมพ์ออกมาสีสวยงดงาม ได้มาตรฐานสู่การประกันคุณภาพสินค้า เกิดผลิตภัณฑ์ที่มีมาตรฐานต่อไป

๕. รู้จักการคิดตั้งราคา เมื่อมีผลผลิตจากการเรียนรู้ในสถานศึกษา เมื่อนำมาจำหน่ายนักเรียนต้องตั้งราคาจำหน่าย ทำให้เกิดประสบการณ์การคิดคำนวณต้นทุน กำไร นักเรียนจะมีประสบการณ์ตรง

ในการตั้งราคา บวก ลบ คูณ หาร เช่น การคำนวณค่าวัสดุ ค่าแรงงาน เวลา การวางตลาด แหล่งจำหน่าย ทำให้ได้เทคนิค ประสบการณ์นำไปใช้ในอนาคต ให้มีหลักการถูกต้อง ไม่เอาเปรียบลูกค้า

๖. มีความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร เกิดสมาธิในการทำงาน ซึ่งในบริบททางสังคมที่กล่าวว่าการทำงานทุกอย่างต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจ มีความวิริยะอุตสาหะ ขยันหมั่นเพียร กว่าจะได้ผลผลิตออกมาต้องลองทำหรือปฏิบัติซ้ำๆ กันหลายๆ ครั้ง จนได้ผลเป็นที่น่าพอใจ นักเรียนจึงต้องฝึกฝนให้มีความอดทนซึ่งมักจะเกิดจากการทำงาน อันก่อให้เกิดผลผลิตที่มีคุณภาพ สามารถนำไปจำหน่ายต่อไป

๗. รู้จักคิด และเห็นคุณค่าของเศษวัสดุเหลือใช้ลดปัญหาขยะในชุมชน สิ่งที่เห็นในชุมชนของนักเรียนมักจะพบว่า จะมีวัสดุสิ่งของที่เหลือใช้ หรือมีวัสดุตามธรรมชาติ เมื่อนักเรียนพบเห็นก็จะเกิดความคิดว่าสิ่งที่มองว่าเป็นปัญหาก็สามารถคิดแก้ปัญหาได้ด้วยการนำมาผลิตเป็นสิ่งของเครื่องใช้ เครื่องประดับตกแต่งเป็นการแก้ปัญหาล้นเมือง และสร้างสุขนิสัยในการทิ้งขยะได้อีกหนทางหนึ่ง

๘. รู้จักคิดและเห็นคุณค่าของพืชสมุนไพรพืชสมุนไพรที่มีสรรพคุณทางยา มีในท้องถิ่นจำนวนมาก นักเรียนผู้คิดเป็น มีความรู้ สามารถนำมาคิดสร้างสรรค์

ใช้ร่วมกับสูตรอาหาร เครื่องดื่มออกจำหน่ายเป็นรายได้ ยกตัวอย่าง ประเภทอาหาร เช่น ยำกระสัง ยำสาหร่าย ประเภทเครื่องดื่ม เช่น น้ำมะไฟ น้ำฝรั่ง น้ำตะไคร้ เป็นต้น

๙. รู้จักอนุรักษ์ ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น จากการเรียนรู้ในห้องเรียนที่ผ่านมา ครูพรำสอนให้ผู้เรียน ศึกษารมรดกภูมิปัญญาพื้นบ้าน อาหารการกิน สิ่งของ เครื่องใช้ เครื่องนุ่งห่ม ศิลปะการแสดงวัฒนธรรม ต่างๆ นักเรียนสามารถนำมาคิดต่อยอด สร้างสรรค์ องค์ความรู้ และนำออกมาเสนอต่อสาธารณชน เช่น อาหารจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น น้ำพริกอ่อน ปลาข้าวของสมุนไพร ไก่ย่างเขาสวนกวาง ขนมนจิน ประโดก น้ำบูดู เหล่านี้เป็นต้น นับว่าภูมิปัญญา ท้องถิ่นมีส่วนทำให้เกิดการเรียนรู้จากชีวิตจริง

๑๐. นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ มาบูรณาการในชีวิตจริง จากการเรียนรู้ที่เรียนรู้ใน ห้องเรียนนั้นนับว่าน้อยนิด การคิดสร้างสรรค์ ประดิษฐ์ ผลงานจากความคิดอ่านของตน แล้วนำสู่การนำเสนอ ผลงาน เป็นสิ่งที่นักเรียนประสบความสำเร็จในการ เรียนรู้ นักเรียนได้สร้างสื่อประกอบการเผยแพร่โดย ใช้คอมพิวเตอร์ ค้นคว้าเนื้อหาจากอินเทอร์เน็ต ใช้ คอมพิวเตอร์จัดทำแผ่นพับ โปสเตอร์ สื่อวีดิทัศน์ สื่อ

มัลติมีเดียในรูปแบบต่างๆ นักเรียนรู้จักใช้คำ สำนวน ทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ นำความรู้ทางศิลปศึกษา มาออกแบบจัดแสดง จึงถือว่าเป็นการบูรณาการ ความรู้อย่างแท้จริง

จากงาน “มหัศจรรย์เด็กไทย” เราค้นพบแล้ว ว่าสิ่งที่เราอยากเห็นว่า เด็กคิดเป็น เด็กทำเป็น เด็ก นำเสนอเป็น ก็ปรากฏชัดเจนว่า เด็กของเราทำออกมา ได้เป็นที่พึงพอใจของผู้ชมที่ได้เข้าร่วมสัมผัสงาน สิ่ง ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทำนี้ นับว่าเป็นมิติใหม่ทางการศึกษาที่ทำให้เห็นผลการ จัดการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมได้อย่างชัดเจน ไม่ว่าด้าน ความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของนักเรียนที่สามารถนำความรู้สู่อาชีพได้อย่างสมดุล กลมกลืนกับชีวิตจริง ซึ่งสถานศึกษาพยายามปลูกปั้น สร้างสมกันมา จนปรากฏชัดแจ้งแล้วโดยสมบูรณ์ สิ่งที่ต้องพัฒนาต่อไปคือ การให้ทุกภาคส่วน ทุก หน่วยงานและองค์กรต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการ สนับสนุนจัดการศึกษาของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวคิด แนวทาง ให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนสู่การประกอบอาชีพ มากยิ่งขึ้น ต่อไป

เด็กไทยสร้างสรรค์โครงการเด่น จากการอ่านหนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ

กอง บก.

เมื่อเร็วๆ นี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ร่วมกับโครงการสารานุกรมไทย สำหรับเยาวชนไทย โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จัดประกวดโครงงานนักเรียน อันเนื่องมาจากหนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ (มัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖) ซึ่งถ้วยรางวัลพระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อร่วมเฉลิมฉลองเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน และส่งเสริมสนับสนุนให้เยาวชนไทยมีทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การจัดประกวดโครงงานฯ ดังกล่าวมีโรงเรียนสนใจส่งโครงงานเข้าร่วมประกวด จำนวนทั้งสิ้น ๑๔๓ โครงงาน โดยมีโครงงานที่ผ่านการคัดเลือก ๑๕ โครงงาน เพื่อเข้าค่ายแข่งขันในรอบตัดสิน ระหว่างวันที่ ๔-๗ มกราคม ๒๕๕๑ ณ โรงแรม เอส ดี อเวนิว เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ

คณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากโครงการ
สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ คณาจารย์จากมหาวิทยาลัยต่างๆ
นักวิชาการจากสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
(สสวท.) นักวิชาการศึกษาจาก สพฐ. ได้พิจารณาตัดสินโครงการให้
รับรางวัล ดังต่อไปนี้

๑. **รางวัลโครงการยอดเยี่ยม** ได้แก่ โครงการงาน “สืบเรื่องเด่น
วรรณคดีไทย สืบเพลงดอกไม้ไทยในวรรณคดี” ของโรงเรียนวาริ
เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ได้รับด้วยรางวัลพระราชทานจากสมเด็จพระ
เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พร้อมเงินรางวัลและ
หนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ

๒. **รางวัลรองชนะเลิศอันดับหนึ่ง** ได้แก่ โครงการงาน “หนังสือ
สารานุกรมไทยจังหวัดชัยนาท” ของโรงเรียนห้วยกระตือวิทยา จังหวัด
ชัยนาท ได้รับโล่รางวัลพร้อมเงินรางวัลและหนังสือสารานุกรมไทย
สำหรับเยาวชนฯ

๓. **รางวัลรองชนะเลิศอันดับสอง** ได้แก่ โครงการงาน “เกมตาม
รอยหลักไทยในสารานุกรมของพ่อหลวง” ของโรงเรียนประจวบวิทยาลัย
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้รับโล่รางวัล พร้อมเงินรางวัลและหนังสือ
สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ

๔. **รางวัลการเขียนรายงานยอดเยี่ยม** ไม่มีโรงเรียนใด
สมควรได้รับรางวัล

๕. **รางวัลการนำเสนอยอดเยี่ยม** ได้แก่ โครงการงาน “ระบบ
ประตูอัจฉริยะ (Intelligent Gate System)” ของโรงเรียนสามัคคี
วิทยาคม จังหวัดเชียงราย ได้รับโล่รางวัล พร้อมเงินรางวัลและหนังสือ
สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ

ในการนี้ คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาเพิ่มรางวัลพิเศษ เพื่อ
เป็นขวัญกำลังใจแก่นักเรียนที่เข้าร่วมประกวดแข่งขัน คือ **รางวัล
ชมเชยการเขียนรายงาน** ได้แก่ โครงการงาน “ประดิษฐ์กระถางจาก
กลบดินและก้อนเชื้อเห็ดที่เพาะแล้ว” ของโรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัด
นครปฐม และโครงการงาน “การใช้หมากฝรั่งที่ผสมโคโคโตนในการยับยั้ง
การเจริญเติบโตของแบคทีเรียในช่องปาก” ของโรงเรียนบดินทรเดชา
(สิงห์ สิงหเสนี) กรุงเทพฯ **รางวัลแผนโครงการประทับใจ** ได้แก่
โครงการงาน “การจักสานจากภูมิปัญญาไทยสู่เศรษฐกิจพอเพียง” ของ
โรงเรียนศรีสำโรงชนูปถัมภ์ จังหวัดสุโขทัย ทั้งนี้ผู้เข้าร่วมประกวด
โครงการทั้ง ๑๕ โครงการได้รับเกียรติบัตรเพื่อแสดงว่าผ่านการ
คัดเลือกเข้าสู่รอบตัดสินการประกวดโครงการฯ ดังกล่าว

ทีมนักเรียนจากโรงเรียนวาริชียงใหม่ ซึ่งได้รับรางวัลโครงงานยอดเยี่ยม ได้กล่าวถึง แรงบันดาลใจที่ทำให้เกิดโครงงาน “สืบเรื่องเด่นวรรณคดีไทย สืบเพลงดอกไม้ไทยในวรรณคดี” ว่า “พวกเราได้รับแรงบันดาลใจจากการอ่านสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่มที่ ๒๓ หน้า ๑๔๓ เรื่องไม้ในวรรณคดีไทย ตอนที่ ๑ และเล่มที่ ๒๔ หน้า ๔๗ เรื่องไม้ในวรรณคดีไทย ตอนที่ ๒ โดยหนังสือได้ให้ความรู้เกี่ยวกับไม้ในวรรณคดีที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนไทยในรูปแบบต่างๆ และให้ความรู้เกี่ยวกับดอกไม้ไทยที่ปรากฏในวรรณคดีไทยหลายเรื่อง พวกเราสนใจเรื่องดอกไม้ไทยในวรรณคดีมาก เพราะเคยได้เรียนวรรณคดีไทยหลายเรื่องในระดับมัธยมศึกษาแต่ละเรื่องมีการกล่าวถึงดอกไม้ในวรรณคดีไทยอยู่เสมอ โดยมีการแทรกในบทประพันธ์อย่างงดงาม ซึ่งนักเรียนจะไม่สามารถทราบได้ว่าชื่อไหนคือชื่อดอกไม้ในวรรณคดีไทยที่ผู้ประพันธ์แทรกไว้ในบทประพันธ์ หากครูไม่บอกหรือไม่ได้ศึกษาค้นคว้าเอง ทำให้การแปลความและตีความเนื้อหาสาระในบทประพันธ์คลาดเคลื่อนและผิดอยู่เสมอ อีกทั้งเมื่อเรียนจบแล้วนักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถจดจำชื่อของดอกไม้แต่ละชนิดว่าชื่ออะไรบ้าง

พวกเรามุ่งหวังที่จะให้เยาวชนไทยทุกคนเข้าใจ และได้เรียนรู้เรื่องดอกไม้ไทยไปพร้อมๆ กับเข้าใจเนื้อหาและสาระของวรรณคดีไทย จึงได้คัดเลือกวรรณคดีไทยในหนังสือเรียน ที่มีการกล่าวถึงชื่อดอกไม้จำนวน ๑๐ เรื่อง แต่ละเรื่องล้วนเป็นวรรณคดีที่นักเรียนรู้จักและเป็นเรื่องเด่นในแต่ละระดับชั้น เช่น นิราศเมืองแกลง นิราศภูเขาทอง บทเสภาขุนช้างขุนแผน ตอนพลายงามพบพ่อ เป็นต้น เมื่อพวกเราได้ศึกษาชื่อของดอกไม้ไทย รูปภาพ ลักษณะสำคัญที่ปรากฏในวรรณคดีทั้ง ๑๐ เรื่อง อย่างครบถ้วนแล้ว ก็นำชื่อดอกไม้เหล่านั้นมาแต่งเป็นบทเพลงดอกไม้ไทยในวรรณคดี โดยใช้ท่วงทำนองของที่มาในวรรณคดี พร้อมมีภาพประกอบ บันทึกและจัดทำเป็นอัลบั้ม “สืบเรื่องเด่นวรรณคดีไทย สืบเพลงดอกไม้ไทยในวรรณคดี” เพื่อใช้ในการเรียนการสอนวรรณคดีไทยทั้ง ๑๐ เรื่อง”

ทีมนักเรียนจากโรงเรียนห้วยกระตวิทยา กล่าวว่า “โครงการ “หนังสือสารานุกรมไทย จังหวัดชัยนาท” สามารถนำไปประยุกต์ใช้หรือขยายผลต่อได้ คือ นำไปเผยแพร่ทางเว็บไซต์ จัดทำเป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หรือ e-book และอาจจัดทำเป็นหนังสือเผยแพร่โดยเลือกเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญ น่าสนใจ เพิ่มเติมรายละเอียดในเชิงลึกมากขึ้น”

ทีมนักเรียนจากโรงเรียนประจวบวิทยาลัย กล่าวว่า “หนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ ถือเป็นขุมทรัพย์ความรู้ที่ล้ำค่า ช่วยเปิดโลกกว้างให้แก่เยาวชน เนื้อหามีความหลากหลาย เจาะลึก ให้ความรู้รอบด้าน เช่น เรื่องวัฒนธรรม เทคโนโลยี วิทยาการใหม่ๆ แม้คณะผู้ศึกษาจะศึกษาเพียงบางเรื่อง แต่ทำให้เพิ่มพูนความรู้รอบตัวใหม่ๆ มากมาย”

ทีมนักเรียนจากโรงเรียนสามัคคีวิทยาคม เจ้าของรางวัลการนำเสนอยอดเยี่ยม กล่าวถึง ประโยชน์ของโครงการ เรื่อง “ระบบประตูอัจฉริยะ (Intelligent Gate System)” ว่า “การใช้งานโดยอาศัยรหัสผ่าน ระบบประตูแบบนี้สามารถนำไปใช้ในสถานที่ที่ต้องการความปลอดภัย เพื่อช่วยเพิ่มความปลอดภัยให้กับสถานที่นั้นๆ เช่น ธนาคาร สถานที่ราชการ เป็นต้น การใช้งานโดยอาศัยการตรวจจับคลื่นอินฟราเรดสามารถนำไปใช้ในสถานที่ที่ต้องการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้ เช่น ตามห้างสรรพสินค้า ร้านหนังสือ การใช้งานโดยอาศัยการตรวจจับระดับความดังของเสียง สามารถช่วยอำนวยความสะดวกให้กับคนพิการได้ เช่น ผู้พิการแขนด้วน ซึ่งไม่สามารถใช้มือเอื้อมไปเปิดประตูได้ ก็สามารถใช้การส่งเสียงแทนเพื่อให้ประตูเปิดออก และระบบนับจำนวนผู้ผ่านเข้า-ออก สามารถนำไปใช้ในสถานที่ที่ต้องการนับจำนวนผู้เข้ามาใช้บริการได้ เช่น ในห้องสมุด งานนิทรรศการต่างๆ”

และตัวแทนนักเรียนยังกล่าวถึงประโยชน์ของหนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนอีกว่า “เป็นหนังสือที่ให้ความรู้ในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเราและเป็นหนังสือที่สามารถใช้อ่านเพิ่มเติมนอกเวลาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ มากขึ้น พวกเราอยากเชิญชวนเพื่อนๆ ให้อ่านหนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เพื่อเพิ่มเติมความรู้ใหม่ๆ เพราะอาจทำให้เพื่อนๆ เกิดความคิดสร้างสรรค์และแนวทางในการสร้างผลงานใหม่ๆ ที่จะนำมาพัฒนาประเทศต่อไปได้”

ทีมนักเรียนจากโรงเรียนราชินีบูรณะ กล่าวว่า “การจัดทำโครงการ เรื่อง “ประดิษฐ์กระถางจากกลีบดและก้อนเชื้อเห็ดที่เพาะแล้ว” ทำให้พวกเราฝึกการทำงานร่วมกัน ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างมีขั้นตอน ได้ศึกษา สังเกต คิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและสรุปผลอย่างมีแบบแผน นอกจากนี้สิ่งประดิษฐ์ดังกล่าวยังช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ พลังงานและสิ่งแวดล้อมอีกด้วย”

ทีมนักเรียนจากโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) กล่าวว่า “การอ่านหนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เป็นการเพิ่มพูนความรู้รอบตัวให้มากยิ่งขึ้น และช่วยตอบปัญหาข้อสงสัยต่างๆ ได้”

ทีมนักเรียนจากโรงเรียนศรีสำโรงชนูปถัมภ์ กล่าวถึงประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมประกวดโครงงานครั้งนี้ว่า “พวกเราได้รู้จักการร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนๆ ได้ศึกษาตัวอย่างโครงงานที่เกิดจากแรงบันดาลใจในการอ่านสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ ของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยแต่ละโครงงานได้บูรณาการความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง การแสดงความคิดเห็น การให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่าน ซึ่งทุกความคิดเห็นเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดทำโครงงาน ประสบการณ์ทั้งหมดที่พวกเราได้รับครั้งนี้ จะนำไปปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่อง และพัฒนาผลงานในการทำโครงงานให้มีคุณภาพต่อไป”

การจัดประกวดโครงงานฯ ในครั้งนี้เน้นเป็นการต่อยอดความรู้จากการอ่านหนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ มีทักษะการคิด วิเคราะห์ และบูรณาการความรู้ ทำให้ได้ผลงานเป็นโครงงานที่น่าสนใจ ซึ่งหากได้นำไปพัฒนาปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นก็จะเกิดประโยชน์ในวงกว้างต่อไป

รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้พิการ บนพื้นฐานศักยภาพผู้เรียนรายบุคคล กรณีศึกษาโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่

สุชานาก ยอดอินทร์พรหม*

โรงเรียน

ศรีสังวาลย์เชียงใหม่ เป็นโรงเรียนพิเศษเฉพาะความพิการด้านร่างกาย การเคลื่อนไหวและสุขภาพ ตั้งอยู่เลขที่ ๕๐ หมู่ ๑๐ ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๒ ผู้อำนวยการคนปัจจุบัน ชื่อ นางพวงทอง ศรีวิสัย เนื่องจากโรงเรียนพิเศษเฉพาะความพิการด้านร่างกาย การเคลื่อนไหว นักเรียนของโรงเรียนจึงเป็นนักเรียนผู้พิการทั้งสิ้น นักเรียนทั้งหมดมีปัญหาการเคลื่อนไหว เช่น เดินไม่ได้ หรือเดินได้แต่มีความยากลำบาก ใช้มือหยิบจับสิ่งของไม่ได้ พูดไม่ได้ อันเนื่องมาจากความผิดปกติในการทำงานของกล้ามเนื้อ ซึ่งมีสาเหตุมา

จากภาวะสมองพิการ (Cerebral Palsy) โรคกล้ามเนื้ออ่อนแรง (Muscular Dystrophy) อัมพาตของร่างกาย หรือเป็นโรคเกี่ยวกับระบบประสาทไขสันหลัง เช่น โรค Spina Bifida, Spinal Cord Injury โรคที่เกี่ยวกับความผิดปกติในการเจริญเติบโตของกระดูก โรคเท้าปุก เท้าแบน เป็นต้น

นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย การเคลื่อนไหวและสุขภาพเหล่านี้ ส่วนหนึ่งภาวะโรคไม่มีผลต่อการทำงานของสมองด้านความรู้ ความจำ การนึกคิด นักเรียนกลุ่มนี้จึงสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้เช่นเดียวกับเด็กทั่วไป ในขณะที่บางส่วนมีปัญหาลำบากของพัฒนาการด้านการเรียนรู้ เรียนรู้ได้ช้า ต้องอาศัยการกระตุ้น การช่วยเหลือเป็นรายบุคคล และอีกกลุ่มหนึ่ง คือกลุ่มที่มีปัญหาความพิการซ้อน

* ครู ค.ศ. ๒ โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ด้านสติปัญญา การรับรู้ เรียนรู้ค่อนข้างรุนแรง เด็กกลุ่มนี้จึงไม่อาจเรียนรู้ทางวิชาการได้เช่นเด็กทั่วไป

ในขณะเดียวกัน ข้อจำกัดด้านการเคลื่อนไหว และความพิการของร่างกาย ก็ไม่ได้เป็นสิ่งบ่งบอกถึงภาวะหรือข้อจำกัดในการเรียนรู้เสมอไป นักเรียนบางคนอาจมีความพิการทางร่างกายค่อนข้างมากหรือรุนแรง แต่พัฒนาการทางสมองปกติ สามารถเรียนรู้ได้ดี ในขณะที่บางคนความพิการทางร่างกายมีไม่มากแต่อาจมีความพิการซ้อนด้านสติปัญญา เรียนรู้ได้ช้าหรือเรียนรู้ไม่ได้เลย นอกจากนี้ ยังพบนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย และสุขภาพหลายคน ที่มีปัญหาความพิการซ้อน ทางการได้ยิน การมองเห็น สมาธิสั้น และออทิสติก

โรงเรียนเปิดรับนักเรียนเข้าศึกษาแบบสหศึกษา ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ปัจจุบันมีนักเรียนทั้งสิ้น ๑๘๔ คน มาจากทั่วทุกจังหวัดในภาคเหนือ บางจังหวัดในภาคอีสาน เช่น ขอนแก่น เลย และภาคกลาง เช่น ราชบุรี นักเรียนส่วนใหญ่พักอยู่ประจำในหอพักของโรงเรียน ทั้งนี้ แผนชั้นเรียนเต็มรูปแบบในการรับนักเรียน ในอนาคต จำนวน ๒๘ ห้องเรียน นักเรียน ๒๘๐ คน

รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้พิการ แต่เดิมจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียน โดยประเมินจากอายุ และประวัติการเรียน ครูจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้เนื้อหา และวิธีการสอนแบบเดียวกันในการสอนนักเรียนแต่ละกลุ่ม นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่จบชั้น ม.๓ รุ่นแรก จำนวน ๓ คน ในปีการศึกษา ๒๕๔๗ และโรงเรียนต้องจัดชั้นเรียน ม.๔ ให้นักเรียนดังกล่าว โดยมีนักเรียนสมัครใหม่เพิ่มเติมอีก ๔ คน รวมชั้นเรียน ม.๔ ปีการศึกษา ๒๕๔๘ มีจำนวน ๗ คน

รูปแบบการจัดการศึกษาแบบดังกล่าว ประสบปัญหาหลายประการ เช่น ขาดแคลนอัตรากำลัง ไม่สามารถเปิดรายวิชาให้นักเรียนเลือกอย่าง

หลากหลายได้ ไม่มีครูที่จบวิชาเอกเฉพาะด้าน ทำให้การจัดการเรียนการสอนระดับ ม.ปลาย ไม่ได้มาตรฐาน เนื่องจากเนื้อหาวิชาเข้มข้นขึ้นแต่ครูผู้สอนขาดทักษะความชำนาญในสาขาวิชานั้นๆ เช่น คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา อังกฤษ เป็นต้น รวมทั้งขาดเป้าหมายและทิศทางในการจัดการศึกษาที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน เนื่องจากนักเรียนที่มีความบกพร่องพิการดังกล่าวมีข้อจำกัดที่เกิดจากภาวะความพิการที่แตกต่างกันไปเฉพาะบุคคล นอกจากนี้ในชั้นเรียนยังมีนักเรียนบางส่วนที่มีปัญหาพัฒนาการด้านการเรียนรู้ล่าช้า จนถึงพิการซ้อนด้านสติปัญญา ทำให้ครูผู้สอนต้องรับภาระหนักในการพัฒนานักเรียนที่แตกต่างกันมากในแต่ละชั้นเรียน

การพัฒนานวัตกรรม

รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้พิการ บนพื้นฐานศักยภาพผู้เรียนรายบุคคล โรงเรียนศรีสังวาลย์ เชียงใหม่ ซึ่งเป็น Best Practice ที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน เป็นรูปแบบการดำเนินการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการจัดการศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถ ความต้องการและข้อจำกัดของนักเรียนมากยิ่งขึ้น ทั้งยังสามารถมองเห็นเป้าหมาย ทิศทางการศึกษาในอนาคตของผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างชัดเจน รูปแบบการดำเนินการ มีดังนี้

๑) ใช้กระบวนการทางการศึกษาพิเศษประเมินคัดกรองและตัดสินใจวางแผนการเรียนอย่างเป็นระบบ

๒) ใช้กระบวนการส่งต่อเรียนรู้ร่วม โดยโรงเรียนเป็นผู้ประสานงาน ดูแล อำนวยความสะดวก ตลอดช่วงระยะเวลาส่งต่อ

๓) ระดมความร่วมมือจากหลายภาคส่วน เปิดโอกาสให้สถาบัน องค์กร หน่วยงาน และสังคมมีส่วนร่วมในงานพัฒนาการศึกษาเพื่อนักเรียนผู้พิการ

แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

การใช้กระบวนการทางการศึกษาพิเศษของโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่

กระบวนการให้บริการการศึกษาพิเศษ หมายถึง ขั้นตอนในการให้บริการทางการศึกษาพิเศษ โดยโรงเรียนพิเศษเฉพาะความพิการเป็นผู้ดำเนินการต่อ ผู้มารับบริการถือเป็นเป้าหมายในการให้บริการพิเศษ ด้านการจัดการศึกษา โดยที่เด็กกลุ่มนี้ไม่สามารถจะรับประโยชน์สูงสุดจากโรงเรียนปกติในด้านการจัดการศึกษาได้ จึงต้องมีแนวทางในการจัดการศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับศักยภาพที่ยังหลงเหลืออยู่ และพัฒนาให้ได้สูงสุดตามความสามารถของเด็กแต่ละคน

กระบวนการทางการศึกษาพิเศษที่โรงเรียนดำเนินการอยู่มีองค์ประกอบ ดังนี้

๑. การประเมินแรกรับ

เมื่อผู้ปกครองนำเด็กมาสมัครเข้าเรียน สถานศึกษาจะทำการประเมินแรกรับ โดยการสอบถาม สัมภาษณ์เบื้องต้น จากผู้ปกครอง ผู้ดูแล ผู้เกี่ยวข้อง

หรือสังเกตจากตัวเด็กเองส่วนหนึ่ง เพื่อเป็นการหาข้อมูลเบื้องต้น

๒. จำแนกและคัดแยกความต้องการของเด็ก เพื่อจัดกลุ่มในการเข้ารับการศึกษ

๓. ประเมินเพิ่มเติมเพื่อหาจุดเด่นจุดด้อย โดยใช้เกณฑ์และแบบประเมินที่โรงเรียนจัดทำขึ้น

๔. นำข้อมูลการประเมินทั้งหมดมาตรวจสอบ เพื่อตัดสินใจการเข้าชั้นเรียน

ในการประเมินเพื่อจัดเข้าชั้นเรียน คณะกรรมการ ใช้ข้อมูลที่รับทราบเบื้องต้นจากการสอบถาม สัมภาษณ์ ผู้เกี่ยวข้อง มาประกอบกับข้อมูลการฟื้นฟูทางกายภาพ บำบัดและกิจกรรมบำบัด พิจารณาจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียน ดังนี้

กรณีเด็กเล็กที่ไม่เคยเข้าเรียนมาก่อน จัดเข้าชั้นเรียนเด็กเล็ก หากนักเรียนมีอายุเกินวัยเด็กเล็กแต่ไม่เคยเรียนมาก่อน ก็ให้เริ่มเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

นักเรียนที่จบการศึกษามาจากโรงเรียนอื่น ให้ทำแบบทดสอบตามระดับชั้นนั้นๆ เพื่อประเมินทักษะทางวิชาการ แล้วจัดให้เข้าชั้นเรียน

กรณีนักเรียนมีภาวะช้าซ้อนทางสติปัญญา มีปัญหาความล่าช้าของพัฒนาการทางสมองร่วม จัดให้เข้าเรียนในชั้นเรียนทักษะการดำรงชีวิต (Independence Living Class: ILC)

๕. วางแผนการจัดการศึกษาโดยการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) มีคณะกรรมการร่วมประชุมจัดทำ

๖. นำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) ไปใช้จัดการเรียนการสอน โดยจัดควบคู่ไปกับโปรแกรมการบำบัดรักษาด้านอื่นๆ เช่น กายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัด อรรถบำบัด โสตบำบัด พฤติกรรมบำบัด ฯลฯ เพื่อเป็นการฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและอาจพิจารณาถึงอาชีพ ในกรณีที่เด็กมีความเหมาะสมในการฝึกพื้นฐานงานอาชีพ ในข้อนี้

รวมถึงการพิจารณาจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น รถเข็น เครื่องช่วยเดิน ขาเทียม รองเท้าเบรสและ/หรือสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ตามความต้องการจำเป็น

๗. การประเมินผลเมื่อสิ้นภาคเรียน ทั้งการประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และประเมินผลการใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP)

๘. นำผลการประเมินร่วมกับวิธีจัดการบำบัดฟื้นฟู ตลอดจนแผน IEP มาวิเคราะห์เพื่อหาภาพรวมความสำเร็จ และวิเคราะห์หาจุดด้อยเพื่อพิจารณาปรับปรุง

๙. การส่งต่อ ซึ่งในที่นี้หมายถึง

๙.๑ การเลื่อนชั้น ในระดับที่สูงขึ้นไปในด้านการจัดการเรียนการสอน

๙.๒ การวางแผนเป้าหมายการบำบัดฟื้นฟูที่สูงขึ้นไปอีกในด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการเรียน

๙.๓ การส่งเรียนร่วมยังสถานศึกษาทั่วไป ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สถาบันการอาชีวศึกษา ในหลักสูตรวิชาชีพ การศึกษานอกโรงเรียน และอื่นๆ ตามความถนัด ความต้องการ และศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

การใช้กระบวนการส่งต่อเรียนร่วม

เมื่อโรงเรียนได้ศึกษา สำนวณความถนัด ความต้องการ และศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคลแล้ว ก็จะพิจารณาส่งต่อนักเรียนไปยังสถาบันการศึกษาต่างๆ ในพื้นที่ใกล้เคียง โดยโรงเรียนประสานอย่างเป็นทางการและติดตามดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะในช่วงแรกๆ ของการเข้าเรียนร่วม ปัจจุบันโรงเรียนส่งนักเรียนเข้าเรียนร่วมดังนี้

๑) เรียนร่วมชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนวัดห้วยเกี๋ยง ต.หนองหาร อ.สันทราย ๑ คน

๒) เรียนร่วมวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ แผนกช่างอิเล็กทรอนิกส์ ๑ คน

๓) เรียนร่วมวิทยาลัยสารพัดช่างเชียงใหม่ แผนกคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ๑๐ คน

และหลักสูตรระยะสั้น การนวดแผนไทย, งานเครื่องหนัง ๑ คน

๔) เรียนร่วมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ แผนกเครื่องเคลือบดินเผา ๑ คน

๕) เรียนร่วมโรงเรียนสันทรายวิทยาคม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ๕ คน

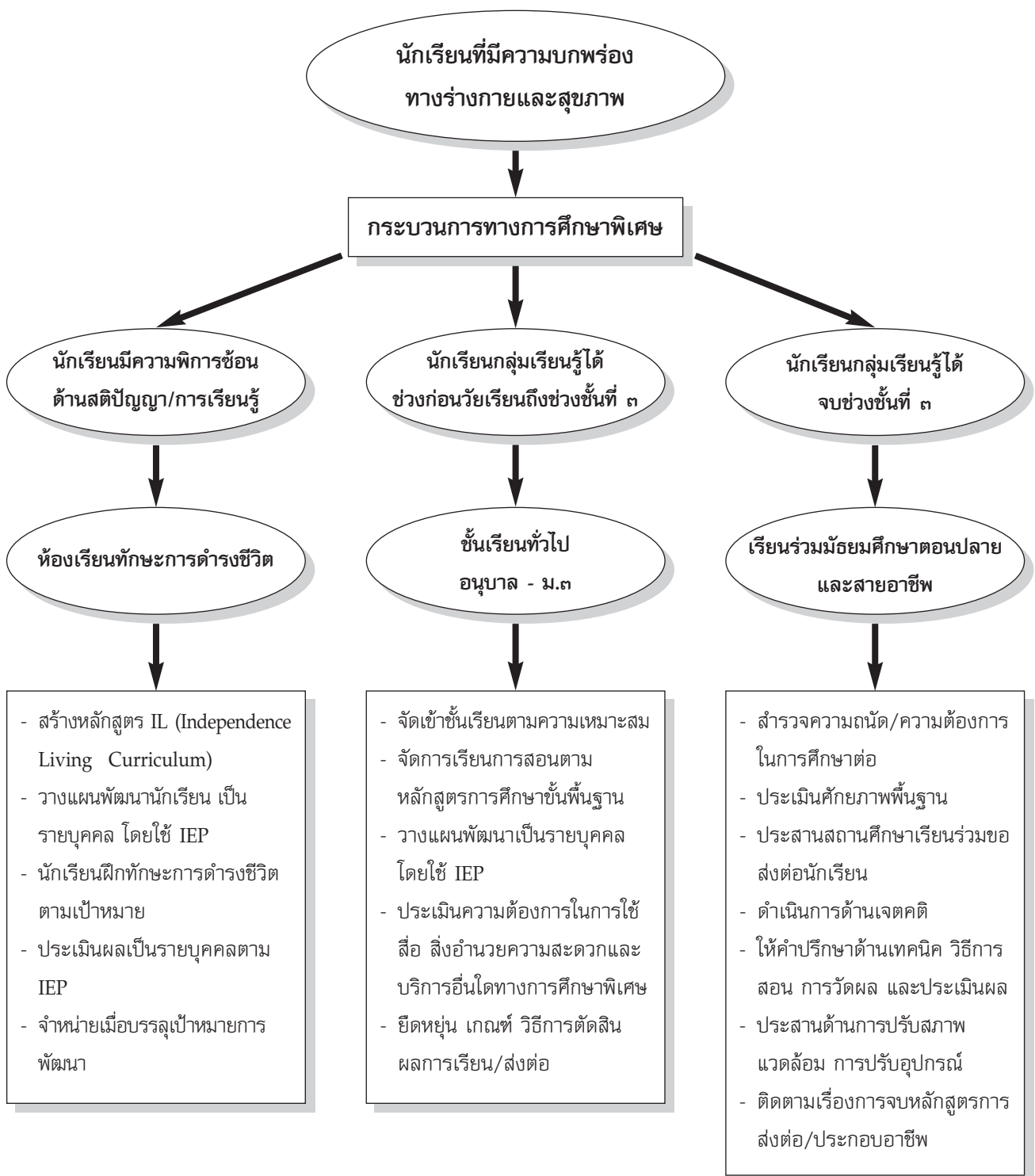
๖) เรียนร่วมการศึกษานอกโรงเรียน อ.แม่ริม ๑ คน

ระดมความร่วมมือจากหลายภาคส่วนในการจัดการศึกษาเพื่อนักเรียนผู้พิการ

โรงเรียนบริหารงานโดยการระดมความร่วมมือจากสถานศึกษา หน่วยงานต่างๆ เพื่อรองรับกระบวนการส่งต่อเรียนร่วมข้างต้น โดยสถานศึกษาต่างๆ รับนักเรียนเข้าเรียนในฐานะนักเรียนพิเศษเรียนร่วม โรงเรียนส่งครูการศึกษาพิเศษ เข้าไปประสานงาน สร้างเจตคติแก่ครู บุคลากรและนักเรียนในสถานศึกษา ที่นักเรียนพิเศษไปเรียนร่วม ช่วยเหลือให้คำปรึกษา เรื่องการเรียนการสอนนักเรียนพิเศษ ด้านเทคนิค วิธีการสอน การวัดและประเมินผล การปรับสื่ออุปกรณ์เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ การปรับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของสถานศึกษาและอื่นๆ ตามความต้องการจำเป็น

ผลการดำเนินงาน

จากกระบวนการที่กล่าวถึงข้างต้น ทำให้ปัจจุบันนักเรียนโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ได้รับการจัดการศึกษาตามรูปแบบ ดังนี้

ด้วยวิธีดำเนินการดังกล่าว นักเรียนผู้พิการทุกคนของโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ จึงได้รับการจัดการศึกษาตามศักยภาพเป็นรายบุคคลอย่างแท้จริง นอกจากนี้ โรงเรียนยังได้จัดบริการด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายควบคู่การจัดการศึกษาทางวิชาการ จัดการฟื้นฟูด้านงานอาชีพเบื้องต้นก่อนส่งต่อนักเรียนยังสถาบันการอาชีวศึกษาใกล้เคียง จัดบริการฟื้นฟูด้านอารมณ์ สังคม ด้วยกิจกรรมส่งเสริมการเห็นคุณค่าแห่งตนเอง และกิจกรรมเสริมสร้างความมั่นใจในตนเอง เพื่อวางรากฐานให้นักเรียนผู้พิการเติบโตอย่างมีคุณภาพและดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างอิสระให้มากที่สุด

ปัจจัยความสำเร็จ

๑) ระบบการคัดกรองที่มีมาตรฐาน กระบวนการทางการศึกษาพิเศษที่ครบวงจร ดำเนินการในรูปคณะกรรมการที่เข้มแข็ง โรงเรียนมีทีมบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญด้านการศึกษาพิเศษและการฟื้นฟูบำบัดนักเรียนผู้พิการ

๒) ผู้บริหารและทีมงานมีศักยภาพในการประสานระดมความร่วมมือจากแหล่งทรัพยากร

๓) ความมุ่งมั่น และความเชื่อพื้นฐานของทีมงานในการกิจการพัฒนานักเรียนผู้พิการ ดังคำขวัญในวันคนพิการสากล ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่ว่า

“คนพิการไม่ใช่หน่วยที่ไม่ด้อยในปัญญา
คนพิการยังมีค่าหากพัฒนาให้ถูกทาง”

บทเรียนที่ได้รับ

๑) งานการศึกษาพิเศษต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญและความอดทนเสียสละอย่างยิ่ง ในการดูแลและฟื้นฟูนักเรียนทั้งทางร่างกายและจิตใจ

๒) ผู้นำองค์กรมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยขับเคลื่อนภารกิจ ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ มีศักยภาพในการเชื่อมประสาน กล้าที่จะก้าวไปข้างหน้า และรู้จักวิธีบริหารความเสี่ยงจะช่วยให้องค์กรประสบความสำเร็จได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

๓) ความศรัทธาและเชื่อมั่นในภารกิจที่กระทำ เป็นแรงจูงใจภายในที่สำคัญยิ่ง ในงานพัฒนาผู้พิการ เพราะเป็นงานที่หนักและเห็นผลช้า

การเรียนการสอนภาษาไทย ณ มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศเซี่ยงไฮ้ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

พศ.ดร.มีชัย เอี่ยมจินดา*

มหาวิทยาลัย

ภาษาต่างประเทศเซี่ยงไฮ้ (Shanghai International Studies University-SISU) เปิดสอนมาตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๕๙ โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ จนปัจจุบันมหาวิทยาลัยแห่งนี้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และมีอัตราการแข่งขันเข้าเรียนของนักเรียนมัธยมสูงมาก เนื่องจากสถาบันแห่งนี้ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพให้กับหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนจนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป

มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศเซี่ยงไฮ้มีนักศึกษาทั้งหมดประมาณ ๒๕,๐๐๐ คน แบ่งเป็นระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ในสาขาต่างๆ อาทิ ภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่น ภาษา

ตะวันออก ภาษารัสเซีย ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน และภาษาตะวันตกอื่นๆ นอกจากนี้มหาวิทยาลัยแห่งนี้ยังเปิดสอนสาขาอื่นๆ นอกเหนือจากภาษาต่างประเทศ อาทิ การเงินระหว่างประเทศ การบริหารธุรกิจข้ามชาติ สื่อสารมวลชน การศึกษานานาชาติ กฎหมาย การแปล เป็นต้น

สำหรับนักเรียนต่างชาติ มหาวิทยาลัยแห่งนี้มีนักเรียนต่างชาติมากกว่า ๑,๐๐๐ คน ที่สมัครเข้ามาเรียนในสาขาวิชาต่างๆ รวมทั้งภาษาจีนและวัฒนธรรมจีน

สำหรับระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศเซี่ยงไฮ้ได้รับการยอมรับในด้านความมีชื่อเสียงเกี่ยวกับหลักสูตรปริญญาโทและปริญญาเอก ด้านการสอนภาษาต่างประเทศ ภาษา-

* คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ศาสตร์และการแปล โดยมหาวิทยาลัยมีสำนักพิมพ์หนังสือภาษาต่างประเทศที่ใหญ่ที่สุดในเมืองเชียงใหม่ ศูนย์หนังสือภาษาต่างประเทศที่มีความสมบูรณ์แห่งหนึ่งของประเทศจีน

เนื่องจากพื้นที่จำกัด มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศเชียงใหม่จึงได้ขยายตัวไปเปิดวิทยาเขตใหม่ห่างออกไปทางใต้ของเมืองเชียงใหม่ราว ๕๐ กม. ที่เมืองช่งเจียง วิทยาเขตใหม่มีพื้นที่กว้างขวางและได้รับการออกแบบอย่างสวยงาม ประกอบด้วยอาคารเรียนของภาควิชาต่างๆ และอาคารบริหาร อาคารเรียนสนามกีฬาต่างๆ อย่างครบครัน ทำให้วิทยาเขตแห่งใหม่นี้เหมาะสมกับการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยจึงได้ย้ายการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีทั้งหมดมาไว้ที่นี่ ส่วนวิทยาเขตในเมืองเชียงใหม่เป็นการเรียนการสอนระดับปริญญาโท ปริญญาเอก และนักเรียนต่างชาติเท่านั้น

สำหรับหลักสูตรวิชาเอกภาษาไทย ณ มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศเชียงใหม่เปิดดำเนินการมาได้ ๕ ปี มีบัณฑิตเอกภาษาไทยจบไปเพียง ๑ รุ่น จำนวน ๑๙ คน ปัจจุบันนักศึกษาที่กำลังเรียนเอกภาษาไทย รุ่นที่ ๒ มีจำนวน ๒๑ คน กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ ๒ แต่เดิมมหาวิทยาลัยมีนโยบายรับครั้งละ ๑ รุ่นจนจบการศึกษาจึงจะรับรุ่นใหม่ แต่เนื่องจากความต้องการบัณฑิตเอกภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น มหาวิทยาลัยจึงเปลี่ยนนโยบายรับนักเรียนเข้ามา

เรียนภาษาไทยทุก ๒ ปี โดยจะเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้นไป

จุดเริ่มต้นของการเปิดสอนวิชาเอกภาษาไทย ณ มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศเชียงใหม่ เนื่องจากรัฐบาลจีนมีความต้องการบัณฑิตเอกภาษาไทยเพื่อรองรับอุตสาหกรรมการค้า การท่องเที่ยว และวิเทศสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและประเทศจีน เนื่องจากขณะนั้นทั้งสองประเทศได้มีการเสริมสร้างความสัมพันธ์กันอย่างเข้มแข็ง โดยมีฝ่ายรัฐบาลไทยที่มีอดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นผู้ผลักดันนโยบายด้านการค้าเสรีระหว่างสองประเทศ และภาคเอกชนที่มีบริษัทในเครือ ซีพี เป็นผู้สนับสนุนงบประมาณบางส่วนจ้างอาจารย์ชาวไทยไปช่วยสอน โดยได้รับความร่วมมือจากภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ส่งอาจารย์ชาวไทยไปช่วยสอน ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งมาจนถึงปัจจุบัน และมีอาจารย์ประจำชาวจีนที่เรียนจบภาษาไทยมาจากมหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศปักกิ่ง และมหาวิทยาลัยกว่างโจว จำนวน ๒ ท่านคือ

๑. อาจารย์เลียยยู หลุน
๒. อาจารย์ซ่ง ฟาน

การบริหารหลักสูตรวิชาเอกภาษาไทย มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศเชียงใหม่

หลักสูตรวิชาเอกภาษาไทย มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศเชียงใหม่ ดำเนินการโดยภาควิชาภาษาไทย สถาบันภาษาตะวันออก เริ่มเปิดดำเนินการเมื่อ ๕ ปีที่แล้ว โดยระยะแรกเปิดเป็นสาขาวิชาโท ต่อมายกระดับเป็นสาขาวิชาเอก แต่เดิมหลักสูตร ๔ ปี มีจำนวนหน่วยกิตทั้งสิ้น ๙๐ หน่วยกิต ต่อมาปี ๒๕๔๙ ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยเพิ่มหน่วยกิตตลอดหลักสูตรเป็น ๑๑๑ หน่วยกิต แบ่งเป็นรายวิชาที่ครอบคลุมทั้ง ๔ ทักษะได้แก่ ทักษะการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน รวมทั้งวรรณคดี วัฒนธรรมไทย และความรู้เกี่ยวกับประเทศไทย

รายละเอียดของรายวิชาต่างๆ มีดังนี้

- ปีที่ ๑ ภาษาไทยพื้นฐาน ๑
ภาษาไทยพื้นฐาน ๒
- ปีที่ ๒ ภาษาไทยระดับกลาง ๑
ภาษาไทยระดับกลาง ๒
ทักษะการพูด - การฟัง ๑
ทักษะการพูด - การฟัง ๒
ทักษะการอ่าน - เขียน ๑
ทักษะการอ่าน - เขียน ๒
ภาษาและวัฒนธรรมไทย
ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวรรณกรรมไทย
- ปีที่ ๓ ภาษาไทยระดับสูง ๑
ภาษาไทยระดับสูง ๒
ทักษะการพูด - การฟัง ๓
ทักษะการพูด - การฟัง ๔
การอ่านบทความ - สารคดี ๑
การอ่านบทความ - สารคดี ๒
ไวยากรณ์ไทย
การเขียนภาษาไทย ๑
การเขียนภาษาไทย ๒
การวิจารณ์วรรณกรรม
ภาษาไทยธุรกิจ
การแปลไทย - จีน
- ปีที่ ๔ ภาษาไทยระดับสูง ๓
ภาษาไทยระดับสูง ๔
การอ่านบทความ - สารคดี ๓
การอ่านบทความ - สารคดี ๔
ความรู้เกี่ยวกับประเทศไทย
การแปลปากเปล่า (ล่าม)
การเขียนภาคินพนธ์

หลักสูตรปรับปรุง ๒๕๔๙ นี้ได้รับความ
อนุเคราะห์จากคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะ-
ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นผู้ให้
ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ

การจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนวิชาเอกภาษาไทย
จะมีทั้งอาจารย์ชาวจีนและอาจารย์ชาวไทย การจัด
ผู้รับผิดชอบรายวิชานี้ขึ้นอยู่กับความชำนาญของผู้สอน
อาทิ อาจารย์ชาวไทยจะรับผิดชอบสอนรายวิชาที่
เกี่ยวกับวรรณคดี และวัฒนธรรม รวมทั้งการพูด -
การฟัง ในระดับสูง ส่วนอาจารย์ชาวจีนจะรับผิดชอบ
รายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน การอ่าน และการพูด -
การฟังระดับต้นๆ เนื่องจากนักศึกษาต้องการให้
อาจารย์ชาวจีนอธิบายเป็นภาษาจีน

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทั้งอาจารย์ชาวจีน
และนักศึกษาจีนที่กำลังเรียนเอกภาษาไทยอยู่พบว่า
การที่ได้มีโอกาสเรียนภาษาไทยกับเจ้าของภาษานั้นว่า
โชคดีมาก เพราะทำให้เกิดความมั่นใจในการใช้ภาษา
แต่อาจารย์ชาวจีนก็สำคัญโดยเฉพาะในปีแรก เนื่องจาก
สามารถสื่อสารเป็นภาษาจีนได้เข้าใจ ปัญหาที่นักศึกษา
ระบุคือ ขาดแคลนเอกสารภาษาไทย หนังสืออ่าน
เพิ่มเติมมีจำกัด และแบบเรียนไม่น่าสนใจ

ปัญหาด้านการเรียนภาษาไทยของนักศึกษาจีน

การเรียนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ
ของนักศึกษาจีน พบว่ามีปัญหาดังนี้

๑. ปัญหาด้านการออกเสียง ทั้งเสียงพยัญชนะ
เสียงสระและเสียงวรรณยุกต์ อาทิ

๑.๑ นักศึกษาจีนมีปัญหาการออกเสียง
ท้าย /ด/ เช่น

สดชื่น → สดชื่น

๑.๒ นักศึกษาจีนมีปัญหาการออกเสียงสระบางตัว เช่น สระโอะ เป็น สระอุ

ผู้คน → ผู้คน

ห้อง → ไห้

๑.๓ ใช้คำผิดความหมายหรือ ใช้คำผิดระดับการใช้ เช่น

นกที่ฉันทิ้งไว้เสียเสียแล้ว

๑.๔ ไม่ระมัดระวังเรื่องคำลงท้ายที่แสดงความสุภาพในการพูดกับอาจารย์ หรือการใช้คำตอบรับ นักศึกษาจีนมักจะพูดคำว่า

เออ แทนคำว่า ค่ะ หรือ ครับ เป็นต้น

ปัญหาดังกล่าวถือเป็นปัญหาปกติสำหรับชาวต่างประเทศที่เรียนภาษาไทย เนื่องจากความสมบูรณ์ในการใช้ภาษาเหล่านี้ต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง และถูกวิธี

ผู้เขียนซึ่งทำงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียน ได้แนะนำการสอน การออกเสียงคำศัพท์ โดยใช้เทคนิคท่องจำคำสัมผัส นักศึกษาจีนให้ความสนใจมากเพราะจำง่าย และมีคำคล้องจองกันทำให้ช่วยฝึกเรื่องการออกเสียงได้ดี นอกจากนี้การใช้เพลงประกอบการสอน นักศึกษาสนใจและชอบมากเพราะตรงกับ ความสนใจของผู้เรียนวัยนี้ เป็นที่สังเกตว่าเพลงช่วยให้ นักศึกษาจีนออกเสียงภาษาไทยได้ชัดมากขึ้น

ส่วนการเสริมทักษะการอ่าน ผู้วิจัยได้นำหนังสืออ่านเล่นประเภทหนังสือการ์ตูน นิทานอีสป ไปใช้เป็นสื่อการอ่าน พบว่าผู้เรียนให้ความสนใจและชอบมาก เพราะเนื้อหาสนุกและอ่านเข้าใจง่าย อีกทั้งเรื่องราวยังสะท้อนชีวิตและสังคมไทยจริงๆ จึงเหมาะสมที่จะส่งเสริมการอ่านของนักศึกษาจีน

ทิศทางการพัฒนาความสัมพันธ์กับมหาวิทยาลัย ภาษาต่างประเทศเชียงใหม่ในอนาคต

การสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยของไทย

การพัฒนาภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัย

ภาษาต่างประเทศเชียงใหม่ในปัจจุบัน นับได้ว่าประสบความสำเร็จมาตามลำดับ ตั้งแต่เริ่มเปิดสอนภาษาไทยเป็นวิชาโทในปีแรก และเลื่อนฐานะเป็นวิชาเอกในสองปีถัดมา จนกระทั่งสามารถผลิตบัณฑิตรุ่นแรกจำนวน ๑๙ คน เมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๙ ปัจจุบันนักศึกษาจีนที่เลือกเรียนเอกภาษาไทยรุ่นที่ ๒ กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ ๒ และมหาวิทยาลัยได้เปิดรับรุ่นที่ ๓ เร็วกว่ากำหนด คือ ในกลางปีนี้ทำให้นักศึกษาเอกภาษาไทยเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ทุกๆ ๒ ปี

ด้านคุณภาพของอาจารย์ผู้สอนชาวจีน เนื่องจากอาจารย์ชาวจีนทั้งสองท่านคือ อาจารย์เสี่ยวยู๋ หลุน และอาจารย์ซ่ง ฟาน เป็นอาจารย์รุ่นแรก เพิ่งจบการศึกษาปริญญาตรีภาษาไทย ขณะนี้ทั้งสองท่านกำลังศึกษาในระดับปริญญาโทอยู่ จึงเป็นระยะสร้างความเข้มแข็งด้านบุคลากร ดังนั้นความร่วมมือที่ทางมหาวิทยาลัยของประเทศไทย โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์สามารถให้ความช่วยเหลือได้เป็นอย่างดีได้แก่การช่วยผลิตบุคลากรด้านภาษาไทย เพื่อในอนาคตภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศเชียงใหม่จะสามารถดำเนินงานได้ด้วยตนเองซึ่งอาจจะต้องใช้เวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปี เพื่อเตรียมอาจารย์ที่จบทางด้านภาษาไทย

การสนับสนุนจากสถานกงสุลไทย ณ นคร เชียงใหม่

เป็นที่น่ายินดีที่มีหน่วยงานจากภาครัฐบาลของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญแก่การเรียนการสอนภาษาไทยในนครเชียงใหม่ โดยเฉพาะสถานกงสุลไทย โดยท่านกงสุลใหญ่คนปัจจุบันคือ ท่านชลิต มานิตยกุล ได้ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาไทย ณ มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศเชียงใหม่ อาทิ การจัดงานประเพณีไทยต่างๆ โดยเชิญนักศึกษาจีนเอกภาษาไทยเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง การให้ทุนนักศึกษาจีนที่มีผลการเรียนดีจำนวน ๑๐ ทุนมาศึกษาทุนทางด้านวัฒนธรรมไทยที่ประเทศไทยเป็นเวลา ๑ สัปดาห์และล่าสุดสถานกงสุลไทยได้ให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดตั้งศูนย์การ

เรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทย ณ มหาวิทยาลัย
แห่งนี้เป็นเงินหลายล้านบาท โดยหวังว่าศูนย์แห่งนี้
จะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาจีนที่เรียนเอกภาษาไทย
มีแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย อันจะส่งผลให้เกิดทัศนคติที่ดี
กับภาษาไทย และประเทศไทยในที่สุด

การสนับสนุนจากภาคเอกชน

ภาคเอกชนที่เข้ามามีส่วนสนับสนุนการสอน
ภาษาไทย ณ มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศเซี่ยงไฮ้
มาตั้งแต่เริ่มก่อตั้งได้แก่ บริษัท CP ในเครือเจริญ-
โภคภัณฑ์ เนื่องจากบริษัทของคนไทยแห่งนี้ได้ตั้ง
สำนักงานใหญ่อยู่ที่นครเซี่ยงไฮ้ ความสนับสนุนที่บริษัท
CP ได้ดำเนินการคือ ประสานงานกับภาควิชาภาษาไทย
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อขอ
ความอนุเคราะห์จัดส่งอาจารย์ชาวไทยไปช่วยสอนที่
มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศเซี่ยงไฮ้ ภาคเรียนละ
๑ คน มาตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน โดยบริษัท CP จะ
รับผิดชอบค่าใช้จ่ายด้านต่างๆ ตั้งแต่ค่าจ้าง ค่าเดินทาง
ให้ทั้งหมด นอกจากด้านการจัดการเรียนการสอนแล้ว
ทางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ยังให้ความช่วยเหลือ
ด้านการพัฒนาหลักสูตร การสร้างตำราเรียนและอื่นๆ
ทำให้หลักสูตรภาษาไทยที่มหาวิทยาลัยแห่งนี้มีพื้นฐาน
ที่เข้มแข็ง บัณฑิตรุ่นแรกที่จบมาปฏิบัติงานท่ามกลางทุกคน
และได้รับคำชมเชยจากผู้ไ้บัณฑิตว่า มีคุณภาพ สามารถ
ใช้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากความ
ช่วยเหลือดังกล่าว บริษัท CP ยังได้ให้ทุนสนับสนุน
นักศึกษาจีนที่มีผลการเรียนดีมาศึกษาดูงานที่ประเทศ
ไทยจำนวนปีละ ๔ ทุน ล่าสุดบริษัท CP ได้บริจาคเงิน
จำนวน ๑ ล้านบาทให้แก่มหาวิทยาลัยแห่งนี้
เพื่อสนับสนุนด้านการจัดการศึกษาของประเทศจีน
นอกเหนือจากรับนักศึกษาจีนจำนวนมากเข้ามาฝึกงาน
ในบริษัทที่มีสาขาอยู่หลายแห่ง กิจกรรมต่างๆ เหล่านี้
ช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศไทยและ
ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ทั้งในระดับรัฐบาล
ต่อรัฐบาล รัฐบาลต่อภาคเอกชน และระดับประชาชน

ต่อประชาชนทั้งสองประเทศให้มีความแน่นแฟ้นต่อกัน
ยิ่งขึ้น โดยใช้ภาษาไทยเป็นสะพานเชื่อมวัฒนธรรม
ทั้งสองประเทศ

บทสรุป

การศึกษาวิจัยด้านการสอนภาษาไทย ณ
มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศเซี่ยงไฮ้ ระหว่างวันที่
๒-๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๐ นับเป็นประสบการณ์ทาง
วิชาการที่มีคุณค่าทั้งต่อผู้วิจัย หน่วยงานที่สังกัด สาขา
การสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร กล่าวคือ
นอกจากผู้วิจัยจะได้ร่วมกิจกรรมการจัดการเรียน
การสอนภาษาไทยสำหรับชาวจีน ซึ่งเป็นประโยชน์
ต่อการเรียนการสอนในรายวิชาที่ผู้วิจัยรับผิดชอบใน
ระดับปริญญาโท คือ การสอนภาษาไทยสำหรับชาว
ต่างประเทศ ประสบการณ์เหล่านี้ นำมาใช้ถ่ายทอด
ความรู้โดยตรงให้กับนักศึกษาปริญญาโทที่สนใจการ
สอนภาษาไทยให้ชาวต่างประเทศ ซึ่งขณะนี้กำลังได้
รับความสนใจอย่างแพร่หลาย เนื่องจากหลายประเทศ
ได้เปิดสอนวิชาภาษาไทย ดังนั้นการผลิตบุคลากรชาวไทย
เพื่อรองรับความเติบโตของแขนงนี้จึงมีความจำเป็น
ต้องแสวงหาพันธมิตร ได้แก่ สถาบันการศึกษาใน
ต่างประเทศที่เปิดสอนภาษาไทย เพื่อจะได้แลกเปลี่ยน
ประสบการณ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ซึ่งจะ
ส่งผลต่อความร่วมมือที่ดีระหว่างกันในอนาคต

อิสลามศึกษา... ที่มาเลเซีย

ไพศาล วิชาลากรณ์*

เมื่อ ไม่นานมานี้ ผมได้มีโอกาสร่วมเดินทางไปราชการที่ประเทศมาเลเซีย ๒ ครั้ง คือ

ครั้งที่ ๑ ร่วมคณะไปกับท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ศ.ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน) ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ดร.จรรยาพร ธรรมินทร์) เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา) เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (นายวีระศักดิ์ วงศ์สมบัติ) รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ดร.สุชาติ เมืองแก้ว) รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ฝ่ายต่างประเทศ (ดร.ชินภัทร ภูมิรัตน) รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ดร. วัลลภ สุวรรณดี) และผู้อำนวยการสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป. (คุณจุไรรัตน์ แสงบุญนำ)

ครั้งที่ ๒ ร่วมคณะไปกับท่านที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ดร. อมรวิชนาครพรรพ) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต ๑ (คุณอดิษฐ์ ปากบารา) ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สพฐ. (ดร.ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์) ผู้แทนสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้อำนวยการโรงเรียนจาก ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ อีก ๒-๓ ท่าน

จุดประสงค์ของการไปราชการที่ประเทศมาเลเซียของผมทั้ง ๒ ครั้งดังกล่าว ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของคณะที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาดูงานในสถาบันการศึกษาของมาเลเซีย การเยี่ยมชมการะวะผู้บริหาร

* ข้าราชการมุสลิม ชื่อ อัจญ์มูฮัมหมัดไฟซอล บิน ฮานาฟี ปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ระดับสูงของประเทศมาเลเซีย การหารือด้านความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างไทย-มาเลเซีย และการประชุมร่วมกันในเรื่องต่างๆ ตามความเหมาะสม

แต่สำหรับผมแล้วมีสิ่งพิเศษกว่าท่านอื่นๆ อยู่หนึ่งอย่าง คือผมได้มีโอกาสพูดคุยเป็นกรณีพิเศษ กับบุคลากรที่ดูแลรับผิดชอบในเรื่อง **อิสลามศึกษา** ของกระทรวงศึกษาธิการมาเลเซียอยู่หลายต่อหลายท่าน ผมได้รับทราบ ได้เข้าใจ ได้พบเห็น และได้สัมผัส ในเรื่องนี้อย่างมากทีเดียว ดังนั้นจึงขออนุญาตนำเรื่องนี้ มาเล่าสู่ให้ท่านผู้อ่านได้รับทราบด้วย

อิสลามศึกษา ที่ผมกำลังจะเรียนให้ท่านผู้อ่าน ได้ทราบต่อไปนี้ คือ **อิสลามศึกษา** ที่ภาษาอังกฤษเขาใช้คำว่า **ISLAMIC STUDIES** เท่านั้นนะครับ ไม่ใช่ **อิสลามศึกษา** ที่ภาษาอังกฤษเขาใช้คำว่า **ISLAMIC EDUCATION** ทั้งนี้เนื่องจากคำว่า Islamic Studies กับคำว่า Islamic Education นั้นที่จริงแล้วมีความหมายลึกๆ แตกต่างกัน

คำว่า **Islamic Studies** แปลเป็นไทยตรงๆ คือ **อิสลามศึกษา** เป็นการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของอิสลามตามรูปแบบของหลักสูตรที่กำหนดไว้ เป็นการเรียนรู้ตามหลักสูตรเพื่อให้รู้ เพื่อให้มีประสบการณ์ อันจะนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง อย่างมีทักษะ และเหมาะสม สอดคล้องกับคำสอนของศาสนา ส่วนคำว่า **Islamic Education** นั้น น่าจะใช้ตาม

ความหมายของภาษาไทยว่า **การศึกษาตามแนวทางของอิสลาม** จึงจะถูก เพราะคำนี้ เป็นการศึกษาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานหลักของศาสนาอิสลาม เป็นการศึกษาตลอดชีวิต เป็นการศึกษาที่หวังผลทั้งโลกนี้ และโลกหน้า เป็นการศึกษาที่มุสลิมทุกคนไม่ว่าหญิง หรือชายจะต้องเรียนเป็นการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของศาสนาอิสลาม

เรื่อง **อิสลามศึกษาที่ประเทศมาเลเซีย** นั้น Dato' Haji Dangiran bin Haji Mustapa ซึ่งเป็นรองอธิบดีกรมอิสลามและจริยธรรมทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการมาเลเซีย (Department of Islamic and Moral Education) และ Haji Abrar bin Idris ซึ่งเป็นบุคลากรของกระทรวงศึกษาธิการมาเลเซีย ที่ดูแลเกี่ยวกับเรื่องอิสลามศึกษา ได้เล่าให้

ผมฟังว่า แต่ก่อนนั้นเรื่องของ**อิสลามศึกษา** (Islamic Studies) ไม่มีการกำหนดไว้ในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการมาเลเซีย จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๐๔ (ค.ศ. ๑๙๖๑) กระทรวงศึกษาธิการมาเลเซีย จึงได้นำเรื่องนี้เข้ามาสู่ระบบการศึกษาของประเทศ เป็นการกำหนดให้นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามต้องเรียนอิสลามศึกษาควบคู่ไปกับการเรียนในสาระวิชาอื่นๆ ด้วย

ต่อมา พ.ศ. ๒๕๔๘ (ค.ศ. ๒๐๐๕) มาเลเซียได้ให้ความสำคัญกับการเรียนอิสลามศึกษาสูงมาก ได้นำรูปแบบพิเศษ (Special Programme) เพื่อการสนับสนุนการเรียน - การสอน **อิสลามศึกษา** มาใช้กับระบบการศึกษาของประเทศเป็นครั้งแรก รูปแบบดังกล่าวเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปอย่างกว้างขวาง ว่า **j-QAF** (อ่านว่า เจ-คอฟ โดยจะเขียนตัว j เป็นตัวเล็ก ส่วนคำว่า QAF จะเขียนเป็นตัวใหญ่ทั้งหมด)

► **ตัว j** หมายถึง ภาษา Jawi (jawi) เป็นภาษาที่ใช้เพื่อการสื่อสาร

► **ตัว Q** หมายถึง คัมภีร์ อัลกุรอาน (QUR'AN) ในศาสนาอิสลาม โดยคำสอนในคัมภีร์นี้จะมีอยู่ทั้งหมด ๓๐ บท ๑๑๔ วรรคตอน

► **ตัว A** หมายถึง ภาษาอาหรับ เป็นภาษาที่ใช้ในการเขียนคัมภีร์อัลกุรอาน

► **ตัว F** ย่อมาจากคำว่า Fardu - Ain (ฟาร์ดูอิน) เป็นวิชาที่ว่าด้วยการปฏิบัติตนของคนมุสลิม เช่น วิชาที่สอนเกี่ยวกับการละหมาด และการถือศีลอด เป็นต้น

รวมความโดยสรุปแล้ว **j - QAF** ก็คือ การใช้ภาษา Jawi ในการศึกษาเล่าเรียนเกี่ยวกับอิสลามศึกษาจากคัมภีร์อัลกุรอาน และจากหลักปฏิบัติตนในศาสนาอิสลามนั่นเอง **เป็นการเรียนรู้เพื่อเพิ่มความเป็นคนให้กับผู้เรียนให้มากยิ่งขึ้น** เพื่อจะได้เป็นคนดีในสังคม ดังนั้น เป้าหมายหลักของการเรียน-การสอนอิสลามศึกษาในมาเลเซีย จึงอยู่ที่ความประสงค์ที่จะให้ผู้เรียนเป็นผู้มีศาสนาอยู่ในหัวใจ เป็นคนดีของสังคม ไม่ใช่มีเป้าหมายอยู่ที่การให้ผู้เรียนมีงานทำแต่ประการใด

อิสลามศึกษา ถูกจัดให้เป็นวิชาบังคับในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการมาเลเซีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนในระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนของรัฐ นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามซึ่งอยู่รวมกันตั้งแต่ ๕ คนขึ้นไป จะต้องได้รับโอกาสในการเรียนอิสลามศึกษา รัฐบาลจะต้องดูแลในเรื่องนี้ **ส่วนนักเรียนที่นับถือศาสนาอื่น แต่ต้องการจะเรียนอิสลามศึกษา** ก็สามารถที่จะกระทำได้ โดยมีเงื่อนไขอยู่ ๒ ประการ

ประการแรก : นักเรียนผู้นั้น จะต้องมียุวกิน ๑๘ ปี

ประการที่สอง : ถ้านักเรียนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี จะต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ปกครองเป็นลายลักษณ์อักษรก่อน จึงจะมีสิทธิ์เรียนอิสลามศึกษาได้

ในการเรียนเกี่ยวกับอิสลามศึกษานั้น กระทรวงศึกษาธิการมาเลเซีย มีความเห็นว่า**ผู้เรียนจะต้องใช้เวลาในการเรียนต่อเนื่องกันเป็นระยะเวลา ๑๑ ปี จึงจะเป็นการเพียงพอ**

สำหรับค่าตอบแทนที่กระทรวงศึกษาธิการมาเลเซียให้แก่ผู้สอนอิสลามศึกษานั้น ได้ถูกกำหนดไว้เป็นมาตรฐานกว้างๆ ว่า ผู้สอนจะได้รับค่าตอบแทนเป็น ๓ RM ต่อนักเรียนผู้เรียน ๑ คน ต่อระยะเวลา ๑ ปีที่ศึกษา (เงินมาเลเซีย ๑ RM เท่ากับเงินไทยประมาณ ๑๐ บาท) โดยผู้ทำหน้าที่เป็นอิหม่าม หรือผู้นำทางศาสนานั้น ในทางการแล้ว บุคคลดังกล่าวไม่ใช่ครู แต่เป็นเพียงผู้ที่ถูกมอบหมายให้มีสิทธิ์ที่ฟังสามารถอบรมสั่งสอนทางด้านอิสลามศึกษาแก่ชุมชนได้เท่านั้น ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นครู เป็นผู้สอนในสถานศึกษาจะต้องมีวุฒิทางครูด้วย จึงจะสามารถสอนในสถานศึกษาได้

หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการมาเลเซียได้กำหนดไว้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในสถานศึกษาของรัฐว่า **ในหนึ่งสัปดาห์**

จะต้องจัดให้มีการเรียน-การสอนอิสลามศึกษาในชั้นเรียน**ประมาณ ๖ คาบ** โดย ๓ คาบแรก เป็นเรื่องข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอิสลามศึกษา อีก ๒ คาบ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติ และอีก ๑ คาบที่เหลือเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสอนเสริมเพื่อให้นักเรียนมีความชัดเจนในเรื่องที่เรียน-ที่ปฏิบัติให้มีความถูกต้องมากยิ่งขึ้น **หลักสูตรด้านเนื้อหาของอิสลามศึกษาทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาโดยรวมจะเหมือนกัน แต่ต่างกันตรงความเข้มข้นของเนื้อหา และปริมาณของเนื้อหาที่ใช้ในการเรียน-การสอนเท่านั้น**

ปกติคนที่นับถือศาสนาอิสลาม จะถูกอบรมสั่งสอนให้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องศาสนาอิสลาม ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย เป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งชีวิต เพื่อให้เป็นคนดี มีศีลธรรม มีวัฒนธรรม **การเรียนรู้ในระบบโรงเรียนตามหลักสูตรที่กำหนด จึงไม่ใช่เรื่องหนักหนาอะไรสำหรับคนมุสลิม** ตรงกันข้ามความรู้สึที่ดีๆ ความขอบคุณ ที่เปิดโอกาสให้เรียนเกี่ยวกับอิสลามศึกษาในสถานศึกษา จึงเป็นเรื่องที่ทุกคนชื่นชม และใส่ใจที่จะเล่าเรียน โดยมองไม่เห็นว่าเป็นนักเรียนมุสลิมคนใดจะปฏิเสธเรื่องนี้

ผมได้แสดงความเห็นของผมไว้ต่อบุคลากรทางด้านอิสลามศึกษาของมาเลเซียส่วนหนึ่งว่าการนำรูปแบบพิเศษ **j-QAF** มาใช้สนับสนุนการเรียน-การสอนอิสลามศึกษาในมาเลเซีย นั้น เป็นเรื่องที่ดีเป็นเรื่องที่ควรได้รับการชมเชย และควรเป็นเรื่องที่น่าจะได้รับการต่อยอด ขยายผล ในสังคมอื่นๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้นด้วย ทั้งนี้เนื่องจากคำว่า **QAF** (กูรอ่าน-ภาษาอาหรับ-และฟิรดูอิน ซึ่งเป็นวิชาที่ว่าด้วยการสอนปฏิบัติให้มุสลิมเป็นคนดีของสังคม) นั้น เป็นคำที่มุสลิมทั่วโลกได้รับได้ เป็นการสอนให้มีความเป็นคนที่มากยิ่งขึ้น เพียงแต่ประเทศมาเลเซีย ใช้ **j** คือภาษายาวี ซึ่งเป็นภาษาถิ่นของมาเลเซีย มาใช้ในการสื่อสารเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับอิสลามศึกษาเท่านั้น

ที่เมืองไทย ก็สามารถใช้รูปแบบพิเศษนี้เพื่อสนับสนุนการเรียน-การสอนอิสลามศึกษาในสถานศึกษา

ของไทยได้ เพียงแต่เปลี่ยนจากตัว **j** (ตัวเล็ก) มาเป็นตัว **T** (ตัวใหญ่) เท่านั้น เราก็จะได้คำว่า **T-QAF** เป็นรูปแบบพิเศษที่สนับสนุนการเรียนการสอนอิสลามศึกษาของเราได้เช่นกัน ที่ผมสนับสนุนให้ใช้ตัว **T** (ตัวใหญ่) ก็เพราะว่า **T** ตัวนี้ คือ **THAI** ซึ่งเป็นภาษาไทยสำหรับทุกคน ไม่ว่าจะเป็นคนไทยในภาคไหนๆ ของประเทศก็ตาม คนไทยทุกคนสามารถใช้**ภาษาไทย (THAI)** ได้ร่วมกัน เป็นภาษาไทยที่สามารถใช้ในการสื่อสารร่วมระหว่างกันได้ทั้งประเทศ ไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาท้องถิ่น สิ่งที่ผมกังวลมีอยู่คนเดียวเท่านั้น ซึ่งอยากขอทำความเข้าใจร่วมกับเพื่อนครูที่เกี่ยวข้องกับอิสลามศึกษาด้วย คือ อยากทำความเข้าใจว่า **T-QAF** นั้นอ่านออกเสียงเป็นภาษาไทยว่า **ที-คอฟ** ผมไม่อยากได้ยินครูท่านใดท่านหนึ่งของประเทศไทยเราร้องเสียงเพี้ยนไปว่า **ตี-กอล์ฟ** เพราะมันจะผิดเจตนาสำหรับเรื่องนี้ไปอย่างแน่นอน

ถ้าจะมีคุณครูท่านใดใส่ใจที่จะ **ตี-กอล์ฟ** มากกว่าการนำรูปแบบพิเศษ **T-QAF (ที-คอฟ)** คือ **การใช้ภาษาไทยเป็นภาษาสื่อสารเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอัลกุรอ่าน - ภาษาอาหรับ และ วิชาฟิรดูอิน** (คือวิชาที่ว่าด้วยการปฏิบัติตนเป็นคนมุสลิมที่ดีตามหลักการของศาสนาอิสลาม) มาใช้สนับสนุนการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแล้ว **การเรียน-การสอนเกี่ยวกับอิสลามศึกษาในเมืองไทยของเรา คงจะไม่ก้าวหน้าไปทางไหนอย่างแน่นอน**

ดังนั้น **ผมจึงขอเรียกร้อง และ ขอเชิญชวน** ให้ทุกท่านมา **ร่วมมือ ร่วมใจ** กันอย่างแข็งขันช่วยกันทำให้**อิสลามศึกษาในประเทศไทยของเรา** บังเกิดผล**ดีที่สุด**ในเร็ววันดีกว่า เพราะเรื่องของอิสลามศึกษาเป็น **เรื่องที่สอนคนให้เป็นคนดี เป็นคนที่มีคุณภาพ** เปี่ยมล้นไปด้วย **คุณธรรม และวัฒนธรรม** ประเทศไทยของเราย่อมได้มีอยู่ต่อไปอย่างสง่างามและมีความสุขอย่างแท้จริง

ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว ในการจัดการศึกษาโดยครอบครัว

ฉันทนา บุญส่ง*

ในปีตั้งแต่ประเทศไทยเริ่มต้นระบบการศึกษาในโรงเรียนและพัฒนาขึ้นจนแข่งตัว ส่งผลให้คนไทยมีความรู้สึกเคยชินว่าเมื่อถึงวัยที่กฎหมายกำหนด เด็กทุกคนต้องเข้าเรียนในระบบโรงเรียนเท่านั้น การศึกษาจึงถูกผูกขาดอยู่กับครูและโรงเรียนทั้งหมด พ่อแม่ส่วนใหญ่ลดบทบาทในการเป็นครูของลูกๆ แต่ได้มอบหมายหน้าที่ที่เคยเป็นของสถาบันครอบครัวนั้นให้กับโรงเรียนและครูโดยสิ้นเชิงดำเนินมาเช่นนั้นนับร้อยปี จนกระทั่งเริ่มมีสัญญาณบางอย่างที่เกิดขึ้นในโรงเรียนที่เป็นเหตุให้พ่อแม่เริ่มสนใจการจัดการศึกษาของโรงเรียนมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเรื่องยาเสพติดที่พบว่าปัจจุบันแม้แต่เด็กระดับประถมศึกษาก็ติดยาบ้า ขยายยาบ้าและเล่นพนันบอลกันได้แล้ว ปัญหาความปลอดภัยในโรงเรียน อย่างเช่นกรณีการลักพาตัวเด็กอนุบาล กรณีเด็กนักเรียนหญิงถูกข่มขืนในห้องน้ำ

กรณีการทำอนาจารนักเรียนทั้งโดยนักเรียนด้วยกันเอง และโดยผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นครู ซึ่งกรณีตัวอย่างทั้งหลายเหล่านี้มิให้พบเห็นบ่อยขึ้นบนหน้าหนังสือพิมพ์ และสื่อมวลชนต่างๆ ปัญหาที่สำคัญคือ พบว่าเด็กที่จบจากระบบการศึกษาไม่มีคุณภาพเพียงพอ ไม่สามารถดำรงชีวิตในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้ ปัญหาต่างๆ เหล่านี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้พ่อแม่ผู้ปกครองเริ่มให้ความสนใจกับสิ่งที่เกิดขึ้นในโรงเรียน สถานที่ที่เดิมเชื่อกันว่าเป็นสถานที่ให้ความรู้ ให้การอบรมสั่งสอนบุตรหลานของตน โชคดีที่บางโรงเรียนมีกลุ่มพ่อแม่ผู้ปกครองที่มีความสนใจ และเอาใจใส่ต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่เป็นจำนวนมาก พ่อแม่ผู้ปกครองเหล่านั้นจะรวมตัวกันขับเคลื่อนระบบต่างๆ ในโรงเรียน เสนอตัวเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียนมากขึ้น เช่นที่โรงเรียนบ้านบางกะปิ

* ครู (คศ.๒) โรงเรียนบ้านอ่างกะปอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด

สังกัดกรุงเทพมหานคร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๔) กลุ่มพ่อแม่ ผู้ปกครอง เสนอตัวเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนเพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในโรงเรียน มีผู้ปกครองอาสาเป็นผู้สอดส่องดูแลความปลอดภัยในโรงเรียน มีโครงการสายสัมพันธ์บ้านและโรงเรียน เพื่อป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน และขยายความร่วมมือไปสู่การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน มีโครงการสอนภาษาจีนกลาง การสอนวิชาชีพ การดนตรี โดยให้ผู้ปกครองที่มีความสามารถมาสอนเด็กในโรงเรียน เหล่านี้เป็นเพียงตัวอย่างการเข้าไปมีส่วนร่วมร่วมกับโรงเรียน ในการจัดการศึกษาให้กับบุตรหลานของตนในโรงเรียน ซึ่งจากผลการวิจัยส่วนมากแสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของครอบครัวในการจัดการศึกษาของโรงเรียนส่งผลดีทั้งต่อตัวเด็กเอง ต่อพ่อแม่ ผู้ปกครองและต่อโรงเรียนด้วย ดังนี้ (ฉันทนา บุญสง, ๒๕๔๔)

ผลที่เกิดกับนักเรียน

- การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ครอบครัวและชุมชน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
- นักเรียนที่พ่อแม่หรือสมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วมกับการเรียนจะมีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน ครู การบ้าน และกับสมาชิกในครอบครัว รวมทั้งเป็นการพัฒนาเจตคติทางบวกต่อตนเองด้วย

ผลที่เกิดขึ้นกับพ่อแม่

- ทักษะและความรู้ที่เพิ่มขึ้น (จากความร่วมมือ) ทำให้พ่อแม่สามารถช่วยเรื่องการเรียนของลูกที่บ้านได้ นอกจากนี้ยังทำให้พ่อแม่เข้าใจระบบการบริหารโรงเรียนมากขึ้น
- ผู้ปกครองจะมีความสัมพันธ์และเจตคติที่ดีต่อโรงเรียนมากขึ้น

ผลที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน

- โรงเรียนจะได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชนเรื่องการปฏิรูปมากขึ้น

สำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองที่มีทางออกดังกล่าวก็สามารถดำเนินการตามที่ยกตัวอย่างได้แต่สำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองที่ไม่สามารถดำเนินการตามที่กล่าวข้างต้นได้ คือไม่สามารถดำเนินการใดๆ เพื่อเปลี่ยนแปลงการดำเนินการของโรงเรียนได้ ไม่ว่าจะเนื่องจากระบบที่แข็งตัวเกินไปของโรงเรียน หรือเนื่องจากตัวผู้บริหาร หรือเนื่องจากสาเหตุอื่นใดก็ตาม พ่อแม่ผู้ปกครองเหล่านี้ก็จะใช้ช่องทางที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เปิดช่องทางให้ตามมาตรา ๑๒ ว่า “นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๒) นำเด็กออกจากโรงเรียนแล้วทำหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาให้บุตรโดยตรงตามความเชื่อ ปรัชญาการศึกษา และสภาพของครอบครัว ซึ่งเป็นที่รู้จักกันว่า การจัดการศึกษาโดยครอบครัว หรือโฮมสคูล (home school) พ่อแม่ผู้ปกครองที่ตัดสินใจพาลูกออกจากโรงเรียนมาจัดการศึกษาเองในประเทศไทย ส่วนใหญ่มีสาเหตุหลักเนื่องมาจาก (ยุทธชัย-อุทัยวรรณ เฉลิเมชัย, ๒๕๔๓)

- พ่อแม่เป็นผู้มีอิสระทางความคิด ทำให้คิดต่างไปจากกระแสหลัก อยากสร้างครอบครัว และ

นำพาลูกอย่างเป็นอิสระ ไม่ตกอยู่ในกระแสผิดพลาดของสังคม

- พ่อแม่มีอาชีพเป็นนักพัฒนาสังคม หรือนักกิจกรรมสังคม จึงมีความต้องการให้ครอบครัวและลูกมุ่งไปในแนวทางของชีวิตที่ก้าวหน้า เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

- พ่อแม่มีปรัชญา ความเชื่อ แนวทางของชีวิตที่ยึดมั่นศรัทธาเป็นพิเศษ จึงทำให้ต้องการระบบการศึกษาที่มีเสรีภาพ สามารถดำเนินวิถีชีวิตไปตามศรัทธาของตนได้

- พ่อแม่เคยได้รับประสบการณ์จากการใช้ชีวิตหรือศึกษาในต่างประเทศ ได้เห็นแบบอย่างของการศึกษาที่ดี เปิดกว้าง มีอิสระ ยืดหยุ่นและมีคุณภาพ

- พ่อแม่เป็นผู้มีสถานภาพที่ดีในสังคม ต้องการให้ลูกเติบโตอย่างมีคุณภาพจึงต้องการจัดการศึกษาที่ดีที่สุดให้กับลูกหลานของตน

- พ่อแม่ตระหนักถึงปัญหาต่างๆ ในระบบการศึกษาในโรงเรียน

- พ่อแม่ได้รับผลผลักดันมาจากตัวลูกโดยตรง เนื่องจากลูกเป็นเด็กที่มีลักษณะเฉพาะ ต้องการดูแลและการศึกษาเรียนรู้เป็นพิเศษ

ถึงแม้ปัจจุบันจำนวนครอบครัวที่นำเด็กออกมาจัดการศึกษาเอง ในลักษณะโฮมสคูลจะเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อยๆ แต่ในส่วนลึกแล้ว ไม่มีพ่อแม่ ผู้ปกครองคนใดต้องการตัดขาดจากโรงเรียนหรือหันหลังให้กับโรงเรียนอย่างสิ้นเชิง เพราะยังเล็งเห็นจุดเด่นของ

ระบบการศึกษาในโรงเรียนที่ได้เปรียบการจัดการศึกษาแบบโฮมสคูล เช่น ความเป็นสังคมที่มีความหลากหลาย มีตัวอย่างเปรียบเทียบให้เด็กได้เรียนรู้จริง มีความพร้อมด้านอุปกรณ์ ทรัพยากรการเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆ การจัดกิจกรรมในลักษณะที่เป็นกลุ่มหรือหมู่คณะ เช่น การเล่นดนตรีเป็นวงคณะ การเล่นกีฬาเป็นทีม เป็นต้น ส่วนการจัดการศึกษา โดยครอบครัวก็มีจุดเด่นที่ได้เปรียบการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนที่กลุ่มพ่อแม่ ผู้ปกครองเหล่านี้เล็งเห็นก็คือเป็นการจัดการศึกษาที่อยู่บนพื้นฐานของความรัก ความเข้าใจ มีอิสระในการจัดการ มีความยืดหยุ่นและคล่องตัว ทำให้สมาชิกในครอบครัวมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น เป็นต้น จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียน และการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ต่างมีจุดเด่นและข้อจำกัดด้วยกันทั้งสิ้น ดังนั้นถ้าสามารถดำเนินการได้ ผู้เขียนสนับสนุนแนวคิดที่จะให้โรงเรียนและครอบครัวร่วมมือกันจัดการศึกษาให้กับเด็ก ไม่ว่าจะจัดในโรงเรียนหรือโดยครอบครัวก็ตาม ทั้งสองฝ่ายต้องไม่ทอดทิ้งซึ่งกันและกัน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สูงสุดจะเกิดกับตัวเด็ก ซึ่งถือเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดในการจัดการศึกษาทั้งของโรงเรียนและครอบครัว สำหรับรูปแบบความร่วมมือที่เหมาะสมนั้น ผู้เขียนได้ทำการวิจัยโดยสอบถามความคิดเห็นของผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบการศึกษาในระบบ และครอบครัวที่จัดการศึกษาแบบโฮมสคูล แล้วสรุปเป็นรูปแบบความร่วมมือที่ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องกันดังนี้

ขั้นตอนการเตรียมการ

การเตรียมการของโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนต้องศึกษาแนวคิด วิธีการ เพื่อทำความเข้าใจ และยอมรับการจัดการศึกษาโดยครอบครัว พร้อมทั้งทำความเข้าใจกับบุคลากรภายในโรงเรียนด้วย โรงเรียนต้องศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติอย่างละเอียด พัฒนาระบบบริหาร เพื่อจะทำงานร่วมกับครอบครัว มีการจัดการที่ชัดเจน ระหว่างเด็กในระบบโรงเรียนปกติกับเด็กที่มาจาก ครอบครัว โดยจัดตั้งหน่วยงานและบุคลากรรับผิดชอบ พร้อมทั้งรับลงทะเบียนเด็กที่พ่อแม่ ผู้ปกครองต้องการจัดการศึกษาโดยครอบครัว

การเตรียมการของครอบครัว ได้แก่ การทำความเข้าใจกฎระเบียบและแนวทางการจัดการศึกษา โดยครอบครัว เตรียมความพร้อมในเรื่องกระบวนการ จัดการเรียนรู้ เช่น จิตวิทยาเด็ก ศึกษาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็ก จากนั้นจึงกำหนดแนวทางการจัดการ ศึกษาและการวัดผลประเมินผลเพื่อเสนอต่อโรงเรียน

ส่วนการเตรียมการร่วมกันระหว่างโรงเรียน และครอบครัว ได้แก่ การศึกษาบทบาทหน้าที่ของตน ในการจัดการศึกษาให้ชัดเจน ร่วมพูดคุยกับผู้เชี่ยวชาญ ในการจัดการศึกษาเพื่อกำหนดแนวทาง วิธีการจัดการ ศึกษาร่วมกัน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

มีการกำหนดกรอบแนวคิดในการจัดการศึกษา ร่วมกันของครอบครัวและโรงเรียน ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ความร่วมมือด้านหลักสูตร

บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน คือ โรงเรียน พัฒนาหลักสูตรที่เน้นสาระการเรียนรู้ที่เป็นแกนกลาง รวมทั้งพื้นฐานที่ใช้ในการเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กเป็นหลัก

บทบาทหน้าที่ของครอบครัว คือ พัฒนา หลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนหรือ หลักสูตรท้องถิ่น

ส่วนบทบาทหน้าที่ร่วมกันของโรงเรียน และครอบครัว คือ โรงเรียนกับครอบครัวร่วมกันพัฒนา

หลักสูตร โดยยึดเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลาง และมีการปรับหลักสูตรเป็นระยะๆ ตามสถานการณ์ที่ เปลี่ยนไป

๒. ความร่วมมือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน คือ จัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่เป็นทักษะแกนกลาง เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ หรือในส่วนที่ครอบครัวร้องขอ โดย พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทาง การปฏิรูปการเรียนรู้ มีการจัดเวลาให้เด็กมีอิสระใน การเรียนรู้นอกโรงเรียน รวมทั้งทำหน้าที่เป็นผู้ติดต่อ ประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ด้วย

บทบาทหน้าที่ของครอบครัว คือ จัดกิจกรรม การเรียนรู้ในส่วนที่สามารถบูรณาการเข้ากับวิถีชีวิตได้ดี จัดหาผู้เชี่ยวชาญมาช่วยสอนเสริมความสามารถพิเศษ ของเด็ก

ส่วนบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนร่วมกับ ครอบครัว ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถ ดำเนินการร่วมกันได้ เช่น การพาเด็กไปทัศนศึกษา มีการวางแผนการเรียนรู้ร่วมกับเด็ก จัดกิจกรรมการ เรียนรู้ให้ยืดหยุ่นตามสถานการณ์

๓. ความร่วมมือด้านสื่อการสอน

บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียน ควรจัดให้มีฝ่ายสนับสนุนสื่อการสอนและทำหน้าที่ ติดต่อประสานงาน เพื่อหาแหล่งทรัพยากรและทุน ทางการศึกษา

บทบาทหน้าที่ของครอบครัว ได้แก่ การ ช่วยระดมทรัพยากรการเรียนรู้ต่างๆ และเป็นผู้กำหนด แผนการจัดการสื่อและแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก

ส่วนบทบาทหน้าที่ร่วมกันระหว่างโรงเรียน กับครอบครัว ได้แก่ การที่โรงเรียนและครอบครัว ร่วมแลกเปลี่ยน แบ่งปัน และสนับสนุนสื่อการสอน ซึ่งกันและกัน รวมทั้งร่วมกับชุมชน จัดหาสื่อเพื่อ สร้างเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน

๔. ความร่วมมือด้านการวัดผลประเมินผล

บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน คือ จัดทำหลักฐานในการวัดผลประเมินผลและออกวุฒิบัตรรับรองความรู้

บทบาทหน้าที่ของครอบครัว คือ พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นผู้สังเกต จดบันทึกพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก และเก็บรวบรวมผลผลิตแห่งการเรียนรู้ของเด็ก แล้วรายงานข้อมูลให้โรงเรียนทราบตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ส่วนที่ครอบครัวต้องการให้เกิดกับตัวเด็ก โดยเฉพาะครอบครัวจะเป็นผู้วัดผลประเมินผลเองทั้งหมด

ส่วนบทบาทหน้าที่ร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว คือ ร่วมกันกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ และหลักเกณฑ์ในการวัดผลประเมินผล ทั้งนี้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนการติดตามผลความร่วมมือของโรงเรียนกับครอบครัว

การติดตามผลความร่วมมือในการจัดการศึกษาโดยครอบครัวในสังคมไทย สรุบบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายที่พึงกระทำ ดังนี้

บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน คือ ครูที่รับผิดชอบโครงการต้องร่วมพูดคุย ประเมินให้คำแนะนำกับพ่อแม่ ผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ

ส่วนบทบาทหน้าที่ร่วมกันของโรงเรียนและครอบครัว คือ โรงเรียนและครอบครัวต้องประชุม

ปรึกษาหารือกัน เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น และพัฒนาการจัดการศึกษาร่วมกันอย่างเป็นระบบ

จากสรุปการวิจัยดังกล่าว จะเห็นว่า รูปแบบความร่วมมือที่เหมาะสมของโรงเรียนกับครอบครัวในการจัดการศึกษาโดยครอบครัวในสังคมไทยที่นำเสนอนี้ เป็นการมีส่วนร่วมแบบเสมอภาค (equity participatory pattern) คือ โรงเรียนและครอบครัวมีสิทธิในกระบวนการจัดการ การบริหารการศึกษาอย่างมีศักดิ์ศรีและมีสถานภาพเท่าเทียมกัน โดยเน้นที่การตัดสินใจในการเริ่มดำเนินการ การร่วมดำเนินการ การร่วมรับผลประโยชน์จากการดำเนินการ และการร่วมกันประเมินผลการดำเนินการ เพื่อให้การจัดการศึกษาเกิดการพัฒนา และให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

“การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน และการจัดการศึกษาโดยครอบครัวต่างมีวิถีเป็นของตนเอง ต่างมีลักษณะเด่นและข้อจำกัดที่แตกต่างกัน เมื่อไรก็ตามที่เราสามารถนำลักษณะเด่นของแต่ละวิถีมาเสริมสร้าง สนับสนุน เกื้อหนุนกันและกันได้แล้ว ผลอันพึงประสงค์ในการจัดการศึกษาก็จะเกิดกับตัวเด็ก เป้าหมายที่สำคัญที่สุดของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งจะมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดนั้น คงต้องอาศัยความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของทุกๆ ฝ่าย”

บรรณานุกรม

- ฉันทนา บุญสง. รูปแบบความร่วมมือที่เหมาะสมของโรงเรียนกับครอบครัว ในการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ในสังคมไทย. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ๒๕๔๔.
- ยุทธชัย - อุทัยวรรณ เณลิชัย. รายงานการศึกษาวิจัย รูปแบบและพัฒนาการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค. ๒๕๔๓.
- รุ่ง แก้วแดง. ปฏิวัติการศึกษาไทย. (พิมพ์ครั้งที่ ๗). กรุงเทพฯ : มติชน. ๒๕๔๒.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค. ๒๕๔๒.
- _____. รายงานการศึกษา เรื่อง ความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค. ๒๕๔๔.

ลดเมืองร้อนด้วยปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง

นวลกนอม คงกน*

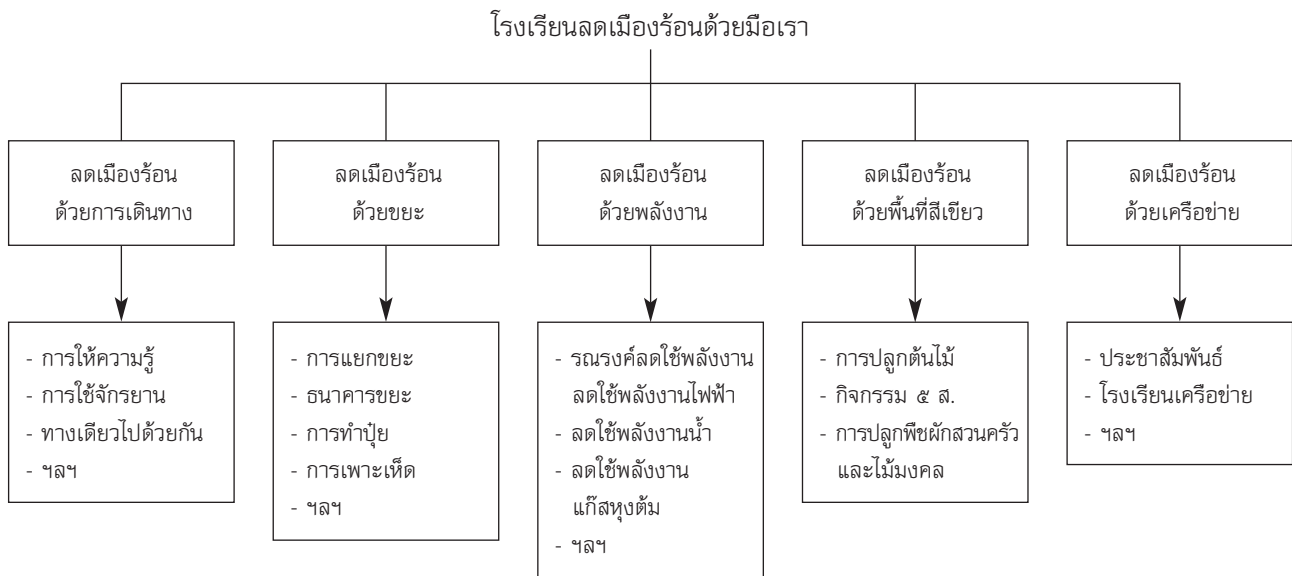
เป็น ที่ทราบกันดีแล้วว่า ปัญหาโลกร้อนเป็นประเด็นปัญหาระดับโลกที่ต้องรีบดำเนินการแก้ไขที่มีใช้เพียง “ป้องกัน” แต่กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นต้องเรียกว่า “รับมือ” กับสิ่งที่มนุษย์ใช้พลังงานและทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่รู้สิ้นสุด เพื่ออำนวยความสะดวกให้ตนเอง ส่งผลให้โลกของเรามีอุณหภูมิที่สูงขึ้นจำนวนก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่เพิ่มมากขึ้นนี้ ได้เพิ่มการกักเก็บความร้อนไว้ในโลกของเรามากขึ้นเรื่อยๆ จนเกิดเป็นภาวะโลกร้อนดังเช่นปัจจุบัน

โรงเรียนเทศบาล ๔ หนองแคอนุสรณ์เป็นโรงเรียนหนึ่งที่มีความตระหนักในปัญหาที่เกิดขึ้น จึง

เข้าร่วมโครงการ “ลดเมืองร้อน ด้วยมือเรา” กับสถาบันสิ่งแวดล้อมไทยร่วมกับบริษัทโตโยต้ามอเตอร์แห่งประเทศไทยพร้อมทั้งนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ มาบูรณาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยจัดกิจกรรมที่ปลูกฝังค่านิยมให้กับนักเรียนและชุมชนให้มีจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมและนำความรู้และทักษะการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถคิดเป็น วิเคราะห์เป็นและประยุกต์ใช้เป็นจากข้อมูลสิ่งแวดล้อมรอบตัว

* ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาล ๔ หนองแคอนุสรณ์ จ.สระบุรี

แนวทางการจัดกิจกรรมโรงเรียนลดเมืองร้อนด้วยมือเรา

การดำเนินงานโดยอาศัยเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางปฏิบัติของทฤษฎีใหม่ เป็นแนวทางในการพัฒนาที่นำไปสู่ความสามารถในการพึ่งตนเอง โดยลดความเสี่ยงเกี่ยวกับความแปรผันของธรรมชาติและปัจจัยต่างๆ โดยอาศัยความพอประมาณและความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้ ความเพียรและความอดทน สติปัญญา การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และความสามัคคี ทำให้เกิดแนวทางการดำเนินงานดังนี้

ลดเมืองร้อนในระดับบุคคลและครอบครัว

ทุกครัวเรือนต้องมีการบริโภคเพื่อการดำรงชีวิต เมื่อบริโภคย่อมเกิดขยะและสิ่งปฏิกูลจากสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ซึ่งทุกคนสามารถช่วยกันลดเมืองร้อน

ได้ด้วยตนเองด้วยการคัดแยกขยะจากบ้านตนเอง นำของที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ได้ เช่น ขวดพลาสติก กระดาษหนังสือพิมพ์ ซึ่งโรงเรียนเทศบาล ๔ หนองแค อนุสรณ์ได้จัดตั้งธนาคารขยะโดยมีนักเรียนเป็นคณะทำงานบริหารจัดการ นักเรียนทุกคนจะมีสมุดเงินฝากออมเงินของธนาคารขยะ โดยจะนำขยะจากที่บ้านและภายในโรงเรียนมาขายให้กับธนาคาร และคณะทำงานจะทำการชั่งน้ำหนักและตีราคาให้กับผู้ขายแล้วบันทึกไว้ในสมุดเงินฝาก ซึ่งนักเรียนจะสามารถถอนได้เมื่อสิ้นภาคเรียน ส่งผลให้ผู้เรียนรู้จักการออมเงิน นำขยะมาแลกเป็นเงินตรา ซึ่งนักเรียนและผู้ปกครองให้การตอบรับเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีการให้ผู้เรียน

เป็นนักวิจัยท้องถิ่น ศึกษาสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ในชุมชน เพื่อให้รู้จักชุมชนของตนเองมากขึ้น ด้วยการจัดทำแผนที่สิ่งแวดล้อมของชุมชนที่นักเรียนอาศัย และมีการแข่งขันการลดใช้พลังงานในครัวเรือน เช่น ไฟฟ้า ประปา และแก๊สหุงต้ม ฯลฯ

ลดเมืองร้อนในระดับองค์กร

จัดกิจกรรมการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครอง และชุมชนถึงเหตุผลของสภาวะโลกร้อน เพื่อให้เกิดความตระหนักและรวมพลังกันในลักษณะเครือข่ายที่จะร่วมมือกันลดเมืองร้อน โดยโรงเรียนและชุมชนต่างๆ ในเขตพื้นที่มีการรณรงค์ให้ใช้การเดินทางเท้าในระยะทางใกล้ๆ ใช้รถจักรยานแทนรถมอเตอร์ไซด์ทางเดียวกันไปด้วยกัน และเพิ่มพื้นที่สีเขียวในโรงเรียนและชุมชน ด้วยการปลูกต้นไม้ในชุมชน โดยแต่ละครัวเรือนจะร่วมปลูกต้นไม้อย่างน้อย ๑ ต้น โดยโรงเรียนเป็นผู้หาเมล็ดพันธุ์พืชผักสวนครัวและไม้มงคลให้กับชาวบ้าน ซึ่งแต่ละชุมชนให้การต้อนรับเป็นอย่างดี และนำต้นไม้มาร่วมปลูกในชุมชนของตนเองมากขึ้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้เป็นอย่างดี และนอกจากมีการจัดทำสถิติการใช้พลังงานของครัวเรือนในแต่ละเดือน เพื่อนำมาเปรียบเทียบแล้วหาแนวทางการลดใช้พลังงาน การสร้างเครือข่ายของโรงเรียนและชุมชนจะสามารถก่อให้เกิดค่านิยมการลดใช้พลังงานและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้น พร้อมทั้งช่วยลดอุณหภูมิความร้อนให้แก่โลกได้

ลดเมืองร้อนในระดับประเทศ

ส่งเสริมให้ชุมชนและเครือข่ายสร้าง

ความร่วมมือกับองค์กรอื่นๆ ในประเทศ ด้วยการเชิญหน่วยงานต่างๆ เข้าร่วมโครงการ ด้วยการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในหน่วยงาน ใช้พลังงานเท่าที่จำเป็นและจัดทำสารประชาสัมพันธ์ความรู้ต่างๆ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและเกิดความตระหนักในการใช้พลังงานเท่าที่จำเป็น ซึ่งจะสามารถช่วยลดการนำเข้ามาของพลังงานและเชื้อเพลิงต่างๆ ได้หลายพันล้านบาท และสามารถลดอุณหภูมิให้กับโลกด้วย

ข้อคิดที่ฝากถึง

การแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน มิใช่หน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่ง แต่ต้องเกิดจากความร่วมมือของคนในสังคมที่มีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ลูกหลาน การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน ดังเช่นโรงเรียนเทศบาล ๔ หนองแคอนุสรณ์ที่ให้ชุมชนได้เรียนรู้สภาพแวดล้อมของชุมชนตนเองโดยดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่เริ่มต้นจากนักเรียนภายในโรงเรียนแล้วขยายผลสู่ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานต่างๆ ซึ่งเป็นการสร้างเครือข่ายชุมชนพอเพียงที่เชื่อมโยงกันด้วยหลักไม่เบียดเบียน แบ่งปัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ในที่สุด บนพื้นฐานความพินิจ พอกิน พอใช้และพอใจ พวกเราทุกคนสามารถช่วยกันลดภาวะโลกร้อนได้ด้วยมือของเรา หากยังไม่ทราบว่าควรทำอะไร ลองนำวิธีของโรงเรียนเทศบาล ๔ หนองแคอนุสรณ์ไปทดลองทำนะค่ะ จะได้ช่วยลดเมืองร้อนให้กับบ้านเรา

การนิเทศการศึกษา กับปัญหาความไม่สงบ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

กัมภกัท จุณโก*

ปัญหา ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันประกอบด้วยจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส เป็นปัญหาใหญ่ที่รู้จักกันดี ทั้งในระดับประเทศและระดับโลก เนื่องจากการฆ่ารายวัน การลอบวางระเบิด การยิงครู ประชาชน เจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ การวางเพลิงสถานที่ราชการ บ้านเรือนของประชาชน และสาธารณสมบัติอื่นๆ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ ประชาชนทั่วประเทศได้รับรู้จากสื่อมวลชนทุกแขนงมาตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๔๗ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่มีแนวโน้มว่าจะยุติ แถมมีความรุนแรงทวีขึ้นเรื่อยๆ ขณะนี้ผู้เสียชีวิต

จากการถูกลอบทำร้าย วางระเบิด ฆ่าแล้วเผา มีมากกว่า ๒,๐๐๐ คน และบาดเจ็บอีกนับพัน ในจำนวนบุคคลที่เคราะห์ร้ายเหล่านี้ มีครูรวมอยู่ด้วยกว่า ๗๐ ศพ ครูส่วนใหญ่ในพื้นที่ที่มีความหวาดผว ไม่กล้าไปโรงเรียน ไม่กล้าอยู่ในพื้นที่โรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่การก่อความไม่สงบหรือพื้นที่สีแดง ถูกแนวร่วมผู้ก่อความไม่สงบกดดันจนชาวบ้านไม่กล้าส่งบุตรหลานเข้าเรียน ครูไม่กล้าเข้าไปสอน เช่น โรงเรียนบ้านบาเจาะและโรงเรียนบ้านสาकु อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา ซึ่งอยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต ๒

* ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านพงกัว อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

นักเรียนจึงต้องอพยพไปเรียนโรงเรียนข้างเคียงหรือ
หยุดเล่นอยู่กับบ้านจนกว่าโรงเรียนจะเปิด ครูไม่ได้
แตกต่างไปจากประชาชนผู้บริสุทธิ์อื่นๆ ที่ไม่กล้าออก
จากบ้านไปประกอบอาชีพอย่างปกติ ครูส่วนใหญ่
ตั้งใจทำงาน มีอุดมการณ์ของความเป็นครูสูง ต้องการ
อบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถ
สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข แต่เมื่อ
ไม่มีโรงเรียนสอน ไม่มีห้องเรียนสอนหนังสือเพราะ
ถูกเผา ไม่เหลือแม้แต่หนังสือสักเล่ม ที่จะใช้ในการจัด
การเรียนการสอน ผลกระทบจากปัญหาเหล่านี้ก่อให้เกิด
“วิกฤตทางสมอง” แก่เด็กไทยในสามจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ให้มีความด้อยและมองไม่เห็นช่องทางที่จะ
สามารถพัฒนาตนเองให้ทัดเทียมกับนักเรียนในพื้นที่อื่น

จากปัญหาการจัดการศึกษาดังกล่าวส่งผล
กระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกเพศ
ทุกวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กไทยที่อยู่ในวัยเรียนทุกคน
การที่โรงเรียนปิดบ่อ ครูสอนไม่เต็มที่เนื่องจาก
หวาดระแวง กลัวภัยโจร ปัญหาการลอบวางเพลิง
โรงเรียน รถและยานพาหนะทุกชนิดอาจถูกตะปูเรือใบ
ที่ผู้ก่อความไม่สงบโรยไปบนถนนตลอดเวลา ทหาร
เจ้าหน้าที่ตำรวจ ชุดคุ้มครองครู ถูกฆ่า เสียชีวิต
พิการ จำนวนนับร้อย โรงเรียนถูกเผากว่า ๒๐๐ โรงเรียน
ผู้หญิงที่สามีตายต้องเป็นหม้ายจากการถูกทำร้ายกว่า
๔๐๐ คน สิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นตัวถ่วงที่จุดลากดึง
ความเจริญก้าวหน้าในการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่

ให้ช้าลงและมีความด้อยประสิทธิภาพและอาจหมด
โอกาสเสียเวลาในที่สุด จึงมีคำถามว่า แล้วครูจะทำ
อย่างไร....

ครูก็ยังคงสอนอยู่ต่อไป ตราบใดที่ยังไม่ทำ
เรื่องย้ายออกนอกพื้นที่หรือถูกลอบทำร้ายจนพิการ
หรือเสียชีวิตไปก่อน ดังนั้นเหตุการณ์เช่นนี้จึงควรมี
ลักษณะการดำเนินการหรือแนวทางที่แบ่งเบาภาระ
อันหนักอึ้งจากปาครูในพื้นที่สามจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ได้ด้วยการ “นิเทศการสอน” โดยวิธีการให้
เทคนิคความรู้ วิธีการสอน การจัดกิจกรรมการเรียน
การสอน และการวัดผลประเมินผลใหม่ๆ แก่ครูผู้สอน
ผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ และ
ง่ายต่อการดำเนินการ

การนิเทศการสอนในสามจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ ปัจจุบันแทบจะไม่มี การไปเยี่ยมโรงเรียนหรือ
ติดตามการเรียนการสอนถึงห้อง ถึงครู ถึงตัวนักเรียน
ในพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ที่ล่อแหลมและอยู่ในเขตก่อ
ความไม่สงบ (พื้นที่สีแดง) เนื่องจากสถานการณ์และ
ความปลอดภัยไม่เอื้ออำนวยให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทำเช่น
นั้นได้จึงเกิดเป็นช่องว่างของการพัฒนาการศึกษาที่มี
แนวโน้มว่ากำลังจะขยายกว้างออกไปทุกขณะ การจัด
การนิเทศการศึกษาเพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ
ครู การติดตามผลการดำเนินงานของโครงการต่างๆ

ที่เป็นนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ นโยบายของ
จังหวัด จึงควรให้มีรูปแบบวิธีการอื่นๆ ที่หลากหลาย
มีตัวบ่งชี้ที่ชัด และทำได้ง่าย ผู้เกี่ยวข้องในวงการศึกษา
จึงควรสนใจ และค้นหาวิธีการพัฒนาการจัดการเรียน
การสอนแก่ครูในพื้นที่นี้ โดยวิธีการอื่นๆ ที่หลากหลาย
และ**การนิเทศการสอน**อย่างถึงลูกถึงคนของผู้ที่
เกี่ยวข้อง และรับผิดชอบโดยตรง จึงเป็นวิธีการหนึ่ง
ที่ควรนำมาใช้ในพื้นที่เพราะสามารถจัดทำได้ง่าย
สิ้นเปลืองน้อย และได้ผลดี

ความหมายของการนิเทศการสอน (Instructional Supervision)

ได้มีนักการศึกษาและผู้รู้หลายท่านให้ความ
หมายของการนิเทศการสอน (Instructional Super-
vision) ดังนี้

ชาญชัย อาจิมสมาจาร (๒๕๓๖:๓-๕) กล่าว
ว่าการนิเทศการเรียนการสอนเป็นกระบวนการของ
การทำงานกับครูเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้น
เรียนเพื่อให้มีประสิทธิภาพ ผู้นิเทศต้องใช้ความรู้ของ
การจัดองค์กร ภาวะผู้นำ การสื่อความหมาย และ
หลักการสอนในขณะที่เขาทำงานกับครูในชั้นเรียน

กัมภณห์ จุณโฑ (๒๕๔๕ : ๑๖๖) สรุปว่า การ
นิเทศการสอนเป็นกระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
ของครู เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนอันส่งผลโดยตรง
ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียน

สุวรรณี ศรีคุณ (๒๕๔๙ : ๒๙๙) สรุปว่า การ
นิเทศการศึกษาเป็นความพยายามอย่างหนึ่งที่จะช่วย
ส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ
กล่าวคือศิลปะการสอนนั้นจำเป็นต้องอาศัยความเห็น
คำแนะนำข้อเสนอแนะจากผู้มีประสบการณ์ ซึ่ง
จะช่วยมองปัญหาให้ความคิดเพื่อพัฒนาปรับปรุง
ผลงาน

จากแนวคิดเหล่านี้ สรุปได้ว่า การนิเทศการ
สอนเป็นการดำเนินการจากผู้คนที่จัดกระทำกับครู
เพื่อปรับปรุงพฤติกรรมของการจัดการเรียนการสอน โดย
เทคนิควิธีการที่หลากหลาย อันส่งผลโดยตรงต่อการ
พัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นการเน้นการช่วยเหลือ
ปรับปรุงการเรียนการสอนโดยตรง

ผู้นิเทศการสอน

การนิเทศการสอนทำในโรงเรียนเพื่อช่วยเหลือ
ครูให้มีการพัฒนาทั้งในด้านเจตคติที่ดีต่อการดำรง
ชีวิตในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การสอน การ
ปรับปรุงพฤติกรรมของการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ
ผู้นิเทศการสอนจึงหมายถึง บุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ทำ
หน้าที่หรือได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ในตำแหน่ง
นิเทศในโรงเรียน ซึ่งอาจหมายถึง ผู้บริหารการศึกษา
ระดับกระทรวง ทบวง กรม จังหวัด อำเภอ สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา
รองผู้บริหารสถานศึกษา ครูในโรงเรียนที่มีความรู้
ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ผู้เชี่ยวชาญ
ซึ่งเป็นบุคคลที่โรงเรียนเชิญมาเป็นวิทยากรเพื่อ
ช่วยเหลือแนะนำให้มีความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอน
ของครู ผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศการสอนที่มาจากภายใน
โรงเรียนควรมีบทบาทมากกว่าผู้นิเทศจากภายนอก
เพราะมีความรู้ความเข้าใจปัญหาและมีความใกล้ชิด
กับครูผู้สอนมากกว่าอีกทั้งสามารถติดตามผลการ
นิเทศได้ตลอดเวลา ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารสถานศึกษา
จึงต้องให้ความสำคัญและตระหนักอยู่ตลอดเวลา
ว่าการนิเทศการสอนมีความจำเป็นต่อการปรับปรุง

และพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง การนิเทศการสอนในโรงเรียนในสถานการณ์ที่มีความไม่สงบ เสี่ยงภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินครู บุคลากรทางการศึกษา จึงเป็นบทบาทที่ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดโดยบุคลากรของโรงเรียนเองเป็นอย่างยิ่ง การนิเทศการสอนในโรงเรียนสามารถใช้กิจกรรมต่างๆ ได้ดังนี้

๑. การนิเทศทางไกล เนื่องจากยุคนี้มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่สะดวกในการติดต่อสื่อสาร การคมนาคมที่สะดวกทั้งด้านอุปกรณ์เทคโนโลยี นวัตกรรมใหม่มีอยู่หลากหลายมากมาย การนิเทศที่สะดวกที่สุด ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องควรทำ จึงเป็นการนิเทศทางไกล เช่น การประชุมทางไกล การออกรายการทางโทรทัศน์ พบปะเพื่อนครู โทรศัพท์มือถือ โทรสาร วิทยุสื่อสาร คอมพิวเตอร์ ระบบการติดต่อสื่อสารแบบ E-Office, E-Book, E-Learning การนำเครือข่ายและการเชื่อมโยง ผู้ที่เกี่ยวข้องควรจัดระเบียบการดำเนินการให้รัดกุม ชัดเจน มีเครือข่ายการดำเนินงานที่เป็นระบบและสามารถใช้งานได้ดีทุกสภาพการณ์

๒. การใช้ดาวเทียมจัดการเรียนรู้และนิเทศการสอน โดยมีตารางการออกอากาศที่ชัดเจน สะดวกสามารถใช้ได้ง่ายไม่ยุ่งยาก การนิเทศการสอนจัดทำโดยการสาธิต หรือทำให้ดู เช่น การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โทรทัศน์ ETV การสาธิตการสอนแบบใหม่ๆ การสาธิตการใช้อุปกรณ์ สื่อ นวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ และสามารถปฏิบัติตามได้ง่าย การปฏิบัติงานหรือการทดลองบางอย่างโดยทำให้ดู เป็นต้น

๓. การจัดกิจกรรมกระตุ้นให้ครูปฏิบัติเข้มแข็งขึ้น โดยใช้วิธีต่างๆ เพื่อให้ครูมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน เช่น การประกวดหรือการแข่งขันทักษะการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ การทำผลงานทางวิชาการ การเลื่อนวิทยฐานะ ฯลฯ สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะเป็นสิ่งเร้ากระตุ้นให้ครูอยากทำงาน มีความกระฉับกระเฉงและไม่คิดมาก โดยศึกษาจัดให้มีการจัดแสดงผลงานต่างๆ ของครู การ

ชมเชย การให้รางวัลการยกย่องในที่ประชุม เป็นต้น

๔. การบริการทางด้านวิชาการ เป็นการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน การช่วยเหลือแนะนำให้คำปรึกษาด้านการจัดทำผลงานทางวิชาการแก่ครูพร้อมกับจัดหาแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่ไปมาสะดวกปลอดภัยให้แก่ครู เช่น ศูนย์สื่ออุปกรณ์ห้องสมุดทางการศึกษา คู่มือครู หนังสือ ตำรา ต่างๆ

๕. กิจกรรมให้ความรู้ เนื่องจากโรงเรียนต่างๆ ในพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร และมีเหตุการณ์ไม่สงบบ่อย การพัฒนาความรู้ของครู ในพื้นที่นี้ทำได้ยากและไม่สะดวก ทำให้ครูรับการพัฒนาด้านความรู้เทคนิควิธีการสอน การพัฒนางานวิชาการน้อย การให้ความรู้แก่ครู จึงเป็นภารกิจสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งที่ผู้นิเทศควรดำเนินการ เช่น การให้คำแนะนำ การประชุมปรึกษาหารือในเรื่องที่ครูสอนและอยากรู้ การจัดประชุมสัมมนา การให้เอกสารความรู้ หนังสือตำราทางการศึกษา และการจัดหาวิทยากรมาให้ความรู้ เป็นต้น

๖. กิจกรรมสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน กิจกรรมที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกันนี้ เป็นบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งของผู้นิเทศที่ควรปฏิบัติในพื้นที่นี้เนื่องจากบรรยากาศที่ขาดขวัญ ครูมีกำลังใจน้อย มีความสิ้นหวังมาก การจัดบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน การสร้างขวัญกำลังใจแก่ครูในโรงเรียนจึงควรเป็นประจำ เช่น การจัดนัดพบกัน การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้ การปลอบขวัญครูด้วยวิธีการต่างๆ ที่ไม่สิ้นเปลือง และทำได้ง่าย เช่น การอวยพรวันเกิด การส่งสารแสดงความยินดี เนื่องในโอกาสต่างๆ การยกย่องให้เกียรติ ทัศนศึกษาร่วมกัน เป็นต้น

๗. การประชุมครู เป็นวิธีการนิเทศการสอนอย่างหนึ่งที่สิ้นเปลืองน้อยและได้ผลมาก ควรจัดประชุมเป็นระยะๆ เพื่อช่วยกันสรุปปัญหาการจัดการเรียนการสอน การอภิปรายปัญหาที่โรงเรียนประสบอยู่ การแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ตลอดจน

การหาข้อยุติในข้อเท็จจริงต่างๆ ในพื้นที่ ซึ่งการประชุมอย่างพร้อมหน้าพร้อมตา มีข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ที่สมบูรณ์จะทำให้การพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนทำได้สะดวกและง่ายขึ้น

สรุป

ปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปัญหาใหญ่ระดับชาติที่ไม่มีวี่แววว่าจะสงบ และนับวันจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ทำให้ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนในพื้นที่นั้นขาดโอกาสในการพัฒนา ขาดการเรียนรู้ในสิ่งที่ควรรู้ เพื่อปรับปรุงพัฒนาตนเอง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนอยู่ในโรงเรียนขาดขวัญกำลังใจ และไร้ที่พึ่งทางการจัดการศึกษา การนิเทศการสอนจึงเป็นบทบาทและภารกิจสำคัญที่ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับควรส่งเสริมและจัดให้มีขึ้นในโรงเรียน โดยใช้ความหลากหลาย

และพหุปัญญาที่มีอยู่ในพื้นที่ โดยเฉพาะภูมิปัญญาในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูภายในโรงเรียนจะสำเร็จไม่ได้ ถ้าขาดความร่วมมือร่วมใจจากบุคลากรภายในโรงเรียน วันนี้ถึงเวลาแล้ว...ที่เราควรหันมาดูแลและพัฒนาการเรียนการสอนโดยการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนอย่างจริงจัง.... หากการพัฒนาการศึกษาได้ผล ประชาชน ชุมชน มีความรู้ ปัญหาความหลงผิด รู้เท่าไม่ถึงการณ์ของคนในพื้นที่จะหมดไป เมื่อนั้นแสงสว่างที่ปลายอุโมงค์แห่งความสงบจะเกิดขึ้น ทำให้การจัดการศึกษาในพื้นที่นี้ได้ผล ความสุข สงบ สว่างเกิดขึ้นแน่นอนแม้จะเกิดจากปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้สงบ แต่บทบาทหน้าที่ครูที่ปฏิบัติอย่างเข้มแข็งในพื้นที่เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความสงบได้ นั่นคือความภาคภูมิใจของความเป็นครู

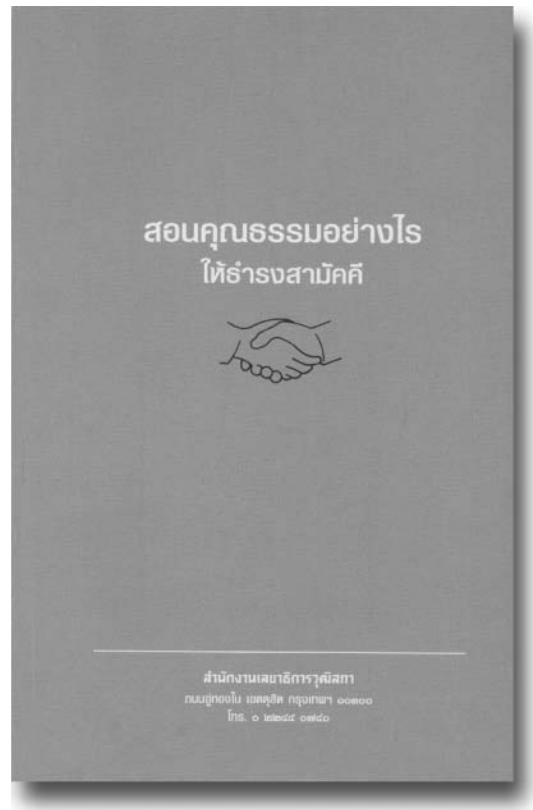
เอกสารอ้างอิง

กัมภณท์ จุนโท. ๒๕๕๕. การนิเทศการศึกษา (Educational Supervision) หน้า ๑๑๖

ชาญชัย อาจินสมาจาร. การนิเทศการเรียนการสอน. **ประชาศึกษา** ปีที่ ๔๓ ฉบับที่ ๖ มีนาคม ๒๕๓๖ หน้า ๓-๕.

สุวรรณี ศรีคุณ. ๒๕๔๙ **เอกสารการเรียนรู้ชุดวิชาภาวะผู้นำการศึกษา** สำนักพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพ สำนักงานเลขาธิการสภา กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, หน้า ๒๙๙

สอนคุณธรรมอย่างไร ให้ดำรงสามัคคี

สำนักงาน เลขาธิการวุฒิสภาได้จัดทำหนังสือคู่มือคุณธรรม จริยธรรม แห่งความเป็นคน ชื่อ “สอนคุณธรรมอย่างไรให้ดำรงสามัคคี” ซึ่งเป็นหนังสือที่ให้แง่คิด เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคนให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม วารสารวิชาการจึงขอสรุปสาระสำคัญมาเผยแพร่แก่ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษาและผู้สนใจทั่วไป เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง ดังนี้

คุณธรรมแม่บท ๔

คุณธรรมแม่บท ๔ คือ ลักษณะจำเป็น ๔ ประการ ที่ทำให้การกระทำได้ชื่อว่าดี หากไม่ครบก็ถือว่าเป็นความประพฤติไม่ดี ดังนี้

๑. ความรู้รอบ (Prudence) ความรู้รอบที่เป็นลักษณะจำเป็นของความประพฤติดีนั้น มิได้หมายถึงการมีความรู้มาก “ความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด” มิใช่ไป ความรู้รอบ จึงหมายถึง การเล็งเห็น หรือการหยั่งรู้ได้ง่ายและชัดเจนว่าอะไรควรประพฤติ อะไรไม่ควรประพฤติ การแสวงหาความรู้มีส่วนช่วยให้เกิดความรู้รอบ แต่ทว่าความรู้รอบอันลึกซึ่งส่วนมากเกิดจากการคิดคำนึงและประสบการณ์

๒. ความเข้มแข็ง (Fortitude, Courage) ความเข้มแข็งทางกายภาพ ได้แก่ กล้าเสี่ยง ความยากลำบาก อันตราย และความตาย เพื่ออุดมการณ์ ความเข้มแข็งทางจิตใจ ได้แก่ กล้าเสี่ยงการถูกเข้าใจผิด กล้าเผชิญการใส่ร้ายและการเยาะเย้ย โดยมั่นใจว่าตนทำดี

๓. ความพอเพียง (Sufficiency, Temperance)

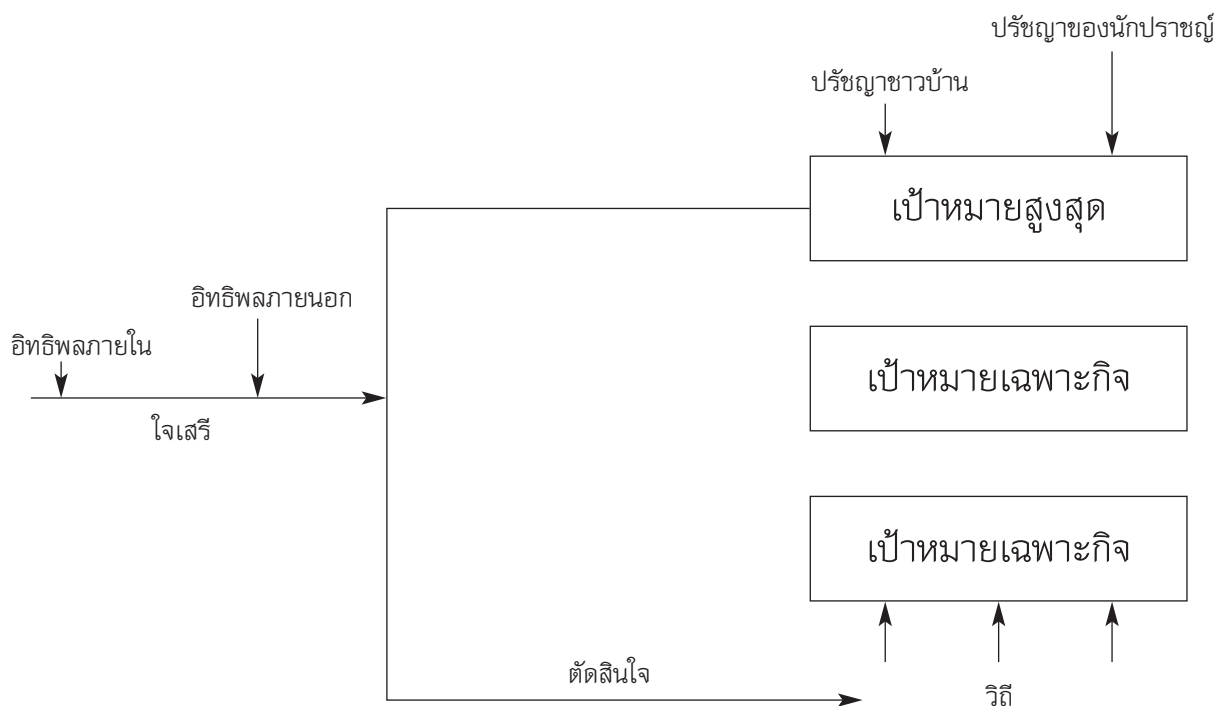
สัตว์มีสัญชาตญาณกระตุ้นให้กระทำการบางอย่างเพื่อการอยู่รอดของมันและเผ่าพันธุ์ เมื่อหมดความจำเป็น สัญชาตญาณนั้นก็หยุดทำงานโดยอัตโนมัติ มนุษย์มีสัญชาตญาณเช่นเดียวกัน แต่มนุษย์ยังมีความสามารถสำนึกและปลูกสัญชาตญาณได้ตามใจ มนุษย์จึงมักจะใช้สัญชาตญาณเลยเถิดเกินความจำเป็นตามธรรมชาติ จนบางครั้งปลูกสัญชาตญาณเพื่อความพึงพอใจเท่านั้น การไม่รู้จักรักษาพลังในตัวให้อยู่ในขอบเขตของจุดมุ่งหมายของชีวิต มักจะก่อให้เกิดปัญหายุ่งยากมากมายแก่ตัวเองและสังคม คุณธรรมความพอเพียงช่วยให้รู้ว่าอะไรควรอยู่ในขอบเขตแค่ไหน การไม่ใช้สัญชาตญาณเลยจะทำให้เป็นคนไร้พลังและไร้ประโยชน์ ถ้าเกินขอบเขตก็มักจะก่อความเดือดร้อน จึงต้องฝึกให้รู้จักใช้พลังและสัญชาตญาณในขอบเขตอันควรในแต่ละสภาพและฐานะของบุคคล

๔. ความยุติธรรม (Justice) ได้แก่ การให้แก่ทุกคนและแต่ละคนตามความเหมาะสม ต้องรู้ว่าเรามีกำลังให้เท่าไร ควรให้แก่ใครเท่าไรและอย่างไร

เช่น แก่ตัวเราเอง บุคคลในครอบครัว ญาติ เพื่อนฝูง มิตรสหาย เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ฯลฯ ทั้งนี้ย่อมต้องมีคุณธรรม ความรู้รอบ ความเข้มแข็ง และความพอเพียงเข้ามามีส่วนด้วยโดยจำเป็น ความยุติธรรมเป็นพื้นฐานของคุณธรรมทุกอย่าง ผู้มีความยุติธรรมสูงจึงเป็นผู้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยในตัว สังคมที่มีความยุติธรรมย่อมเป็นสังคมที่สงบสุข

กระบวนการของมโนธรรม

มโนธรรมเป็นองค์ประกอบสำคัญอันขาดมิได้ เพราะเป็นองค์ประกอบที่ทำให้พฤติกรรมกลายเป็นความประพฤติ รู้ว่าอะไรดีอะไรชั่ว อันเป็นเงื่อนไขที่เปิดโอกาสให้มนุษย์ได้ตัดสินใจด้วยเจตจำนงเสรี เฉพาะตัวว่า จะทำดีหรือทำชั่ว ในเมื่อมีสิทธิเลือกตัดสินใจ ความรับผิดชอบต่อการเลือกของตนก็ตามมาเป็นของคู่กัน ดังนั้นจึงควรวิเคราะห์กันให้ถ่องแท้ เพื่อจะได้ตระหนักในคุณค่าของคุณธรรม ดังกลไกมโนธรรม ต่อไปนี้

มนุษย์ทำอะไรย่อมมีเป้าหมายของตนเอง

มนุษย์เรามีส่วนเหมือนสัตว์เดรัจฉานทั้งหลาย ตรงที่ว่า ทำอะไรมีเป้าหมายที่มาจากสัญชาตญาณ คือไม่ได้คิดเอง แต่ธรรมชาติผลักดันให้ทำเพราะมีเป้าหมายตามสัญชาตญาณ เพื่อเอาตัวรอดและการดำรงอยู่ของมนุษยชาติ เช่น การกิน อยู่ หลับ นอน สืบพันธุ์ เป็นต้น นอกเหนือไปจากนั้นมนุษย์ยังมีเป้าหมายจากใจของตนเองซึ่งจะแตกต่างกันไปตามบุคคล เมื่อมนุษย์รู้เป้าหมายแล้วไม่ว่าจะมาจากสัญชาตญาณหรือจากใจของตนเอง มนุษย์เรามีเสรีภาพตัดสินใจเลือกที่จะเดินตามหรือไม่ก็ได้ ซึ่งสัตว์เดรัจฉานไม่สามารถทำได้ ความสำนึกอย่างนี้เรียกว่า มีมโนธรรม

เป้าหมายสุดท้ายของคนเราไม่เหมือนกัน บางคนจบลงแค่ความสะดวกสบายในโลกนี้ อยากกินอะไรได้กิน อยากทำอะไรได้ทำ อยากเที่ยวที่ไหนได้เที่ยว นอกจากนั้นไม่สนใจ เรากำหนดคนประเภทนี้ว่าในใจห้องขวาของเขามีอภิปรายแบบสสารนิยม (Materialism) หรือธรรมชาตินิยม (Naturalism) นั่นคือ ไม่เชื่อว่ามีชีวิตเหนือธรรมชาติ หรือชีวิตหลังความตาย

ธรรมชาตินิยมต่างกับสสารนิยมตรงที่เชื่อว่า มีจิตซึ่งเป็นองค์ประกอบของมนุษย์ สัตว์และพืช แต่จิตไม่ใช่วิญญาณอมตะ จิตแบบนี้จะสลายตัวไปพร้อมกับความตาย ส่วนสสารนิยมเชื่อว่าจิตไม่มี ที่เรียกว่าจิตนั้นคือพลังของสสารซึ่งผู้รู้เท่าไม่ถึงการณ์ทึกทักเอาว่าเป็นจิตหรือวิญญาณ

ธรรมาภิบาลหรือการบริหารงานที่ดี (Good Governance)

ต้องมีเป้าหมายชัดเจนและมีนโยบายบริหารทรัพยากรทุกอย่างที่มีเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ใช้เวลาน้อยที่สุด และใช้จ่ายน้อยที่สุด

ทรัพยากรแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ ทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรทรัพย์สิน ที่สำคัญคือ

ทรัพยากรมนุษย์ เพราะเป็นฝ่ายใช้ทรัพยากรทรัพย์สินตามความรู้ ความสามารถ อุทิศการณ์และการตัดสินใจของแต่ละคน

การบริหารทรัพยากรมนุษย์จึงต้องยึดหยุ่นภายใน ๓ เกณฑ์ คือ เกณฑ์จำเป็น เกณฑ์เสริม และเกณฑ์ส่งเสริม

การบริหารงานที่ดีของรัฐบาล (Good Governance for a Good Government)

รัฐบาลที่ดีต้องใช้ทั้ง ๓ เกณฑ์โดยผสมผสานกันอย่างเหมาะสมด้วยคุณธรรมความพอเพียง คือ

๑. เกณฑ์จำเป็น ต้องออกกฎหมายที่กระตุ้นให้พลเมืองขยันขันแข็งทำงาน โดยมุ่งแสวงหาประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง เพื่อเศรษฐกิจมั่งคั่งและความมั่นคงปลอดภัยของชาติ แต่ขณะเดียวกันก็ต้องควบคุมอย่างเพียงพอมิให้ความขยันขันแข็งของใครมีผลกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ที่ถูกต้องตามกฎหมายของผู้อื่นโดยเขาไม่ยินยอม

เบื้องหลังของกฎหมายก็คือ ต้องสมมุติว่าทุกคนเห็นแก่ตัว ผู้รับผิดชอบด้านกฎหมายทุกฝ่าย คือ ผู้ออกกฎหมาย ผู้รักษากฎหมายและผู้ชี้ขาดกฎหมาย ในหน้าที่ของแต่ละฝ่ายต้องสมมุติทุกคนเห็นแก่ตัว จึงต้องใช้กฎหมายเพื่อควบคุมการเห็นแก่ตัวของทุกคนโดยไม่ไว้หน้า โดยถือว่าใครก็อยากใช้ช่องโหว่เพื่อเอาเปรียบผู้อื่นได้ทั้งสิ้น ถ้ากฎหมายมีช่องโหว่กฎหมายก็อ่อนแอและขาดความศักดิ์สิทธิ์ แต่ถ้ากฎหมายเคร่งครัดเกินจำเป็นก็จะละเมิดสิทธิของประชาชน

๒. เกณฑ์เสริม รัฐบาลที่ดีจะต้องเสริมกฎหมายด้วยศาสนา ไม่ใช่เพียงแต่ส่งเสริม โดยถือว่าคำสอนของศาสนาเป็นส่วนเสริมที่จำเป็นสำหรับคุณภาพชีวิตของพลเมือง ซึ่งจะมีผลต่อความมั่นคงและความปลอดภัยของชาติ ในสมัยก่อนหลายรัฐบาลจึงเอาคำสอนศาสนามาเป็นเกณฑ์จำเป็น คือ เอาศีลธรรมของศาสนาที่คนส่วนใหญ่นับถือออกเป็นกฎหมายของชาติเสียเลย แต่ในปัจจุบันไม่นิยมทำกัน เพราะมัก

จะมีปัญหากับชนกลุ่มน้อยที่มีศาสนาของตนเอง จึงนิยมใช้เป็นเกณฑ์เสริม คือไม่เพียงแต่ส่งเสริม แต่ออกกฎหมายเสริมเพื่อคุ้มครอง และช่วยศาสนาที่รัฐบาลรับรู้ให้สามารถใช้ศักยภาพของแต่ละศาสนาให้เต็มที่ในการอบรมสั่งสอนตามคติของแต่ละศาสนา ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลก็มีนโยบายให้ศาสนาต่างๆ ได้มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันและร่วมมือกันเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ อย่างไรก็ตามเนื่องจากในปัจจุบัน มีผู้ประกาศตัวไม่นับถือศาสนาใดเลยหรือนับถือศาสนาเป็นส่วนตัว ไม่เข้ากลุ่มศาสนาใดทั้งสิ้นจึงต้องมีเกณฑ์ที่ ๓

๓. เกณฑ์ส่งเสริม ถ้ามีเพียงกฎหมายและศาสนาเท่านั้น ก็ยังอาจจะมีจุดอ่อนในสังคมอีกมากที่อาจจะส่งเสริมได้โดยส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสมาคมอิสระที่มีอุดมคติ จะทำอะไรก็ได้ที่กฎหมายบ้านเมืองและองค์การศาสนาของชาติครอบคลุมไม่ถึง หรือถึงแต่อ่อนฝืดให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบ สมาคมอาจจะมีอุดมคติสนับสนุนบางแง่ของกฎหมายหรือของศาสนาก็ได้ แต่จะต้องไม่ขัดแย้งกฎหมายและศาสนาของชาติ สมาคมอาจจะรวมถึงองค์การศาสนาที่ยังไม่ได้รับการรับรู้จากรัฐบาลก็ได้ รัฐบาลมีหน้าที่ออกกฎหมายคุ้มครองให้อยู่ในกรอบของกฎหมายและไม่ละเมิดประเพณีอันดีงาม ตลอดจนให้ความคุ้มครองให้ทำงานตามอุดมคติได้โดยสะดวก และส่งเสริมให้สามารถเลี้ยงตัวเองได้ ไม่ควรเป็นภาระด้านการเงินแก่รัฐบาลโดยไม่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้ตั้งสมาคมเป็นฉากบังหน้าหาผลประโยชน์แทนเสียสละเพื่ออุดมคติเบื้องหลังของนโยบายนี้ก็คือ บางคนอาจจะมีศรัทธาต่อศาสนาใดแล้ว หรือยังไม่มีศาสนาใดในใจเลยก็ตาม ก็อาจจะมิจิตสำนึกด้วยเหตุผลส่วนตัว เรียกว่า จิตสำนึกในหน้าที่ (Duty Call) คือ รู้สึกว่าเกิดมาเป็นคนทั้งที่มีหน้าที่ต้องทำอะไรฝากไว้ในประวัติศาสตร์ให้คนสรรเสริญแม้ตัวตายไปแล้ว นี่เป็นเพียงตัวอย่างการบริหารงานที่ดีทุกระดับและทุกด้าน พึงหาความพอเพียงและพอดีระหว่าง ๓ เกณฑ์

อย่างเหมาะสม สามัคคีธรรมก็จะเกิดขึ้นและดำรงอยู่โดยอัตโนมัติ

เรื่องที่ควรขยายความต่อไปคือ

๑. เป้าหมายสูงสุดของแต่ละคนมาจากไหน (ปรัชญาชาวบ้าน + ปรัชญาของนักปราชญ์)
๒. อิทธิพลต่อการตัดสินใจของมนุษย์มีอะไรบ้าง (อิทธิพลภายใน + อิทธิพลภายนอก)
๓. ขุมพลังปฏิบัติคุณธรรมมีอะไรบ้าง (พลังสร้างสรรค์ พลังปรับตัว พลังแสวงหา พลังร่วมมือ)
๔. คุณธรรมทำให้ชีวิตมีคุณค่าอย่างไร (To-be-a-man-for-himself)
๕. คุณธรรมจูงใจให้มนุษย์อยากมีสามัคคีธรรมอย่างไร (To-be-a-man-with-others)
๖. คุณธรรมจูงใจให้มนุษย์อยากอุทิศตนอย่างไร (To-be-a-man-for-others)
๗. คุณธรรมจูงใจให้มนุษย์รักษาสันติภาพอย่างไร (To-be-a-man-for-the-world)

สรุป

ขณะนี้มองครุฑที่เสียสละแรงงานแรงใจและเวลาสร้างเครือข่ายชักชวนกันให้ทำอะไรบางอย่างหรืออย่างน้อยสักอย่าง เพื่อตอบสนองพระราชดำริและเดินตามเบื้องพระยุคลบาทแห่งปรัชญาความพอเพียง และนโยบายของรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้านธรรมาภิบาล ด้วยคุณธรรมจริยธรรม เท่าที่สำรวจรู้มีไม่ต่ำกว่า ๕๐๐ องค์กรกระจายกันอยู่ทั่วประเทศ หากสำรวจให้ทั่วถึงจริงๆ ก็คงจะมีถึง ๑,๐๐๐ องค์กรขึ้นไป จึงน่าจะหวังอย่างผ่องใสน่าจะเป็นจริงได้ว่า หากบรรดาวิทยากรแห่งองค์กรเหล่านี้ได้เข้าใจความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรมแห่งความเป็นมนุษย์และใช้เป็นพื้นฐานร่วมหรือเป็นคำอธิบายเสริม โดยแต่ละองค์กรซึ่งมีวิถีอยู่แล้วพร้อมกับประสบการณ์ที่มีอยู่ ก็จะรับรู้ได้ว่าเบื้องหลังของวิธีการและเนื้อหาที่สรรหามาอบรมและ

สอนกันได้มากมายพร้อมเทคนิคดีๆ อันทรงประสิทธิภาพ อยู่แล้วนั้น หากได้ตระหนักและรับรู้คุณธรรมจริยธรรม แห่งความเป็นมนุษย์ผนวกเข้าไปด้วย โดยถือว่าเป็นพื้นฐานเบื้องต้นและพื้นฐานรวมเพื่อการพัฒนา ขยายความออกไปทางไหนก็ได้ และเชื่อมโยงไปถึง อะไรก็ได้ สามัคคีธรรมก็จะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ

สามัคคีธรรมเริ่มต้นที่ความเข้าใจและยอมรับ ร่วมกันว่า มนุษย์ทุกคนเป็นคนและในฐานะที่เป็นคน จึงมีความสามารถคิดในระดับปัญญา ส่วนหนึ่งของ ปัญญาคือให้มีความสำนึก/ชั่ว คือเมื่อจะต้องตัดสินใจ ทำอะไร ปัญญาจะบอกทันทีว่าควรทำหรือควรละเว้น เสียบบอกเช่นนั้นนักปราชญ์เขาเรียกว่าเสียงมโนธรรม (Conscience) ซึ่งแต่ละศาสนามีชื่อเรียกต่างๆ กัน และแปลเป็นภาษาไทยได้ต่างๆ กัน โดยมีความหมาย เพิ่มเติม ตามรายละเอียดคำสอนของแต่ละศาสนา แต่พื้นฐานรวมคงไม่พ้นความสำนึก/ชั่ว อันเป็นนิยาม ทางปรัชญาของมโนธรรม เมื่อมโนธรรมสั่งก็ย่อมจะ ต้องตัดสินใจว่าจะทำตาม มโนธรรมหรือฝ่าฝืนมโนธรรม ผลก็คือทำดีหรือทำชั่วเป็นครั้งๆ หากทำจนเคยชิน ก็เรียกว่าคุณธรรม คุณธรรมชุดหนึ่งๆ ที่ทำให้คนใด คนหนึ่งนับได้ว่าเป็นคนดี เรียกว่าจริยธรรม จริยธรรม จึงใช้เรียกคุณธรรมทั้งชุด แต่ละศาสนาจะมีชุดจริยธรรม

ไม่เหมือนกันในรายละเอียด นักปรัชญาทำการวิเคราะห์ เชิงปรัชญาว่าทุกระบบจริยธรรมจะต้องมีคุณสมบัติ ๕ ประการ เรียกว่า คุณธรรมแม่บท คือ ความรู้รอบ ความพอเพียง ความเข้มแข็งและความยุติธรรม ซึ่ง นิยามได้ ๕ แบบ เฉพาะแบบที่ ๕ คือการให้แก่ แต่ละคนตามสิทธิของเขา (giving each his due) จึงถือได้ว่ามีความชอบธรรม (Justification)

ทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นนี้ คือ คุณธรรม จริยธรรมแห่งความเป็นมนุษย์ ซึ่งแต่ละศาสนาอาจ จะอธิบายด้วยศัพท์ สำนวน และโวหาร อันเป็นที่ ยอมรับในศาสนา โดยอ้างอิงหลักฐานตามคัมภีร์และ คำสอนของนักปราชญ์ในศาสนาของตนต่อไปอีกเท่าใด ก็ได้ ส่วนนักปราชญ์ก็อาจจะอธิบายขยายความต่อไป ได้มากมายหลายแบบตามแนวคิดของแต่ละสำนัก แต่เท่าที่เสนอขึ้นมาเป็นโครงสร้างที่เป็นข้อมูลเชิง วิทยาศาสตร์อันเป็นผลจากการสังเกตกระบวนการ คิดของตนเองและสังเกตการแสดงออกของมนุษย์ โดยทั่วไป ก็ย่อมถือได้ว่าเป็นมรดกร่วมของความ เป็นมนุษย์ที่คนทุกคนพึงสำนึกและใช้ให้เป็นประโยชน์ ร่วมกันในการศึกษาเรื่องคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้เกิดสามัคคีธรรม

เตรียมความพร้อมเด็กพิการเข้าสู่ระบบการศึกษา..... ชีวิตที่เลือกได้

สามารถ รัตนสาคร*

ประเทศไทย มีพัฒนาการทางด้านสังคมและการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างต่อเนื่อง นับถึงวันนี้เรามีรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่มีข้อกำหนดในการเปิดโอกาสให้กับคนพิการ เข้าสู่ระบบการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปโดยกำหนดไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งและการ

สนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ” ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการจึงเร่งรัดดำเนินการในเรื่องนี้ เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการศึกษาศาหรับคนพิการให้มากที่สุด

เราทราบดีว่าภายหลังจากที่แพทย์วินิจฉัยว่าลูกของท่านมีความพิการ ผู้ปกครองส่วนใหญ่เข้าสู่

* ครู คศ.๒ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การเดินทางของชีวิตที่ท่านไม่ได้เตรียมแผนไว้ก่อน
อย่างไม่ได้ตั้งใจและไม่มีทางเลือก แต่ชีวิตต้องดำเนิน
ต่อไป ในช่วงแรกอาจดูเหมือนว่าต้องเผชิญกับทางตัน
เป็นการเดินทางที่ท่านหวังอะไรไม่ได้เลย ผนวกกับ
ความคับข้องใจที่เกิดขึ้น การเดินทางของท่านอาจเป็น
การเดินทางที่มีความสุข หรือเป็นภาระอันหนักหน่วง
แท้จริงเป็นสิ่งที่ท่านเลือกได้ ความไม่แน่ใจ และ
ความกลัวเป็นสิ่งที่ทำให้ท่านประเมินค่าความสามารถ
ในการรับมือกับปัญหาที่ทำนายของตนเองต่ำไป
ความกลัวมิได้เคลื่อนที่ไปไหน แต่กลับทำให้ท่านรู้สึก
โดดเดี่ยวและสับสน ปัญหาหรือความยุ่งยากที่สุด
ของผู้ปกครองไม่ได้เกิดจากสถานการณ์ที่ท่านกำลัง
เผชิญมากเท่ากับความไม่แน่ใจเกี่ยวกับความสามารถ
ในการจัดการกับปัญหาเหล่านั้น ดังนั้นไม่ควรที่จะให้
สิ่งที่เกิดจากความไม่แน่ใจมากีดขวางความรู้ความ
สามารถที่ท่านมี ท่านควรใช้เวลาในการเรียนรู้ที่จะ
ดูแลลูกของท่านอย่างเหมาะสม และทำความเข้าใจ
ลูกของท่านให้มากที่สุด เพื่อเป็นข้อมูลในการส่งลูก
เข้าสู่ระบบการศึกษา ซึ่งจะช่วยให้ลูกพิการของท่าน
และตัวท่านเองสามารถผ่านช่วงเวลาอันเป็นอุปสรรค
เหล่านี้ไปได้

การเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กที่มีความพิการ เพื่อเข้าสู่โรงเรียน

ปัจจุบันในแต่ละท้องถิ่นจะมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
เพื่อดูแลเด็กในท้องถิ่นในขณะที่ผู้ปกครองต้องไปทำงาน
และในโรงเรียนของรัฐฯ ทุกๆ โรงเรียนจะมีชั้นเรียนสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน นอกจากนี้ยังมีศูนย์การศึกษาพิเศษ
อยู่ทั่วประเทศ ที่มีบทบาทหน้าที่ในการให้บริการสำหรับ
เด็กที่มีความพิการตั้งแต่แรกเกิด และเตรียมความพร้อม
สำหรับการส่งต่อเข้าสู่ระบบโรงเรียน ที่มีความเหมาะสม
กับเด็กและครอบครัว ดังนั้นเมื่อท่านเห็นว่าลูกอยู่ในวัย
ที่สมควรเข้าโรงเรียนเช่นเดียวกับเด็กคนอื่นในวัย
เดียวกันและเพื่อให้ประสบการณ์การเข้าสู่โรงเรียน

เป็นประสบการณ์ที่มีความสุข และประสบความสำเร็จ
ของทุกฝ่าย ท่านสามารถ

* ช่วยเตรียมความพร้อมให้ลูกของท่าน
สำหรับการเข้าเรียนในศูนย์เด็กเล็ก หรือโรงเรียน

* ช่วยเตรียมความพร้อมให้กับศูนย์เด็กเล็ก
หรือโรงเรียนสำหรับลูกของท่าน

การเตรียมความพร้อมให้ลูกของท่านสำหรับการ เข้าเรียนในศูนย์เด็กเล็ก หรือโรงเรียน

๑. **เรียนรู้ที่จะเล่นร่วมกับกลุ่มเด็กในวัย
เดียวกัน** เมื่ออยู่ในโรงเรียน ลูกของท่านจะเล่นกับ
เด็กคนอื่นตลอดทั้งวัน ถ้าลูกของท่านมีประสบการณ์
ในการเล่นกับเพื่อนๆ ก่อนที่เขาจะเข้าโรงเรียน ลูกของ
ท่านจะสามารถสร้างมิตรภาพกับเพื่อนใหม่เมื่อเข้าสู่
โรงเรียนได้ ดังนั้นผู้ปกครองสามารถช่วยเตรียม
ความพร้อมของลูก โดยกระตุ้นให้เขาเล่นกับเด็กคนอื่น
อื่นๆ และช่วยให้เด็กคนอื่นๆ เล่นกับลูกของท่าน

๒. **เรียนรู้ หรือทำความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์
เด็กเล็ก หรือโรงเรียนที่เป็นเป้าหมายของท่าน** ถ้า
ท่านต้องการให้วันแรกของการไปโรงเรียนของลูกมี
ความสุข ผู้ปกครองควรนำลูกของท่านไปเที่ยว หรือ
เล่นในโรงเรียนนั้นบ่อยๆ ก่อนโรงเรียนเปิด เพื่อให้ลูก
ได้มีโอกาสสร้างความคุ้นเคย และเรียนรู้ว่าจะเดินไป
ในที่ต่างๆ ภายในโรงเรียนได้อย่างไร นอกจากนี้
ผู้ปกครองควรพยายามหาโอกาสที่จะไปพบกับคุณครู
ก่อนที่โรงเรียนจะเปิด เพื่อให้ทั้งครู และลูกของท่าน

สร้างความคุ้นเคยซึ่งกันและกัน และเปิดโอกาสให้คุณครูได้แนะนำสถานที่ที่จำเป็นสำหรับลูกของท่าน การช่วยให้โรงเรียนมีความพร้อมสำหรับลูกของท่าน

๑. ช่วยให้คุณครูมีความเข้าใจลูกของท่านอย่างถูกต้อง คุณครูที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการสอนเด็กที่มีความพิการ อาจไม่แน่ใจว่าจะสอนลูกของท่านได้ ดังที่ได้กล่าวไว้ตั้งแต่ต้นว่า ผู้ปกครองเป็นผู้ที่รู้จักลูกของท่านมากกว่าใครๆ และมีหลายๆ สิ่งที่ท่านสามารถแนะนำคุณครูได้ และต่อไปนี้จะเป็นอย่างสิ่งที่คุณครูอาจต้องการพูดถึง เพื่อให้คุณครูทราบข้อมูลที่ต้อง

* บอกคุณครูเกี่ยวกับทักษะ และความสามารถที่ลูกท่านมี

* แสดงวิธีการช่วยเหลือเด็กพิการ เช่น นำทางเด็กตาบอดไปยังบริเวณต่างๆ ของโรงเรียนได้อย่างถูกต้องให้กับคุณครูและเพื่อนๆ ของลูก (ผู้ปกครองอาจจะติดต่อขอความช่วยเหลือจากอาสาสมัครที่ผ่านการฝึกอบรมการสอน “การทำความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว O&M” ที่อยู่ในชุมชนของท่าน หรือติดต่อขอความช่วยเหลือจากศูนย์การศึกษาพิเศษในจังหวัดของท่าน)

* ผู้ปกครองควรอธิบายถึงลักษณะความพิการและวิธีการเรียนรู้ของลูกให้ครูผู้สอนเข้าใจ

* ถ้าลูกของท่านมีปัญหาอะไรควรปรึกษาโดยตรงกับครูผู้สอน

* แลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบจากความพิการ ที่มีต่อพัฒนาการของเด็ก

นอกจากนี้ผู้ปกครองอาจต้องแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกี่ยวกับการช่วยให้เพื่อนๆ ของลูกมีความเข้าใจเกี่ยวกับความพิการของลูกมากขึ้น และวิธีการช่วยให้ลูกของท่านเล่นเกมร่วมกับเด็กคนอื่นๆ

๒. การเตรียมชั้นเรียนสำหรับลูกของท่าน ผู้ปกครองควรปรึกษากับครูประจำชั้น ครูจากศูนย์การศึกษาพิเศษ หรือครูจากโรงเรียนการศึกษาพิเศษที่สอนเด็กที่มีความพิการเช่นเดียวกับลูกเกี่ยวกับ

ห้องเรียน เพื่อดูว่าจะมีวิธีง่ายๆ วิธีใดที่จะช่วยให้ห้องเรียนมีสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ มีความปลอดภัย และไม่มีข้อจำกัดหรืออุปสรรคต่อการร่วมกิจกรรม สำหรับนักเรียนทุกคน

วันนี้เด็กพิการทุกคนมีทางเดินเป็นของตนเองที่จะเข้าสู่ระบบการศึกษา กรุณาอย่าปิดกั้น และเก็บลูกพิการไว้ในบ้านอย่างสิ้นหวัง เด็กพิการทุกคนสามารถพัฒนาได้ หากพัฒนาให้ถูกทาง ดังนั้นเมื่อลูกพิการได้รับการดูแลเตรียมความพร้อมที่จะเข้าสู่ระบบการศึกษาแล้ว จึงมีทางเลือกที่จะเข้าสู่ระบบการศึกษา ดังนี้

๑. โรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม โดยปกติโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นโรงเรียนที่ดูแลลูกหลานในชุมชน ดังนั้นทางโรงเรียนควรเตรียมความพร้อมที่จะรองรับนักเรียนพิการเข้าเรียนร่วม หรือหากเป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมจะมีครูที่ได้รับการอบรมด้าน

การศึกษาพิเศษมาดูแลลูกพิการของท่านได้ และมีความเข้าใจการเรียนรู้ของเด็กมากขึ้น หากโรงเรียนใดไม่มีความพร้อมที่จะจัดการศึกษาให้กับเด็กพิการได้ ให้ประสานกับศูนย์การศึกษาพิเศษ หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อจัดหาที่เรียนให้เหมาะสม

๒. โรงเรียนเฉพาะความพิการ เด็กที่มีความบกพร่องจนเกินความสามารถในการพัฒนาของผู้ปกครอง และไม่สามารถเรียนร่วมกับนักเรียนในโรงเรียนทั่วไปได้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโรงเรียนเฉพาะความพิการรองรับอยู่ ๔ ประเภท ได้แก่ โรงเรียนโสตศึกษา ๒๐ แห่ง ที่ดูแลนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนที่ดูแลนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ๑๙ แห่ง โรงเรียนที่ดูแลนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ๒ แห่ง และโรงเรียนที่ดูแลนักเรียนที่มีปัญหาทางร่างกายหรือสุขภาพ อีก ๒ แห่ง รวม ๔๓ แห่งกระจายอยู่ทั่วประเทศ โดยโรงเรียนเปิดรับสมัคร ตั้งแต่วันที่ ๑๔ มีนาคม-๓๐ เมษายน ๒๕๕๑ ไม่เว้นวันหยุดราชการ โรงเรียนที่มีความประสงค์สมัครเข้าเรียน

๓. โรงเรียนเฉพาะความพิการที่อยู่ในความดูแลของมูลนิธิต่างๆ สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ร่างกาย และความบกพร่องทางการเห็น มีโรงเรียนเอกชน ที่เป็นของมูลนิธิ และองค์กรการกุศลต่างๆ กระจายอยู่ทั่วประเทศ เช่นกัน

สำหรับการเข้าสู่ระบบโรงเรียนสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศูนย์การศึกษาพิเศษเขต/ประจำจังหวัดทุกแห่ง หรือที่สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โทรศัพท์ หมายเลข ๐๒ ๖๒๘ ๕๐๘๒-๓

๔. การศึกษานอกโรงเรียน ในกรณีที่ไม่สามารถส่งลูกพิการเข้าโรงเรียนได้ หรืออาจพบความพิการเมื่อเลยวัยที่จะเข้าสู่ระบบโรงเรียน ท่านสามารถเลือกวิธีเรียนการศึกษานอกโรงเรียน ได้ทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาวิชาชีพพระยาศน์ และการศึกษาตามอัธยาศัย ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบเรียนรู้ด้วยตนเอง และ/หรือมีการพบกลุ่มตามเวลานัดหมาย เพื่อร่วมทำกิจกรรม ร่วมฝึกทักษะและร่วมทดลองกิจกรรมเสริมต่างๆ ทั้งนี้สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค/จังหวัด ห้องสมุดประชาชนจังหวัด/ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” หรือที่โทรศัพท์ หมายเลข ๐๒-๒๘๑๗๒๑๘ นอกจากนี้ หากท่านต้องการจัดการศึกษาให้กับลูกพิการในรูปแบบ Home School สามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เช่นกัน

ท่านคงพอมองเห็นทางเลือกหลากหลาย ในการนำลูกพิการเข้าสู่การพัฒนาที่ถูกที่ควร เส้นทางของท่านและลูกพิการต้องเป็นเส้นทางที่มีสติและเปิดใจตลอดเวลา ซึ่งจะช่วยให้ท่านไม่ต้องเดินทางบนเส้นทางนี้

ตามลำพัง เพราะในเส้นทางนี้มีผู้ที่เคยเดินทางมา มากกว่าที่ท่านคิด ลูกของท่านจะช่วยเปิดทางให้ท่าน ได้เรียนรู้ ถึงความเข้มแข็ง ทักษะ อารมณ์ขัน และ ความอดุสาหะในตนเอง กฎเกณฑ์ที่สำคัญคือ ผู้ปกครอง ต้องมีความปรารถนาที่จะเรียนรู้ เป็นพลังช่วยให้ท่าน

ค้นพบความสามารถของการเป็นผู้ให้และผู้รับ เพื่อ การเป็นผู้ปกครองที่ดี ท่านจะสามารถช่วยให้ลูกของ ท่านมีความรู้สึกรักและเห็นคุณค่าของตนเองในที่สุด เมื่อเดินมาถึงจุดนี้ การก้าวไปข้างหน้าอีกก้าวหนึ่งเพื่อให้ลูกเข้าสู่ระบบการศึกษา จึงไม่ใช่เรื่องยากอีกต่อไป

บรรณานุกรม

- บริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน, สำนัก. **การส่งเสริมการจัดการศึกษาออกโรงเรียนสำหรับคนพิการ.** เอกสารเผยแพร่ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.มปป.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐.** สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. โรงพิมพ์การศาสนา. ๒๕๕๑.
- Hatlen, P. H., & Curry, S. A. (1987). In support of specialized programs for blind and visually impaired children: The impact of vision loss on learning. **Journal of Visual Impairment and Blindness**, 81, 7-13. *
- Morgan, E. (1995). **Working with families of young children with Special Health Care Needs.** VIISA project. Logan, UT: SKI-HI Institute, HOPE, Inc.
- Moses, K.L. (1982). **The impact of initial diagnosis: Mobilizing family resources.** Salem, OR.
- Niemann, S., Jacob, N. (2000). **Helping Children Who Are Blind, Family and community supportfor children with vision problems.** The Hesperian Foundation, Berkeley, California, U.S.A.
- Bailey, D. B., & Wolery, M. (1989). **Assessing infants and preschoolers with Handicapped.** Columbus: Merrill Publishing Co.

การบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ด้วยการนิเทศเชิงระบบ

ยงยุทธ เมธาวิจิตร*

เจตนารมณ์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๔๔ เป็นหลักสูตรที่กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในการพัฒนาผู้เรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ สำหรับผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถปรับใช้ได้กับการศึกษาทุกรูปแบบ ทั้งในระบบ นอกบบและตามอัธยาศัย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สถานศึกษานำไปใช้จัดการเรียนในสถานศึกษา กำหนดโครงสร้างที่เป็นสาระการเรียนรู้ จำนวนเวลาอย่างกว้างๆ มาตรฐานการเรียนรู้ที่แสดงคุณภาพผู้เรียน เมื่อเรียนจบ ๑๒ ปี

และเมื่อจบการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้นของสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม สถานศึกษาต้องนำโครงสร้างดังกล่าวนี้ไปจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษา โดยคำนึงถึงสภาพปัญหา ความพร้อม เอกลักษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ **ทั้งนี้สถานศึกษาต้องจัดทำรายวิชาในแต่ละกลุ่มให้ครบถ้วนตามมาตรฐานที่กำหนด**

นอกจากนี้สถานศึกษาสามารถจัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเป็นหน่วยการเรียนรู้ รายวิชาใหม่ๆ รายวิชาที่มีความเข้มข้นอย่างหลากหลาย ให้ผู้เรียนได้

* ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต ๑

เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเลือกสาระ ทั้ง ๘ กลุ่ม ในช่วงชั้นที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ ช่วงชั้นที่ ๓ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ และช่วงชั้นที่ ๔ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ และจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้ ของสาระการเรียนรู้หรือรายวิชานั้นๆ ด้วย สำหรับ ช่วงชั้นที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ ยังไม่ควรให้ เลือกเรียนรายวิชาที่เข้มข้น ควรเลือกเรียนเฉพาะ รายวิชาพื้นฐานก่อน สถานศึกษาต้องจัดทำสาระการ เรียนรู้ให้ครบทั้ง ๘ กลุ่มในทุกช่วงชั้น ให้เหมาะสมกับ ธรรมชาติการเรียนรู้ และระดับพัฒนาการของผู้เรียน โดยในช่วงการศึกษาภาคบังคับ คือชั้นประถมศึกษา ปีที่ ๑ ถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จัดทำหลักสูตรเป็นรายปี และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ จัดเป็นหน่วยกิตช่วงชั้น ที่ ๓ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ เป็นช่วงชั้นสุดท้ายของ การศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสำรวจความ สามารถ ความถนัด ความสนใจของตนเอง และ พัฒนาบุคลิกภาพส่วนตน พัฒนาความสามารถ ทักษะ พื้นฐานด้านการเรียนและทักษะในการดำเนินชีวิตให้มี ความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถ เสริมสร้างสุขภาพส่วนตนและชุมชน มีความภูมิใจใน ความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นฐานในการประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายปี มีเวลาเรียน ประมาณวันละ ๕-๖ ชั่วโมง การกำหนดเวลาเรียน สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง ๘ กลุ่ม ควรให้สัดส่วน ใกล้เคียงกัน แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ยังคงมีความสำคัญ ควรจัดเวลาเรียน ให้มากกว่ากลุ่มอื่นๆ สำหรับผู้เรียนที่มีความประสงค์ จะศึกษาต่อ และจัดรายวิชาอาชีพหรือโครงการอาชีพ สำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถที่ออกสู่โลกอาชีพ ช่วงชั้นที่ ๔ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ เป็นหลักสูตรที่มุ่ง เน้นการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน มุ่งปลูกฝังความรู้ ความสามารถและทักษะในวิทยาการ และเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์

นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาต่อ และการ ประกอบอาชีพ มุ่งมั่นพัฒนาตนและประเทศตาม บทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำและผู้ให้บริการชุมชน ในด้านต่างๆ ลักษณะของหลักสูตรในช่วงชั้นนี้จัดเป็น หน่วยกิตเพื่อให้ความยืดหยุ่น ในการจัดแผนการเรียนรู้ ที่ตอบสนองความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ของผู้เรียนแต่ละคนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ ให้จัด เวลาเรียนเป็นรายภาค โดยให้คือน้ำหนักของรายวิชา ที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ ๔๐ ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา ๑ หน่วยกิต และมีเวลาเรียนประมาณ วันละไม่น้อยกว่า ๖ ชั่วโมง การจัดเวลาเรียนและ สาระการเรียนรู้ในช่วงชั้นนี้เป็นการเริ่มเข้าสู่การเรียนรู้ เฉพาะสาขา จึงให้มีการเลือกเรียนในบางรายวิชา ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และจัดทำ “รายวิชา เพิ่มเติมใหม่” บางรายวิชาที่น่าสนใจ หรือมีความยาก ในระดับสูงขึ้นไป เช่น แคลคูลัสในคณิตศาสตร์ หรือ วิทยาศาสตร์ชั้นสูง สำหรับผู้ที่เรียนกลุ่มสาระนี้ได้ดี เป็นพิเศษ นอกจากนี้สถานศึกษาสามารถปรับรูปแบบ การจัดการหลักสูตรให้เหมาะสมยิ่งขึ้นได้ในบางกลุ่ม สาระ เช่น ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ซึ่ง ยังจำเป็นต้องเรียนอยู่ อาจจัดเป็นรายวิชาสั้นๆ หรือ รายวิชาเดี่ยว หรือรวมกันในลักษณะบูรณาการ เมื่อ สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ได้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ระบุไว้แล้ว ก็อาจพัฒนาเป็นรายวิชาเลือก เฉพาะทางในระดับสูงขึ้นไปได้

จากเจตนารมณ์ดังกล่าวสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องทราบปัญหาและความต้องการที่แท้จริงว่าเรื่องใดบ้างที่สถานศึกษายังมีการปฏิบัติอยู่ในระดับต้องปรับปรุงยังไม่บรรลุการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา หรือจากการประเมินภายนอกของ สมศ. ระดับพอใช้ เพื่อจะได้นำข้อมูลปัญหาดังกล่าวไปวางแผน กำหนดแนวทางในการแก้ไขแล้วนำวิธีการที่เหมาะสมกับบริบทสถานการณ์ที่เหมาะสมในการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย ในการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ เมื่อสถานศึกษาได้ใช้หลักสูตรสถานศึกษาไประยะหนึ่ง (ประมาณ ๓-๕ ปี พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๔๙) ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์ พันธกิจกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สู่การจัดทำหลักสูตรช่วงชั้น ทั้งหลักสูตรรายปี หลักสูตรรายภาค หน่วยการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้จากงานวิจัยพบว่าสถานศึกษายังขาดความมั่นใจในการดำเนินการใช้ตามหลักสูตรสถานศึกษาตลอดแนวของช่วงชั้น ขาดการนิเทศติดตามจากหน่วยงานต้นสังกัด ตลอดระยะ ๒-๓ ปีที่เข้าสู่เขตพื้นที่ ต้องใช้หลักสูตรของสำนักพิมพ์ ซึ่งเป็นสื่อเสรีที่สามารถเลือกใช้ได้ และเชื่อว่านักวิชาการของสำนักพิมพ์นั้นๆ สังเคราะห์มาตรฐาน สาระมาเหมาะสมแล้ว ทั้งๆ ที่บางสำนักพิมพ์ยังขาดการรับรองจาก สพฐ. ก็มี ในช่วงชั้นที่ ๓ ครูมีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนยังยึดเนื้อหาแบบเรียนหรือแบบเรียนเสริม ของสำนักพิมพ์ หรือแบบเรียนที่ส่วนกลางกำหนด หรืออำนวยความสะดวกจัดทำให้ เช่น แบบเรียนวิทยาศาสตร์ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) เป็นหลักในการประกอบการสอน ผู้เรียนยังขาดทักษะกระบวนการเรียนรู้เน้นครูเป็นศูนย์กลาง ในช่วงชั้นที่ ๔ ครูในแต่ละสถานศึกษาสามารถมีเนื้อหาไว้ใช้ประกอบการสอนได้เองโดยศึกษาจากแบบเรียนที่มีอยู่เดิม เอกสารประกอบการสอน คู่มือครูของ

กรมวิชาการ คู่มือจากสำนักพิมพ์ อินทราเน็ต เพื่อสร้างใบความรู้ ใบงาน ประกอบการจัดการเรียนการสอน แต่ยังเน้นเรื่ององค์ความรู้และความจำเป็นหลัก เนื่องจากกลัวว่านักเรียนจะสอบเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นไม่ได้ ขาดด้านทักษะกระบวนการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามธรรมชาติวิชา ครูบางส่วนทั้งช่วงชั้นที่ ๓-๔ ควรได้ฝึกพัฒนาความรู้เรื่องความแม่นยำในเนื้อหา ด้วยการค้นคว้าด้วยตนเอง ถามผู้รู้หรือศึกษาในระดับที่สูงขึ้นในสาขาที่รับผิดชอบ และควรเน้นที่กระบวนการเรียนการสอน การบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระ และสหวิทยาการ การบันทึกหลังการสอนเพื่อนำไปสู่การวิจัยในชั้นเรียน เครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาในการจบช่วงชั้น (ยงยุทธ เมธาวิวินิจฉัย ๒๕๔๘:บทคัดย่อ) การนิเทศการศึกษาเชิงระบบด้วยรูปแบบ ๕ ขั้นตอน ได้แก่ ๑) แนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Development:S) สถานศึกษามีการตัดสินใจได้เองตามความพร้อมบนบริบทในการดำเนินการหลักสูตรสถานศึกษา โดยเป็นผู้ปฏิบัติ และได้ประโยชน์ ๒) แนวคิดการมีส่วนร่วมในกระบวนการ (Participation Development:P) เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาตาม ๗ ขั้นตอนในการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ได้แก่ การวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตร จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การเตรียมความพร้อม การดำเนินการบริหารหลักสูตร การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล การสรุปผลการดำเนินงาน การปรับปรุง พัฒนา ๓) แนวคิดในการเรียนรู้ด้วยการสร้างองค์ความรู้ (Constructivist Learning:C) ครูผู้เข้ารับการพัฒนาเพื่อเป็นบุคลากร ในการดำเนินการหลักสูตรสถานศึกษา เกิดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหลักสูตรเป็นของสถานศึกษาด้วยตนเองตามแนวปฏิบัติที่กำหนดให้เกิดเจตคติที่ดีในการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างสรรค์หลักสูตรอย่างมีความสุขร่วมกันทั้งสถานศึกษาเมื่อนำไปขยายผล

๔) แนวคิดการนิเทศแบบชี้แนะ (Coaching:C) คณะ-
วิทยากรหลักสูตรของเขตพื้นที่หรือศึกษานิเทศก์ที่
รับผิดชอบควรได้มีโอกาสออกเยี่ยมนิเทศสถานศึกษา
ครูผู้ปฏิบัติเป็นระยะๆ รวมทั้งการสังเกตการสอนจริง
ในชั้นเรียน ในการชี้แนะ รับฟังปัญหา แนวความ
ต้องการและให้การช่วยเหลือประสานงานให้ครูเกิด
ความสุขในการดำเนินงานอย่างกัลยาณมิตร และ
๕) แนวคิดการกระจายอำนาจ (Decentralization:D)
คณะวิทยากรหลักสูตรหรือศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบ
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๔๔ ของ
สถานศึกษาควรได้สร้างเครือข่ายและกระจายความ
รับผิดชอบยังกลุ่มโรงเรียน สถานศึกษา ได้แก่ ผู้นิเทศ
ภายในสถานศึกษา ในการนิเทศภายในตามหลักการ
นิเทศ เพื่อให้สถานศึกษาเข้มแข็งและพัฒนาตนเองได้
ความเข้มแข็งที่เกิดขึ้นควรเกิดจากการพัฒนาภายใน
สถานศึกษาได้เอง จากงานวิจัยพบว่า ช่วยส่งเสริม
โรงเรียนแกนนำ จำนวน ๑๖ โรงเรียน ปีการศึกษา ๒๕๔๖
จังหวัดศรีสะเกษ ในการดำเนินการหลักสูตรสถานศึกษา
พุทธศักราช ๒๕๔๔ ประสบความสำเร็จในระดับดี
ในเรื่องการวิเคราะห์มาตรฐานหลักสูตรแกนกลาง
ลงสู่การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สารการเรียนรู้
รายปีและรายภาค การจัดทำคำอธิบายรายวิชา การ
จัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ การวัด
และประเมินผล คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ
สถานศึกษา (ยงยุทธ เมธาวิวินิจฉัย ๒๕๔๖:บทคัดย่อ)

ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของหน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๑๑ โรงเรียนนาร่อง
และโรงเรียนแกนนำ ๗๖ โรงเรียน เขตการศึกษา ๑๑ เรื่อง
การเตรียมความพร้อมครบถ้วนบริบูรณ์ ได้แก่ การให้
ความรู้ การสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรใน
โรงเรียน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาตาม
คู่มือการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีหลักสูตร ๘
กลุ่มสาระและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สารการเรียนรู้
รายปีในช่วงชั้นที่ ๓ และรายภาคในช่วงชั้นที่ ๔ คู่มือ
หรือระเบียบการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษา
และมีการดำเนินการและนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร
สถานศึกษา (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา ๑๑ ๒๕๔๕:๔๑) บุคลากรในโรงเรียนมี
ความรู้ความเข้าใจระดับมาก ๓ อันดับแรก ได้แก่ การ
จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การออกแบบการเรียนรู้ที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๔๔ เนื่องจากโรงเรียนมีการเตรียม
ความพร้อมที่จะใช้หลักสูตรไว้ล่วงหน้า ครูได้รับความรู้
อบรมเชิงปฏิบัติการและสามารถที่จะดำเนินการได้
ครูของโรงเรียนมีความพร้อมและให้ความสนใจในการ
จัดทำหลักสูตร (กรมวิชาการ ๒๕๔๕:๒-๓)

ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการนิเทศไปใช้

๑. คณะครูที่ร่วมประชุมดำเนินการหลักสูตร
สถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช

๒๕๔๔ ของเขตพื้นที่ ต้องเกิดความตระหนัก ที่จะมา
รับความรู้และนำความรู้ที่ได้ไปสู่การขยายผลให้จงได้
หรือสามารถเป็นวิทยากรดำเนินการได้ ไม่แปลงสาร
การดำเนินการเป็นอย่างอื่นของหลักการยึดหยุ่น รับ
ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานหลักสูตร
ในบริบทของสถานศึกษา

๒. การประชุมเพื่อพบปะกันระหว่างรอง
ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือหัวหน้างานวิชาการอย่างน้อย
ปีละ ๑ ครั้งเพื่อนำข้อเด่น ดี ปัญหา การสังเคราะห์
หลักสูตร แนววิธีการจัดทำหลักสูตรของแต่ละสถาน
ศึกษามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันให้เกิดคุณค่า
ต่อไป

๓. ศึกษาวิเคราะห์ทั้งที่รับผิดชอบโดยตรงเรื่อง
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่ และวิทยากร
หลักสูตร ควรได้ติดตามความก้าวหน้าจากสำนักวิชาการ
และมาตรฐานการศึกษา:กลุ่มพัฒนาหลักสูตร สพฐ.

อย่างต่อเนื่อง เสนอข้อคิดเห็น เชิญชวนเยี่ยมตรวจ
ราชการสถานศึกษาในเขตพื้นที่ ที่ประสบความสำเร็จ
ในการดำเนินการหลักสูตรสถานศึกษาพุทธศักราช
๒๕๔๔ เพื่อให้ขวัญกำลังใจ ยกย่องเชิดชู เผยแพร่
ผลงานของสถานศึกษาเป็นแบบอย่างต่อไป

๔. มีการทำงานร่วมกันระหว่างเขตพื้นที่
กับสถานศึกษาในเขตพื้นที่เรื่องการสร้างเครือข่าย
สถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างในการดำเนินการหลักสูตร
สถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการ
และการใช้ได้ผลดีรวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรสู่ความ
สำเร็จให้จงได้ เช่น การวัดและประเมินผลการจัด
การเรียนการสอนระดับห้องเรียน ระดับสถานศึกษา
และระดับเขตพื้นที่รวมทั้ง การประเมินผลระดับชาติ
(National Test) และการประเมินภายนอกจาก สมศ.
เพื่อเป็นแบบอย่างในการสร้างเครือข่ายการเป็นวิทยากร
และแหล่งศึกษาดูงาน

เอกสารอ้างอิง

ยงยุทธ เมธาวิวินิจฉัย รายงานการนิเทศการศึกษาเชิงระบบ: เพื่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ โรงเรียนแกนนำ กรมสามัญศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ
ปีการศึกษา ๒๕๔๖ อัดสำเนา

_____ รายงานการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
๒๕๔๔ โรงเรียนช่วงชั้นที่ ๓-๔ เขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต ๑ ปีการศึกษา ๒๕๔๘ อัดสำเนา

พัฒนาการทางสมองกับการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

ภัทรา สุวรรณบัตร*

หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพ การศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของบุคคล สังคมไทย ผู้เรียนมีศักยภาพในการแข่งขันและร่วมมือ อย่างสร้างสรรค์ในสังคมโลก เป็นไปตามเจตนารมณ์ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ หมวด ๔ โดยมุ่งเน้นการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ผู้เรียน สำคัญที่สุด และมีแนวคิดที่ “สมองมนุษย์มีศักยภาพ ในการเรียนรู้สูงสุด” ถ้าร่วมกันพัฒนาศักยภาพสมอง ของเด็กไทยให้ได้เรียนรู้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เด็กไทย

จะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและมีความ สมบูรณ์พร้อมเป็นคนดี คนเก่งที่มีความสุข แต่ผล การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง พบว่าการจัดการศึกษายังไม่สามารถ พัฒนาคุณภาพไปตามเป้าหมายได้ จึงได้เกิดการปฏิรูป กระบวนการเรียนรู้ขึ้นและถือเป็นกลไกสำคัญในการ ปฏิรูปการศึกษา จากผลการวิจัยของสำนักงานคณะ กรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้เผยแพร่เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๒ เรื่อง สิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้สร้างสมอง เด็กให้ฉลาดได้อย่างไร ได้ชี้แนะให้เห็นว่าสิ่งแวดล้อม

* นักวิชาการสอบ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีการเลี้ยงดู และการให้การศึกษาที่เหมาะสม มีส่วนเสริมสร้างศักยภาพสมองของเด็ก สามารถเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและการทำงานของสมองเด็ก เปลี่ยนแปลงวิธีคิดแก้ปัญหา คติวิเคราะห์ สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการพัฒนาอารมณ์ได้ กระแสดังกล่าวได้ส่งผลให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา หันมาให้ความสำคัญกับสมองและการเรียนรู้

จากการรายงานผลการวิจัยของ รศ.พญ. ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์ และคณะ (๒๕๕๕) เรื่อง การเรียนรู้อย่างมีความสุข : สารเคมีในสมองกับความสุขและการเรียนรู้ได้กล่าวถึง ประเภทของสารเคมีในสมองที่สัมพันธ์กับความสุข ความเศร้า ความจำและการเรียนรู้ ได้แก่ โดปามีน (dopamine) เป็นสารเคมีในสมองที่เกี่ยวข้องกับความสุข มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหว การตอบสนองทางอารมณ์ ความสุข ความคิด ความจำ และการเรียนรู้ นอร์เอพิเนฟริน (norepinephrine) หรือนอร์อะดรีนาลีน (noradrenaline) จะเกี่ยวข้องกับอารมณ์และการตอบสนองต่อความเครียดเป็นหลัก และยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับการควบคุมการรู้สึกตัว ความจำและการเรียนรู้ หากมีมากเกินไปจะทำให้เกิดโรคเครียด แอนดอร์ฟิน (endorphins) เป็นตัวเพิ่มความตื่นตัว ความมีชีวิตชีวา และความสุข แอนดอร์ฟิน สามารถที่จะหลั่งออกมาเมื่อเราออกกำลังกาย เซโรโตนิน (serotonin) มี

บทบาทสำคัญต่อการทำงานของสมองที่เกี่ยวข้องกับการหลับ การตื่นตัว การรับรู้ ความอยากอาหาร อารมณ์ การรับรู้ความรู้สึก ความจำ สติปัญญา และมีบทบาทสำคัญต่อความผิดปกติทางจิตใจ โดยเฉพาะในเรื่องความซึมเศร้า พฤติกรรมการก้าวร้าว การฆ่าตัวตาย อะเซทิลโคลีน (acetylcholine) เป็นสารสื่อประสาทที่เชื่อมโยงระหว่างเส้นใยสมองของเซลล์สมองกับกล้ามเนื้อ ทำหน้าที่กระตุ้นเซลล์สมองและส่วนอื่นๆ ของร่างกาย รวมทั้งกล้ามเนื้อและต่อมต่างๆ มีหน้าที่ควบคุมพฤติกรรม การเคลื่อนไหวและความจำ ดังนั้นถ้ามีอะเซทิลโคลีนในร่างกายในระดับต่ำ จะทำให้เกิดปัญหาเรื่องการทำงานของกล้ามเนื้อสมาธิสั้น ขี้ลืม ความจำไม่ดี โดยเฉพาะความจำระยะสั้น และอาจทำให้อนอนหลับไม่สนิทได้ และกลูตาเมตและกาบา (Glutamate and GABA : gamma butyric acid) จะเห็นได้ว่าสารเคมีในสมองมีความสำคัญต่อการทำงานของสมองที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับความคิด ความจำ และการเรียนรู้ของเรา และยังต้องคำนึงว่าการทำให้ความจำและการเรียนรู้ที่ดีควรใช้สมองทั้งซีกซ้ายซึ่งเป็นเรื่องของความคิดอย่างมีเหตุผล และสมองซีกขวาเป็นเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ (creative thinking) จะได้ผลดีกว่าการใช้สมองข้างใดข้างหนึ่งเพียงด้านเดียว การจัดกระบวนการเรียนรู้ควรขึ้นอยู่กับความสามารถในการใช้สมองด้านใดด้านหนึ่งในการ

เรียนรู้ของเด็กแต่ละคนด้วย นอกจากนี้ปัจจัยทาง พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมมีผลต่อสารเคมีในสมอง โดยพันธุกรรมหรือยีนมีบทบาทในการกำหนดเกือบ ทุกสิ่งทุกอย่างในตัวบุคคล และสิ่งแวดล้อมหรือ ประสบการณ์ก็มีผลต่อการทำงานของสมองที่เกี่ยวข้อง กับภาวะทางจิตใจที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ของ มนุษย์เช่นกัน

ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนหากครูได้ เข้าใจในพัฒนาการทางสมองควบคู่กับพัฒนาการทาง ร่างกาย เข้าใจถึงพัฒนาการของนักเรียนของตนเพื่อ ที่จะใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ ผู้เรียน ต้องคำนึงถึงพัฒนาการที่แตกต่างกัน ทั้งทาง ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของผู้เรียน และเข้าใจว่าบุคคลแต่ละคนเรียนรู้ได้ดีที่สุดเมื่อสิ่งที่ เรียนรู้นั้นเหมาะสมกับระดับพัฒนาการของตน การ จัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะ ไม่ยากหรือง่ายเกินไป จะทำให้ไม่เกิดความเบื่อหน่าย การพัฒนาผู้เรียนให้ไปอย่างธรรมชาติ มีการประเมิน พัฒนาการของผู้เรียนที่หลากหลายและเป็นไปอย่าง ต่อเนื่อง ความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน ไม่เท่ากันอาจจะต้องใช้เวลาการพัฒนาในด้านต่างๆ ไม่เท่ากัน การที่ครูผู้สอนเข้าใจถึงพัฒนาการทางร่างกาย

ของผู้เรียนนั้นหมายถึง การเข้าใจถึงวิธีการเรียนรู้ ของผู้เรียน ก็สามารถจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ ผู้เรียน ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ ตามความต้องการของทุกคน

การจัดกระบวนการเรียนการสอนเป็นการ ปฏิสัมพันธ์กันระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอน ต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดในเรื่องการสอนให้สอดคล้อง กับยุคสมัยต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้ นำไปเป็นผู้ส่งเสริมและสนับสนุน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิด ความสนใจอยากเรียนรู้ ได้มีโอกาส คิดเอง ทำเอง มีอิสระในการหารูปแบบการเรียนรู้ที่เป็นของตนเอง โดยอาจจะเริ่มจากความสนใจของผู้เรียนเอง ถ้าเป็น เด็กเล็กๆ อาจจะให้ได้กสนใจต่อสิ่งแวดล้อมใกล้ๆ ตัว แล้วค่อยๆ โยงไปสู่การดำเนินชีวิตจริง และรู้จัก แสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ และ คอยประเมินเป็นระยะๆ เพื่อให้แน่ใจว่าสิ่งที่นักเรียน ได้รับไปนั้นเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้น ไปใช้สรรค์สร้างความรู้ของตนเอง ผู้เรียนสามารถ นำเอาความรู้ที่ได้จากชั้นเรียนมาบูรณาการเข้ากับ กิจกรรมที่จะกระทำเพื่อนำไปสู่ความรู้ใหม่ๆ ด้วยการ สร้างความหมาย การแก้ปัญหาและการค้นพบด้วย ตนเอง นอกจากนี้ผู้เรียนยังต้องสร้างและกำหนด

ความรู้จากความคิดและแนวคิดที่มีอยู่กับความคิด และแนวคิดที่เกิดขึ้นใหม่ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนความรู้ให้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ผู้สอนควรปลูกฝังให้รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล และมีวิจารณญาณ เพื่อให้สามารถพัฒนาไปสู่ระดับสูง (higher-order thinking) เป็นความคิดที่เกิดขึ้นด้วยกระบวนการที่ซับซ้อน และมีขั้นตอนการคิดหลายชั้น การฝึกคิดระดับสูงนี้จะเกิดขึ้นต่อเนื่องมาจากการฝึกทักษะและความคิดระดับต้นที่เน้นความรู้ความจำ ซึ่งประกอบด้วย การจัดจำแนก การสร้างมโนคติ การกำหนดหลักการ การลงข้อสรุป และการสรุปอ้างอิงที่หลากหลาย

ดังนั้นครูผู้สอนควรมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนตามความรู้ความสามารถ ความถนัดและความสนใจ ให้เด็กมีโอกาสคิดเอง ทำเอง แก้ปัญหาเอง โดยต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างนักเรียน วัย วุฒิภาวะและพัฒนาการของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งอาจจะเหมาะกับเด็กเพียงกลุ่มหนึ่ง แต่ไม่ได้เหมาะกับเด็กทุกคน ที่สำคัญการจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องพยายามหลีกเลี่ยงความเครียดที่จะมีผล

ต่ออารมณ์ของเด็ก โดยเฉพาะความเครียดที่เกิดจากครูผู้สอนเอง โดยที่ครูเองก็ไม่ได้ตระหนักถึงภาวะความเครียดนั้น สิ่งที่คุณสอนเด็กต้องทำได้ ต้องดี ต้องถูก หากไม่เป็นไปตามที่คุณต้องการหรือผิดต้องถูกทำโทษซึ่งเป็นการปิดกั้นการเรียนรู้ของเด็ก ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กสามารถอธิบายในสิ่งที่เขาคิดหรือในสิ่งที่ทำซึ่งอาจจะแตกต่างกันไป โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะ ส่งเสริมสนับสนุน ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจและอยากที่จะเรียนรู้มากขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องได้รับความร่วมมือกันหลายๆ ฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง ครู ผู้บริหารเพื่อที่จะพัฒนาเด็กให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ว่า

“การศึกษา” หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความรู้ความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

การปรับเทียบคะแนนระหว่างแบบสอบ (Test Equating) คืออะไร

ณัฏฐา เพชรบุญ*

ใบนาคตอันไกลนี้ หลายๆ คนอาจจะต้อง
ทำความรู้จักกับคำว่า “Test Equating” ให้มากขึ้น
เพราะถ้าใครได้ติดตามข่าวสารทางการศึกษามา
โดยตลอด คงจะพอได้พบเห็นและได้ยินคำว่า นี้กัน
บ้างแล้ว โดยกระทรวงศึกษาธิการมีแนวนโยบาย
ทดลองนำคะแนนผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน
(O-NET) มาใช้ถ่วงน้ำหนักผลการเรียนเฉลี่ยสะสม
(GPA) ของนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ด้วยวิธีการปรับเทียบคะแนนระหว่างแบบสอบ (Test
Equating) และจะนำไปใช้จริงในปีการศึกษา ๒๕๕๓
(มติชนรายวัน, ๙ พ.ย. ๕๐)

* นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แต่ก่อนที่จะมารู้จักกับวิธีการปรับเทียบคะแนนระหว่างแบบสอบ หรือ “Test Equating” คงจะต้องรู้ถึงความเป็นมาเป็นไปของแนวนโยบายที่จะนำคะแนนผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) มาใช้ถ่วงน้ำหนักผลการเรียนเฉลี่ยสะสม (GPA) ของนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกันก่อน โดยผู้เขียนขออนุญาตเกริ่นนำแบบยืดยาวดังนี้

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ทบวงมหาวิทยาลัย ได้มีการปรับระบบการรับบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาครั้งใหญ่ (ซึ่งแต่เดิมเรารู้จักกันในชื่อ “ระบบ Entrance”) มาเป็น “ระบบ Admission” ซึ่งระบบนี้ นำเอา GPAX และ GPA มาเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการพิจารณารับบุคคลเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย โดยมุ่งหวังที่จะลดปัญหาสถานการณ์ที่ผู้เรียนมุ่งเรียนเฉพาะรายวิชาที่ต้องสอบเท่านั้น โดยผู้เรียนส่วนมากจะไม่สนใจหรือละทิ้งรายวิชาที่ไม่ต้องใช้ในการสอบคัดเลือก ทั้งนี้ เพราะเป้าหมายของการเรียนในที่สุด

คือ การเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยให้ได้ในสาขาที่ตนต้องการเท่านั้น (จริงหรือ???) ผลที่ตามมาคือเกิดความล้มเหลวของระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยผู้เรียนไม่ได้ผ่านการเรียนรู้กระบวนการ การส่งผลถึงการพัฒนาคนที่ไม่สมบูรณ์ ในช่วงเวลานั้นจึงเกิดความพยายามที่จะแก้ไขวิกฤตดังกล่าว ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทยร่วมกับทบวงมหาวิทยาลัย (ในต่อนั้น) จึงได้ปรับปรุงระบบการสอบคัดเลือก โดยมุ่งเน้นไปที่การส่งเสริมให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาได้ศึกษาให้ครบถ้วนตามหลักสูตร แนวทางการแก้ปัญหาที่ได้ถูกนำมาใช้อยู่ในปัจจุบัน คือการกำหนดให้นำผลการเรียนเฉลี่ยสะสม หรือค่า GPA (Grad Point Average) มาเป็นส่วนประกอบในการคิดคะแนนการสอบคัดเลือกด้วย ซึ่งองค์ประกอบของระบบกลางการรับนิสิตเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (Admission) ในปัจจุบันมีทั้งสิ้น ๔ องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ ๑ : GPAX : ผลการเรียนรู้เฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

องค์ประกอบที่ ๒ : GPA : ผลการเรียนรู้เฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ ๓ : O-NET : ผลการสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test)

องค์ประกอบที่ ๔ : A-NET : ผลการสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นสูง (Advanced National Educational Test)

เมื่อระบบ Admission ถูกนำมาใช้เป็นระยะเวลาหนึ่ง ประเด็นที่ถูกพูดถึงกันอย่างกว้างขวางคือ “เกรดเฟ้อ” เพราะด้วยเหตุผลใดๆ ก็ตามที่ทำให้สถาบันอุดมศึกษาเชื่อว่าสถานศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานบางแห่ง ปลอ่ยเกรดจนทำให้เกรดเฟ้อ เพื่อให้ผู้เรียนในสังกัดของตนได้คะแนนสัดส่วนขององค์ประกอบที่ ๑ และที่ ๒ มากขึ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความเป็นไปได้ในการสอบเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาต่อไป

เมื่อสถาบันอุดมศึกษาเชื่อว่า เกรดเฉลี่ยสะสมของสถานศึกษาขาดความน่าเชื่อถือ จึงมีนักการศึกษา ร่วมกันคิดหาวิธีการที่หลากหลายเพื่อจะทำให้เกรดเฉลี่ยสะสมของสถานศึกษาทุกแห่งมีความน่าเชื่อถือ สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้อย่างมีเหตุมีผล และ ยุติธรรม และจากวิธีการต่างๆ จึงมาสรุปอยู่ที่ **การปรับเทียบคะแนนระหว่างแบบสอบ (Test Equating)** ซึ่งขณะนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกับคณะวิจัยจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังอยู่ระหว่างการศึกษารูปแบบการปรับเทียบคะแนนระหว่างแบบทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) และผลการเรียนเฉลี่ยสะสมตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ (GPA) เพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมที่สุด

พอเขียนมาถึงตอนนี้ คงพอทราบที่มาของแนวคิดที่จะนำวิธีการ “Test Equating” มาใช้กันพอสังเขปแล้ว แต่จะมีครูผู้สอนสักกี่มากน้อยที่รู้จัก คำๆ นี้มาก่อน ดังนั้น เราควรจะมาทำความเข้าใจกับ คำๆ นี้กันสักหน่อย เพื่อเป็นการเตรียมตัวรับการเปลี่ยนแปลงที่**อาจจะ**เกิดขึ้นในอนาคต

การปรับเทียบคะแนนระหว่างแบบสอบ (ศิริชัย กาญจนวาสี, หน้า ๑-๓, ๒๕๕๑) สามารถอธิบายได้ว่าเป็นการปรับคะแนนของผู้สอบที่ได้จากการทำแบบสอบต่างชุดกัน (forms) ให้อยู่บนสเกลที่สามารถเปรียบเทียบกันได้ วิธีการปรับเทียบดังกล่าวเกิดขึ้นเพื่อสนองต่อความต้องการการวัดสมรรถภาพของมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพในโลกแห่งการแข่งขัน และเพื่อเป็นการพัฒนาสังคมสู่จุดหมายที่พึงประสงค์ มาตรการของการทดสอบจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการสร้างความยุติธรรมและความเสมอภาคในการคัดเลือก จำแนก และประเมินความสามารถของมนุษย์ในระดับต่างๆ ของสังคม เมื่อการพัฒนาสังคมมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น สถานภาพของการทดสอบจึงนับวันจะต้องมีความถูกต้อง แม่นยำ และมีความละเอียดอ่อนมากยิ่งขึ้นทุกขณะ รวมทั้งการเพิ่มบทบาทความสำคัญต่อการสนองตอบต่อปริมาณผู้สอบ และความถี่ของการสอบ

เมื่อจำนวนผู้สอบมากขึ้น ความต้องการในการสอบมีบ่อยขึ้น และการสอบมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น การใช้แบบสอบชุดเดียวกันกับคนจำนวนมากทุกคน หรือการใช้แบบสอบชุดเดิมซ้ำหลายๆ ครั้ง ตามวิธีที่ปฏิบัติกันมาเป็นประเพณี บนพื้นฐานของการบริหาร การสอบขนาดใหญ่และการรักษาความลับของทุกคนในการสอบทุกครั้ง จึงมีอาจสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกซึ่งมีการแข่งขันกันสูง ผู้สอบครั้งหลังๆ ย่อมจะได้เปรียบผู้สอบครั้งแรกๆ ซึ่งทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้น ความยุติธรรมจากการทดสอบถือว่าเป็นสิทธิ์ของผู้สอบทุกคนที่จะต้องได้รับการคุ้มครอง เนื่องจากผลการสอบไม่ว่าในสถานการณ์ไหนและระดับใดก็ตาม เช่น การสอบย่อย การสอบรายวิชา การสอบรวบยอด การสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อ การสอบบรรจุเข้าทำงาน เป็นต้น การสอบเหล่านี้ล้วนมีผลอย่างสำคัญไม่ทางตรงก็ทางอ้อมต่อโอกาสทางการศึกษา การได้งานทำ ตลอดจนส่งผลต่อความมั่นใจต่อตนเองและเกียรติประวัติของผู้สอบ

โดยหลักการของความยุติธรรมในการทดสอบ ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการสอบจะต้องสร้างแบบสอบคู่ขนาน (Parallel forms) ชุดใหม่สำหรับการสอบแต่ละครั้ง เพื่อให้คะแนนผลการสอบแต่ละครั้งสามารถเปรียบเทียบกันได้ เป็นการผดุงความยุติธรรม แต่ในทางปฏิบัติการสร้างแบบสอบคู่ขนานที่มีความเท่าเทียมกัน ทางด้านโครงสร้าง เนื้อหา ค่าสถิติของข้อสอบและแบบสอบ หรือมีความตรง ความเที่ยง ค่าเฉลี่ย และความแปรปรวนของคะแนนจากแบบสอบคู่ขนานให้เท่ากันนั้นมีโอกาสเป็นไปได้น้อยมาก การลงทุนสร้างแบบสอบคู่ขนานเพื่อให้ได้คะแนนจากแบบสอบที่สมมูล (Equivalent scores) อย่างแท้จริงจึงเป็นไปได้ยากและเป็นการสิ้นเปลืองทรัพยากรจำนวนมาก

เมื่อแบบสอบต่างฉบับกัน ถึงแม้จะวัดได้ครอบคลุมเนื้อหาเดียวกัน แต่ขาดความเป็นคู่ขนานกันอย่างแท้จริง เช่นมีความแตกต่างกันทางด้านระดับความยากของข้อสอบเป็นต้น คะแนนจากแบบสอบต่างฉบับดังกล่าวจะมีความหมายเหมือนกันไหม? หรือสามารถนำมาเปรียบเทียบกันโดยตรงได้หรือไม่? สามัญสำนึกพอบอกเราได้ว่า ๑ คะแนนจากแบบสอบที่ยาก ย่อมจะ “มีค่ามากกว่า ๑ คะแนน จากแบบสอบที่ง่าย” การปรับให้คะแนนจากแบบสอบฉบับหนึ่งให้เสมือนอยู่บนฐาน (สเกล หรือ มาตรฐาน) เดียวกับแบบสอบอีกฉบับหนึ่ง เรียกว่า เทคนิค “การปรับเทียบคะแนนระหว่างแบบสอบ” (Test Equating)

โดยพื้นฐานแล้ว การปรับเทียบ (Equating) เป็นกระบวนการที่ใช้กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากแบบสอบต่างฉบับกันตั้งแต่ ๒ ฉบับขึ้นไป ที่วัดคุณลักษณะเดียวกัน ถึงแม้ว่าการทดสอบจะใช้แบบสอบต่างฉบับ ทดสอบคนต่างกลุ่ม และทำการทดสอบต่างเวลากันก็สามารถใช้คะแนนจากแบบสอบฉบับหนึ่งปรับเข้าสู่สเกล (มาตรฐาน) ของแบบสอบฉบับอื่นๆ ได้ ทำให้คะแนนจากการสอบสามารถเปรียบเทียบกันได้อย่างมีความหมาย การปรับเทียบ

คะแนนระหว่างแบบสอบจึงเกี่ยวข้องกับเทคนิคสำคัญ ๒ ประการ คือ เทคนิคการสร้างแบบสอบหลายๆ ชุดด้วยความรอบคอบระมัดระวัง ให้สามารถวัดคุณลักษณะเดียวกัน และเทคนิคการปรับทางสถิติเพื่อให้คะแนนจากแบบสอบต่างชุดกันปรับชดเชยกันสำหรับความแตกต่างในการสอบและคุณลักษณะของข้อสอบ จนสามารถเปรียบเทียบกันได้อย่างยุติธรรม ดังนั้น การปรับเทียบคะแนนระหว่างแบบสอบ จึงสามารถดำเนินการได้หลายลักษณะโดยมีความแตกต่างกันตามการออกแบบ (design) ของการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการ (Methodology) ทางสถิติที่ใช้ในการปรับเทียบคะแนน

สำหรับวิธีการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกับคณะวิจัย จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นำมาใช้คือ วิธีการทางสถิติ โดยนำคะแนนระหว่างแบบสอบวัดความรู้พื้นฐาน (O-NET) กับผลการเรียนเฉลี่ยสะสมตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ (GPA) มาปรับเทียบคะแนนให้ได้เกรดเฉลี่ยสะสมที่เหมาะสมและยุติธรรมที่สุด ดังนั้น แบบสอบและวิธีการปรับเทียบคะแนนจะต้องมีคุณลักษณะพิเศษบางประการ โดยแบบสอบฉบับที่ต้องการนำมาปรับเทียบคะแนนกันจะต้องมีคุณสมบัติสำคัญดังนี้

- ๑) วัดคุณลักษณะเด่น เดียวเหมือนกัน
- ๒) มีลักษณะของความเป็นคู่ขนานในด้าน
 - ๒.๑) เนื้อเรื่อง
 - ๒.๒) โครงสร้าง
 - ๒.๓) รูปแบบ
 - ๒.๔) ชนิดของข้อสอบ
- ๓) เวลาที่ใช้สอบ

สิ่งต่างๆ ที่ได้กล่าวมาทั้งหมด ก็เพื่อเตรียมความพร้อมให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจถึงวิธีการปรับเทียบคะแนนอย่างคร่าวๆ ซึ่งในรายละเอียดยังมีอีกมากมาย ตัวผู้เขียนเองก็ไม่ต้องการให้ครูผู้สอนเกิด

ความวิตกกังวลใดๆ เพราะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้าใจถึงความห่วงใยของครูผู้สอนดีถึงภาระงานที่มากมายอยู่แล้ว หากนำเอาวิธีการปรับเทียบคะแนนมาใช้ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของโปรแกรมในการคำนวณที่ต้องมีให้โรงเรียนนำไปใช้ได้ทันทีและมีประสิทธิภาพ ช่วงเวลาการส่งผ่านข้อมูล O-NET มายังสถานศึกษา ที่ต้องทันเวลา กับการอนุมัติจบการศึกษาในแต่ละปี และอื่นๆ อีกมากมายที่ก่อนหน้านี้มาใช้จริง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องมีการเตรียมการอย่างรัดกุม และส่งผลกระทบต่อสถานศึกษาน้อยที่สุด อย่างไรก็ตามก็

ทั้งหมดทั้งมวลของผู้คิดผู้ทำ ก็เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับสถานศึกษา ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต่อเกรดเฉลี่ยสะสมของผู้เรียนทุกคน อย่างโปร่งใสและยุติธรรม ซึ่งถือเป็นสิ่งดี และสมควรยิ่งในยุคที่การศึกษาไทยมีความหลากหลายมากขึ้น

อนาคตจะเป็นอย่างไร คงไม่สามารถมายืนยันยืนยันกับผู้อ่านได้ว่า การปรับเทียบคะแนนจะถูกนำมาใช้เมื่อใด อย่างไร แต่หากวันนั้นมาถึงจริง หวังว่าบทความนี้ จะเป็นคลังความรู้ให้กับท่านสามารถนำไปใช้เตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้ไม่มากก็น้อย

เอกสารอ้างอิง

ศิริชัย กาญจนวาสี. ๒๕๔๑. **การปรับเทียบคะแนนระหว่างแบบสอบ (TEST EQUATING)**. ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : กรุงเทพมหานคร
มติชนรายวัน. หนังสือพิมพ์. ๒๕๕๐. **การศึกษา**. กรุงเทพมหานคร

นิวซีแลนด์ แดนที่การศึกษามีคุณภาพ

ไพรวลัย พิภพสารสิน*

ในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๕๐ เป็นปีแห่งการพัฒนาบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นักวิชาการ ผู้บริหาร และครูอาจารย์มีโอกาสไปศึกษาดูงานที่ต่างประเทศกันมาก และประเทศนิวซีแลนด์เป็นประเทศหนึ่งที่ติดอันดับการไปดูงาน เพราะคำเล่าลือที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ว่าเป็นประเทศที่จัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพยอดเยี่ยมจนมีคนไปดูงานกันมาก ผู้เขียนและคณะก็เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่ได้รับโอกาสอันดีนั้น ต้องขอขอบพระคุณท่านเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา) ไว้ ณ โอกาสนี้

เป้าหมายการดูงานของผู้เขียนอยู่ที่การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา อันเป็นหน้าที่รับผิดชอบของผู้เขียนและคณะ ดังนั้นเพื่อให้ได้ความรู้และนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนา ได้อย่างตรงประเด็นและสัมฤทธิ์ผล ผู้เขียนจึงขอคำแนะนำจากสถานทูตนิวซีแลนด์ ซึ่งก็ได้รับความอนุเคราะห์อย่างดีจากคุณปิโยรจน์ งามวิไลกร ผู้ประสานงานของสถานทูต (ใครจะไปดูงานที่นิวซีแลนด์ ประสานกับคุณปิโยรจน์ แล้วจะประทับใจค่ะ) ทั้งแนะนำและประสานงานอย่างเต็มที่จนได้ไปดูงาน (แฝงอบรมให้ด้วย) ที่เมือง Christchurch (ระหว่างวันที่ ๑๘ -

* นักวิชาการสอบ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๐) ภายใต้การดูแลของ University of Canterbury โดยมอบให้ Digby Prosser: Academic Presenter ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรอบรู้สูงมาก เป็นผู้ให้ความรู้และพาไปดูงานในสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง Digby Prosser เคยเป็นทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ผู้จัดโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ในชุมชน ทำงานให้กับกระทรวงศึกษาธิการ เป็นที่ปรึกษาให้กับโรงเรียนต่างๆ เป็นประธานสมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยม.....จึงนับว่าคณะของเราโชคดีที่ได้บุคคลที่มีความรู้สูงคอยให้คำแนะนำ

จากการศึกษาดูงานรวมทั้งส่วนที่ Digby Prosser ให้ความรู้อย่างเต็มที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพให้กับโรงเรียนในประเทศนิวซีแลนด์นั้น ผู้เขียนขอนำมาแบ่งปันกับท่านผู้อ่านเพื่อว่าผู้บริหารครูอาจารย์บางท่านอ่านแล้ว อาจได้แนวคิดไปปรับใช้ได้บ้าง สรุปได้ดังนี้

เพื่อให้การจัดการศึกษาของประเทศเป็นไปในทิศทางเดียวกัน รัฐบาลนิวซีแลนด์ได้จัดทำเอกสารแนะนำแนวดำเนินการ (Guidelines) ๒ เล่ม ได้แก่ ๑) The National Education Guideline : NEGs เป็นคู่มือสำหรับช่วยผู้บริหารการศึกษา (Administrators) กำหนดลำดับความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ และ ๒) The National Administrative Guidelines : NAGs เป็นคู่มือสำหรับครูใหญ่ในการจัดหา จัดให้มีสิ่งซึ่งเป็นความจำเป็นพื้นฐาน

(Compliance requirement) สำหรับทุกโรงเรียน แนวดำเนินการทั้ง ๒ เล่ม จะระบุสิ่งที่โรงเรียนต้องดำเนินการทุกเรื่อง

ระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในนิวซีแลนด์ แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ

๑) ธรรมนูญโรงเรียน (Charter) รัฐบาลกำหนดเป็นกฎหมายให้ทุกโรงเรียนต้องมี ธรรมนูญ (อยู่ในมาตราที่ ๖๑) โดยต้องระบุทั้งสิ่งที่ชาติต้องการและสิ่งที่โรงเรียนต้องการ (หมายถึง เป้าหมายของชาติและเป้าหมายของโรงเรียน BOT (Board of Trustees) ทำหน้าที่เตรียมการ บริหารจัดการให้โรงเรียนดำเนินการตามที่กำหนดในธรรมนูญ จุดประสงค์ของการให้โรงเรียนมีธรรมนูญก็เพื่อให้โรงเรียนกำหนดภาระหน้าที่ (Mission) จุดหมาย (Aims) วัตถุประสงค์ (Objectives) ทิศทาง (Directions) และเป้าหมาย (Targets) ที่ BOT ต้องการ เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนส่งผลตามที่กำหนดใน NAGs และ NEGs ธรรมนูญโรงเรียนต้องสอดคล้องกับกฎหมายการศึกษาของชาติอย่างหนักแน่นและก็ต้องสะท้อนข้อตกลงร่วมกันของท้องถิ่นด้วย

๒) แผนยุทธศาสตร์ (Strategic Plan) โรงเรียนต้องมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ ๓-๕ ปี โดยทั่วไป การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของโรงเรียนเป็นการจัดทำร่วมกันระหว่างครูใหญ่กับ BOT เพื่อกำหนดเป้าหมายด้านการพัฒนาและด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน BOT

จะทำหน้าที่พิจารณาทบทวนแผนยุทธศาสตร์ของโรงเรียน
ทุกปี รวมทั้งกำหนดเป้าหมาย การดำเนินการตาม
แผนปฏิบัติการประจำปี (Annual Plan) ด้วย

นอกจากแผนยุทธศาสตร์แล้ว โรงเรียน
ต้องมีแผนการดูแลทรัพย์สิน (Property Planning)
โดย BOT ต้องปรับแผนนี้ทุกๆ ๑๐ ปี แผนดูแล
ทรัพย์สินนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการที่กระทรวงศึกษา-
ธิการจะอนุมัติค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงห้องเรียน สิ่ง
อำนวยความสะดวก โครงสร้างพื้นฐานของ IT เมื่อ
ได้รับงบประมาณ BOT ทำหน้าที่บริหารจัดการให้
เป็นไปตามแผน

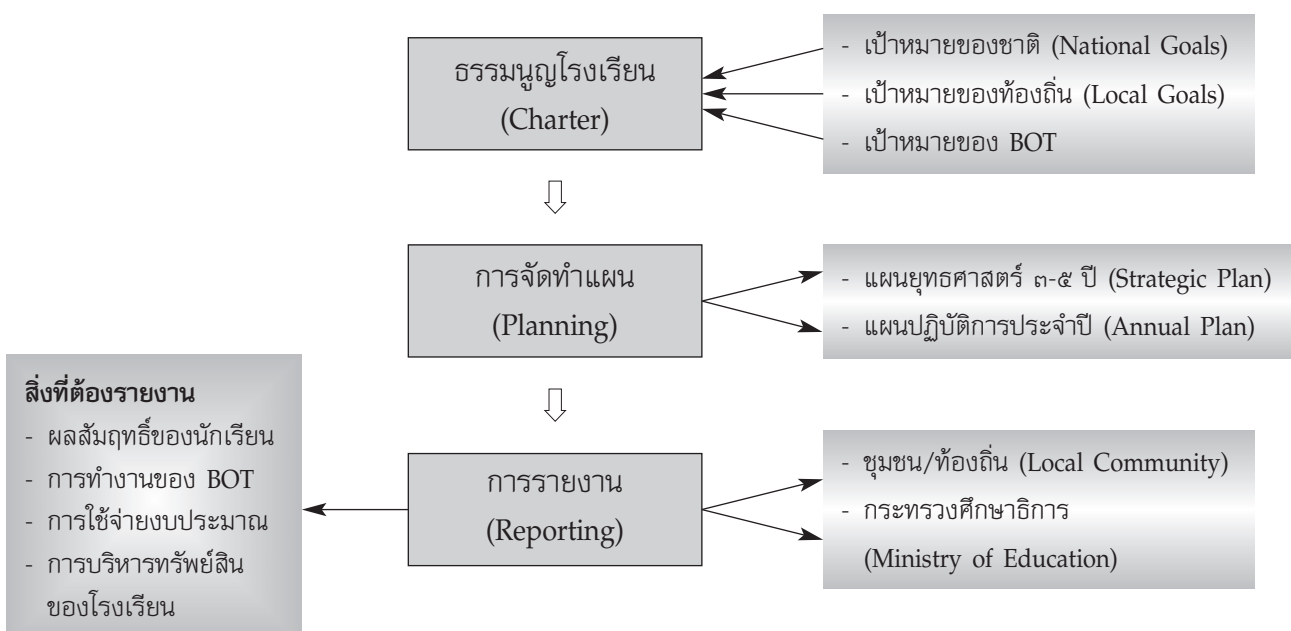
๓) การรายงาน (Reporting) สิ่งสำคัญ
อันดับแรกของการรายงานของโรงเรียน คือ ผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของนักเรียน BOT และครูใหญ่ต้อง
ร่วมกันจัดทำรายงานประจำปีของโรงเรียน และแจ้ง
ให้ชุมชนทราบ สิ่งที่ต้องระบุในรายงานประจำปีของ
โรงเรียน ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียน ข้อสรุปเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ
และสื่อ/แหล่งเรียนรู้ ซึ่งรวมทั้งรายการรับ-จ่าย
ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับความจำเป็นพื้นฐานที่ระบุไว้ใน

NAGs ด้วย โรงเรียนต้องส่งรายงานประจำปีไปให้
กระทรวงศึกษาธิการรับทราบด้วย

นอกจากนี้ โรงเรียนจะได้รับการตรวจสอบ
และทบทวน (Audit and Review) โดยแต่ละโรงเรียน
ต้องเสนอบัญชีรับจ่ายให้กระทรวงศึกษาธิการ
ตรวจสอบ (Audit) โดยผู้ตรวจสอบที่กระทรวงแต่งตั้ง
(approved auditor) ผู้ตรวจสอบจะตรวจสอบตาม
มาตรฐานที่กระทรวงกำหนด อย่างไรก็ตาม กระทรวง
อาจกำหนดให้ผู้ตรวจสอบพิจารณาตรวจสอบใน
จุดเน้นบางเรื่องบางประเด็นเร่งด่วนในแต่ละปีด้วย
หลังจากเสร็จสิ้นการรายงาน BOT ต้องวางแผนนำ
ข้อเสนอแนะที่ได้รับไปปฏิบัติทันที

แผนภาพแสดงระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในประเทศนิวซีแลนด์

การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนใน
นิวซีแลนด์ ยังรวมถึงกระบวนการทบทวนตนเองด้วย
ซึ่งจะดำเนินการหลายๆ วิธี (Assurance is measured
in a number of ways School Self Review)
กระบวนการทบทวนตนเองของโรงเรียนมุ่งเน้นตอบ
คำถามว่าโรงเรียนบริหารและจัดการศึกษาได้ดีเพียงใด
(How well is school doing?) มีกระบวนการง่ายๆ
ดังนี้

๑. กำหนดวัตถุประสงค์ (set the objectives/
new objectives)

๒. กำหนดกลุ่มเป้าหมายเพื่อดำเนินการตาม
วัตถุประสงค์ (target objectives)

๓. ประเมินว่าการทำงานบรรลุวัตถุประสงค์
ได้ดีเพียงใด (assess how well it achieves objec-
tives)

๔. บันทึกและรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่ง
เพื่อรายงาน (notes variances to report)

ตลอดการดูงาน ผู้เขียนและคณะยังได้
พบว่า มีประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ที่น่าสนใจ ดังนี้ คือ

- ทุกโรงเรียนจำเป็นต้องมีแผนปฏิบัติการ
ประจำปีที่กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และผลลัพธ์
ที่คาดว่าจะได้ผลอย่างชัดเจน

- ทุกปี BOT ต้องรายงานผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนของนักเรียนที่สอดคล้องตามแผนปฏิบัติการ

- ครูใหญ่และคณะครูต้องรายงานผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สอดคล้องกับแผน
ปฏิบัติการและเป้าหมายของ BOT ทั้งนี้ แผนต้อง
สอดคล้องกับแนวทางบริหารการศึกษาของชาติ (NAGs)

- การทบทวนตนเองของโรงเรียนดำเนินการ
โดย BOT ครูใหญ่ และคณะครู และต้องนำข้อเสนอแนะ
ของผู้ปกครองมาร่วมพิจารณาดำเนินงานด้วย

- ครูต้องสนับสนุนข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของนักเรียนที่รวบรวมได้จากการประเมิน
หลายๆ วิธี รวมทั้งผลการทดสอบด้วยแบบสอบที่ได้
มาตรฐาน เช่น PAT, AsTTle ในระดับมัธยมศึกษา

จะต้องนำข้อมูลการรับรองคุณวุฒิจากภายนอกมา
พิจารณาด้วย

- ครูต้องดูแลเก็บรักษารายงานผลการ
ประเมินและความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียน
โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับประถมศึกษา ครูต้องเก็บ
ระเบียบประวัติ (Anecdotal Records) และรายงาน
ความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นรายบุคคล

- ปัจจุบันโรงเรียนส่วนใหญ่เก็บระเบียบ
ประวัติการประเมินไว้เป็นศูนย์รวมเพื่อนำไปใช้ได้ทั้ง
เพื่อรายงานผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนรายบุคคลและ
เพื่อการวิเคราะห์ในกลุ่มเพื่อน (Cohort Analysis)
นอกจากนี้โรงเรียนอาจเก็บตัวอย่างผลงานของนักเรียน
ไว้ด้วย

- ขณะนี้มีความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการ
ใช้ข้อมูลหลักฐานที่จัดเก็บซึ่งสะท้อนผลการปฏิบัติงาน
ทั้งปี โดยครูจะต้องปรับ/แก้ไขโปรแกรมการเรียนให้
สอดคล้องกับข้อมูลสารสนเทศที่รวบรวมตรวจสอบไว้

- รายงานประจำปีของโรงเรียนต้องระบุ
ชัดเจนถึงเป้าหมายที่จะพัฒนาในปีนั้นๆ และผลสัมฤทธิ์
ที่เกิดขึ้น สิ่งสำคัญอันดับแรกของการรายงานคือ
ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน และสารสนเทศเกี่ยวกับการอ่าน
ออกเขียนได้และรู้จำนวน (Literacy and Numeracy)
จะเป็นประเด็นหลัก (main feature) ของรายงาน
สำหรับทุกโรงเรียน ผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา
จะถูกนำมาพิจารณากำหนดเป้าหมายและผลลัพธ์ของ
การดำเนินงานในปีต่อไป

ท่านผู้อ่านคงมองเห็นว่า การพัฒนาการศึกษา
ของประเทศนิวซีแลนด์มีความเข้มแข็งอย่างไร โรงเรียน
ของเราทำเหมือนหรือแตกต่างกับเขาอย่างไร ข้อนี้
ทุกท่านคงตอบตนเองได้ แต่มีสิ่งหนึ่งที่ผู้เขียนและ
คณะประทับใจคือ เขาสร้างวัฒนธรรมทางความคิด
ให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรในโรงเรียนของเขาเกือบ
ทุกคน ซึ่งรวมทั้งเด็กนักเรียนด้วย มีทัศนคติร่วมกันว่า
“I can do it” ทำอย่างไรจึงจะเกิดขึ้นในวงการศึกษ
บ้านเราบ้าง หวังว่าท่านผู้อ่านคงได้รับประโยชน์จาก
ข้อความรู้ข้างต้นนี้บ้างไม่มากก็น้อย

การศึกษาจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ร.ก.ทญิงสุดาวรรณ เครือพานิช*

การจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๙) ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์เพื่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาที่มีความสอดคล้องกันทั้งประเทศได้นำแนวคิดที่ว่าด้วย “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญาพื้นฐานของแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยเป็นแผนบูรณาการแบบองค์รวม คือ มีการเชื่อมโยงการพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์เป็นกระบวนการเดียวกัน คำนึงถึงการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีครอบครัวเป็นสถาบันหลักที่สำคัญที่สุด ตลอดจนมีการผสมผสานวิทยาการสมัยใหม่ให้เข้ากับภูมิปัญญา

ท้องถิ่น ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านศักยภาพทางวิชาการและคุณธรรมจริยธรรม อันเป็นคุณลักษณะที่สำคัญยิ่งในการก้าวไปสู่ความพอเพียง ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอันเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศ โดยยึดหลักทางสายกลาง และความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนการใช้ความรู้ด้วยความรู้รอบคอบ ระมัดระวัง และมีคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ และการกระทำ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ

* นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นำหลักปรัชญาฯ ไปเป็นพื้นฐานและแนวทางในการดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ โดยการพัฒนาที่สมดุล และยั่งยืนอันจะทำให้ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างร่มเย็นเป็นสุข สังคมมีความเข้มแข็ง และประเทศชาติมั่นคง ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาไว้ในหลายมาตรา โดยให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีการจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาที่ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคม

นักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงกับการศึกษาไว้อย่างน่าสนใจ อาทิเช่น ศาสตราจารย์นายแพทย์ เกษม วัฒนชัย (๒๕๔๙) ได้กล่าวว่า “การศึกษาเป็นเครื่องมือในการสร้างทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาที่ดีจะก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ๔ ประการ คือ การมีอาชีพและการขจัดความยากจน การมีสุขภาพที่ดี การพัฒนาประชาธิปไตยที่ยั่งยืน และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้ลูกหลานได้ใช้อย่างยั่งยืน สำหรับหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานนั้นเป็นแนวปฏิบัติเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีแก่ประชาชน โดยมองว่าทุกสิ่งต้องมีการเปลี่ยนแปลง และเมื่อเปลี่ยนแปลงก็จะส่งผลกระทบใน ๔ ด้าน คือ ด้านวัตถุหรือเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม ซึ่งการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้จะทำให้ทั้ง ๔ ด้านมีความเข้มแข็ง และก้าวทันต่อกระแสโลกาภิวัตน์ โดยผู้ปฏิบัติจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไข ๓ ประการ ได้แก่ ต้องยึดหลักวิชาการ ต้องยึดหลักคุณธรรม และต้องดำเนินชีวิตอย่างมีสติปัญญา...” ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอาน (๒๕๕๐) กล่าวเกี่ยวกับการศึกษากับเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า “ปัญหาวิกฤติทางสังคมที่เกิดขึ้นจะก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมในอนาคต การแก้ปัญหานี้ได้จะต้องเสริมสร้างคุณธรรมในสังคมไทย และทำให้เรื่องคุณธรรมกลายมาเป็นหลักชีวิตที่คน

จะใช้เพื่อดำเนินชีวิต ในส่วนของการศึกษาจึงได้มีการเสนอนโยบายคุณธรรมนำความรู้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นนโยบายที่สำคัญที่เน้นให้ตระหนักสำนึกในเรื่องเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี และวิถีชีวิตประชาธิปไตย ซึ่งเรื่องเหล่านี้จะอยู่ภายใต้นโยบายคุณธรรมนำความรู้ โดยมุ่งหวังให้ผลผลิตที่ได้ผ่านระบบการศึกษาเป็นคนดี มีความรู้ และมีความสุข”

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักและเห็นคุณค่าของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นปรัชญาที่ยึดทางสายกลางบนพื้นฐานของความสมดุลพอดี รู้จักประมาณอย่างมีเหตุผล มีความรอบรู้เท่าทันโลก ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ ดังจะเห็นได้จากแผนปฏิรูปราชการกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ ๒๕๕๐-๒๕๕๑ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๐) ที่ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “กระทรวงศึกษาธิการเป็นองค์กรหลักที่มุ่งจัดและส่งเสริมการศึกษาให้ประชาชนมีคุณธรรมนำความรู้ มีคุณภาพ มีศักยภาพในการพัฒนาตนเอง ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เสริมสร้างสังคมคุณธรรม พัฒนาสังคมฐานความรู้ และยืนหยัดในเวทีโลกบนพื้นฐานความเป็นไทย” จึงได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง มีความรู้ รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักแก้ปัญหา ใช้ทรัพยากร

ที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า ตลอดจนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ซึ่งสอดคล้อง กับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความก้าวหน้าทางวิชาการ มีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล มีคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง และส่วนรวม

การศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงและศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ครั้งนี้เป็นครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้จำนวน ๑๑๓ คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สรุปผล การวิจัย ดังนี้

๑. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง พบว่า ครูร้อยละ ๕๓.๙๘ มีความเข้าใจและ นำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และร้อยละ ๒๒.๑๒ มีความรู้ความเข้าใจมากสามารถแนะนำให้ผู้อื่นได้ ครู ร้อยละ ๓๐.๘๐ ได้รับการพัฒนาความรู้จากการศึกษา ด้วยตนเอง รองลงมาคือ การอบรม/ประชุม/สัมมนา จากหน่วยงานอื่น การศึกษาดูงานและผู้บริหารให้คำ แนะนำ และวิทยากรมาให้ความรู้ในโรงเรียน ครูร้อยละ ๙๓.๘๑ ได้รับความรู้จากรายการโทรทัศน์ รองลงมา คือ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร/วารสาร และรายการวิทยุ วิธีการหรือแนวทางที่ช่วยให้ครูมีความเข้าใจและ สามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติได้ อย่างเป็นรูปธรรมเรียงตามลำดับ ได้แก่ การวางแผน และนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในชีวิต ประจำวัน ได้แก่ การรู้จักความพอดี การประหยัด การทำบันทึกการออม การอบรมเชิงปฏิบัติการและ ศึกษาดูงานจากหน่วยงานหรือองค์กรที่ประสบความสำเร็จเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ และการ ศึกษาจากบุคคลตัวอย่างที่ใช้แนวทางการดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แล้วประสบความสำเร็จ

สำเร็จ สำหรับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการดำเนินชีวิต พบว่า ครูส่วนใหญ่นำหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ในระดับมาก ๕ อันดับแรก คือ ความซื่อสัตย์สุจริต การปฏิบัติด้วยความถูกต้อง ดีงาม การรับผิดชอบใน งานที่ได้รับมอบหมาย การดำรงชีวิต ความเป็นอยู่ที่ พึ่งพาตนเองได้ และการใช้สติปัญญาในการทำงาน และดำเนินชีวิต

๒. การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง

๒.๑ สภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า

- ครูส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๙.๓๘ จัด การเรียนการสอน โดยการสอดแทรกในสาระการ เรียนรู้ที่สอน รองลงมา คือ บูรณาการในกลุ่มสาระ การเรียนรู้เดียวกันและในช่วงชั้นเดียวกัน ร้อยละ ๔๖.๐๒ และบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ในช่วงชั้นเดียวกันร้อยละ ๓๗.๑๗

- วิธีการจัดการเรียนการสอนตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ครูส่วนใหญ่ ร้อยละ ๖๕.๕๙ ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนโดยการ ปฏิบัติจริง รองลงมา คือ การเรียนรู้ด้วยตนเองร้อยละ ๕๔.๘๗ การบรรยายร้อยละ ๕๓.๘ และการอภิปราย ร้อยละ ๔๕.๑๓ สื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงส่วนใหญ่ครูร้อยละ ๔๘.๖๗ ร่วมกันจัดทำกับคณะครูและนักเรียน รอง ลงมา คือ ครูผลิตขึ้นเองร้อยละ ๔๖.๐๒ และนักเรียน จัดหาหรือผลิตมาร้อยละ ๔๔.๒๕

- การวัดและประเมินผลการจัด การเรียนการสอน พบว่า ครูส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๘.๕๐ ประเมินผลจากพฤติกรรมการเรียนรู้ รองลงมา คือ การตรวจผลงานร้อยละ ๖๖.๓๗ และการทดสอบ ร้อยละ ๒๘.๓๒

๒.๒ การพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง พบว่า คุณธรรมที่นักเรียนได้รับ

การส่งเสริมจากการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า นักเรียนมีคุณธรรมในระดับมากใน ๕ อันดับแรกได้แก่ การแบ่งปัน เอื้ออาทร ประณีประนอม การประหยัดอดออม ความซื่อสัตย์ สุจริต การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความสามัคคีและความ پاکเพียร อดทน และกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับนักเรียน ได้แก่ การออมทรัพย์ การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม การรู้จักพอเพียง การสร้างจิตสำนึกที่ดี และกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม

๒.๓ แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ครูจัดการเรียนรู้โดยการสอดแทรกในแต่ละกลุ่มสาระ มีการส่งเสริมให้นักเรียนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการชีวิตประจำวัน ให้นักเรียนเขียนรายงาน เรียงความ แต่งคำขวัญ แต่งคำประพันธ์เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสนทนาเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ โรงเรียนได้จัดให้มีโครงการและกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ โครงการออมทรัพย์โดยให้นักเรียนศึกษาและจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองและครอบครัว โครงการศึกษาดูงานเพื่อสร้างจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียง โดยจัดให้นักเรียนไปทัศนศึกษาสถานที่ต่างๆ เช่น สวนพฤกษชาติ วัด แล้วให้วิเคราะห์และประเมินผลร่วมกัน โครงการสำรวจของจำเป็นในชีวิตประจำวัน โครงการเกี่ยวกับเกษตรโดยให้นักเรียนปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ในโรงเรียน ศึกษาระบบนิเวศ ศึกษาและอนุรักษ์พันธุ์ไม้ที่อยู่ที่บ้านและชุมชน เป็นต้น

จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่าครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ห้องเรียนโดยการสอดแทรกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในทุกช่วงชั้น ทำให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔ มีเนื้อหาเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่

ในสาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิต และการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ และปรากฏในมาตรฐานช่วงชั้นช่วงชั้นที่ ๑-๒ ส ๓.๑ (๔) เข้าใจระบบและวิธีการของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้ และช่วงชั้นที่ ๓-๔ ส ๓.๑ (๕) เข้าใจเกี่ยวกับระบบและวิธีการของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปใช้ประยุกต์กับชีวิตประจำวันได้ ในการจัดการเรียนการสอนครูสามารถนำมาสอดแทรกหรือบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง ๘ กลุ่มสาระได้ เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกพอเพียงให้เด็กและเยาวชน โดยผ่านการทำกิจกรรมทางสังคม อันจะทำให้เด็กและเยาวชนดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างเกิดประโยชน์และมีความสุข และอยู่ร่วมกันได้อย่างสมดุลและยั่งยืน ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเรียนอย่างมีความสุขและได้ปฏิบัติจริง

นอกจากนี้การพัฒนานักเรียนตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียงยังมุ่งหวังให้นักเรียนมีความรู้ และคุณธรรม ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมบนพื้นฐานของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ อย่างเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคคล เมื่อ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันแล้ว นักเรียนจะสามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ มีจิตสำนึกที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีคุณธรรมและจริยธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

ด้วยเหตุนี้ การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา และชุมชนในรูปแบบต่างๆ ทั้งการประชาสัมพันธ์ผ่าน

สื่อต่างๆ การจัดประชุม สัมมนา หรือการอบรมให้ความรู้ จะทำให้เกิดการถ่ายทอดแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติเพื่อให้ทุกคนตระหนักในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติอย่างจริงจังและเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมได้ และการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยการบูรณาการสู่กิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน จะช่วยเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ให้แก่นักเรียนอันจะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตที่พอเพียงเป็นคนที่มีความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยที่ทุกคนต้องมีความรู้และคุณธรรมใช้ในการดำรงชีวิตในการบริหารจัดการของโรงเรียนโดยนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดเป็นนโยบายหลักในการบริหารจัดการโรงเรียน พร้อมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตนเพื่อนำไปสู่เป้าหมาย

ในการพัฒนาโรงเรียนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา โดยมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่องยอมนำให้ผู้บริหาร ครู และนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำหลักคิด หลักปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของตนเองอย่างพอเพียงได้ ตลอดจนการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดแทรกหรือบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนหรือการจัดโครงการหรือกิจกรรมในโรงเรียนควรมีการสอบถามผู้เรียน ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจที่ดี อันจะนำไปสู่การสัมพันธ์อันดีในการร่วมจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนและชุมชนที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนมากที่สุด

บรรณานุกรม

- เกษม วัฒนชัย. “นพ.เกษม วัฒนชัย” ระบุการส่งเสริมการศึกษาเป็นหน้าที่คนทุกคน. http://www.thaigov.go.th/th/News/NewsThai.aspx?News_ID=T49000002288& menu=2. (วันที่ค้นข้อมูล : มีนาคม ๒๕๕๐).
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. **แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๙)**. กรุงเทพฯ : บริษัท พรักหวาน กราฟฟิค จำกัด (มหาชน), ๒๕๔๕.
- ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. **แผนปฏิบัตินโยบายการกระทรวงศึกษาธิการเพื่อรองรับนโยบายรัฐบาล ปีงบประมาณ ๒๕๕๐-๒๕๕๑**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๐.
- วิจิตร ศรีสอาน. “คุณธรรมนำความรู้”. http://www.moe.go.th/websm/news_mar07/news_mar106.htm. (วันที่ค้นข้อมูล : มีนาคม ๒๕๕๐).
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรไทย (น.ส.พ.ฟ้าเมืองไทย), ๒๕๔๖.
- _____. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๔๔**. (พิมพ์ครั้งที่ ๑). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), ๒๕๔๔.

เส้นทาง.....สู่อนาคต

ภัทรวรรณ สกุนา*

๑๑๑ กล่าวได้ว่าความรู้เกิดจากการแสวงหา เป็นพรแสวงมากกว่าพรสวรรค์ที่ติดตัวมาแต่เกิด ความรู้เป็นสิ่งที่ทุกคนสามารถฝึกฝนกันได้และก็สามารถเรียนตามทันกันได้ ความรู้ไม่จำกัดอายุ เพศและชนชั้น ทุกคนมีสิทธิ์ที่จะขวนขวายหาความรู้ คงไม่มีใครปฏิเสธได้ว่า “ผู้มีความรู้มากย่อมได้เปรียบ” และถ้ารู้จักการวางแผนการเรียนรู้ที่ดีก็จะส่งผลที่ดีคุ้มค่าแก่ช่วงชีวิตที่ล่วงเลยตามเวลาที่มีอาจหยุดรอใครได้

การหาความรู้ไม่ควรหยุดนิ่ง เปรียบเสมือนรถยนต์ที่ไถดแล่นไปบนถนนอันกว้างใหญ่ ต้องมีการพัฒนาต่อเนื่องสม่ำเสมอ เนื่องจากปัจจุบันโลกมีความ

เคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา หากน้องหยุดที่จะเรียนรู้จะทำให้น้องๆ ไม่รับรู้กระแสของการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น น้องๆ ต้องตื่นตัวและสำรวจตนเองเสมอว่าองค์ความรู้พื้นฐานที่มีอยู่นั้นอยู่ในระดับไหน ความรู้ใหม่ที่ได้รับพัฒนามากน้อยเพียงใด เรื่องที่ยังไม่รู้ก็หาหนทางศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ “การสร้างสรรคความเจริญก้าวหน้าทุกอย่งนั้นต้องเริ่มต้นที่การศึกษาพื้นฐานเดิมก่อน เมื่อได้ศึกษาถึงส่วนดีส่วนเสียแล้ว จึงรักษาส่วนดีที่มีอยู่แล้วให้คงไว้ และพยายามปรับปรุงส่งเสริมความรู้ด้วย

* หัวหน้างานแนะแนว โรงเรียนท่าทรายวิทยา อ.ท่าทราย จ.เพชรบุรี

หลักวิชา อันประกอบด้วยเหตุผลและความสุจริต
จริงใจ ให้อภัยองกงามมั่นคงบริบูรณ์ยิ่งๆ ขึ้นเพื่อนำ
ไปสู่ความสำเร็จ”

การเลือกศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ถือเป็น
ช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญ เมื่อน้องๆ จบ ม.๓ หรือ
ม.๖ น้องๆ คงต้องหมั่นถามตนเองเสมอว่า เราชอบ
ด้านไหน เราจะเรียนต่ออะไรดี จะเรียนต่อที่ไหน
จะเรียนได้ไหม แล้วจะทำอาชีพอะไร เหล่านี้เป็น
คำถามที่น้องทุกคนอาจถามตนเอง และแน่นอนที่น้อง
ทุกคนจะต้องค้นหาคำตอบ บางครั้งอาจทำให้น้องๆ
เกิดความสับสน ไม่แน่ใจ ลังเลใจ สิ่งเหล่านี้น้อง
ต้องขจัดออกจากความคิดของตนเอง เพื่อพยายาม
ค้นหาสิ่งที่เป็นตัวตนของตนเอง เพียงน้องติดตาม
ค้นหาเหตุผล แล้วนำมาคิดตัดสินใจเลือกทางเดินที่
ถูกต้อง ไม่โกหกตนเอง น้องจะได้คำตอบที่แท้จริงว่า
อะไรคือสิ่งที่ต้องการ และอะไรคือสิ่งที่ควรเลือก
แต่อย่าลืมว่าการตัดสินใจที่ดีควรประกอบด้วยข้อมูล
ที่ดี ข้อเท็จจริงที่เพียงพอ ถ้ายังมีข้อมูลไม่เพียงพอ
เสาะแสวงหา ถามผู้รู้เพิ่มเติมสักนิดแล้วนำกลับมาคิด
วิเคราะห์หาคำตอบใหม่แล้วจะได้คำตอบที่ต้องการ
แต่จะอย่างไรให้ได้ในสิ่งที่เป็นคำตอบนั้น นั่นคือ
สิ่งที่น้องทุกคนต้องนำกลับไปคิดทบทวน ไตร่ตรอง
อย่างละเอียด รอบคอบ มีเหตุผลผลแต่มีประโยชน์
เข้าข้างตนเอง

ในช่วงเวลานี้น้องคงคิดถึงคณะต่างๆ ใน
มหาวิทยาลัยที่เปิดสอน สถาบันการศึกษาต่างๆ ซึ่ง
ใกล้เวลานี้น้องๆ จะต้องเลือกคณะกันแล้วเพื่อเดินทาง
ไปสู่เป้าหมายที่ได้ตั้งใจไว้ แต่จะอย่างไรจึงจะได้ใน
คณะที่ตนเองต้องการ เมื่อเป็นการแข่งขันย่อมมีผู้แพ้
และผู้ชนะเกิดขึ้นเสมอ เชื่อว่าน้องๆ ทุกคนไม่ต้องการ
เป็นผู้แพ้ ทุกคนหวังที่จะสอบได้ในคณะใดคณะหนึ่งที่
ต้องการ ซึ่งแต่ละคนก็จะมีเทคนิคในการเลือกคณะ
หรือเลือกที่เรียนของตนเอง ก่อนอื่นอยากให้น้องถาม
ตนเองดูว่า ถ้าเราจะซื้อโทรศัพท์สักเครื่องให้กับตนเอง
เราจะพิจารณาอะไรบ้าง หลายคนคงตอบตัวเองว่า

เราก็ต้องดูสีสัน ยี่ห้อ รูปแบบ รุ่น ความทันสมัย และ
ประการสำคัญก็คงเป็นเรื่องเทคโนโลยีที่ประกอบกัน
ขึ้นมาเป็นโทรศัพท์มือถือเครื่องนั้นๆ ซึ่งเหตุผลเหล่านี้
ก็ขึ้นอยู่กับรสนิยมของแต่ละคน แต่ถ้าน้องนำการ
เลือกซื้อโทรศัพท์มาเปรียบกับการเลือกคณะก็คง
จะไม่แตกต่างกันนัก การเลือกคณะจะต้องพิจารณา
องค์ประกอบต่างๆ คล้ายคลึงกัน เริ่มแรกเราคง
พิจารณาคณะที่เราชอบ เราสนใจ เท่านั้นยังไม่พอ เรา
จะต้องคำนึงถึงความสามารถด้านวิชาการของเรา
ด้วยว่า เรามีศักยภาพเพียงพอที่จะเข้าได้หรือไม่ และ
บุคลิกภาพของเราเองเหมาะสมกับคณะที่เราเลือก
หรือไม่ เช่นเดียวกันการที่เราพิจารณาโทรศัพท์ที่เรา
จะซื้อเราคงพิจารณารูปแบบที่เหมาะสมแก่เรา ราคา
ที่เราสามารถซื้อได้ ความทนทานในการใช้งาน ในขณะที่
เดียวกันเราคงคำนึงถึงโอกาสที่เราจะใช้ ดังนั้นในการ
ศึกษาต่อเราคงต้องคิดไกลไปถึงอาชีพในอนาคตที่เรา
จะทำเมื่อสำเร็จการศึกษาในคณะนั้นๆ ด้วย

ดังนั้นถ้าจะเลือกคณะให้ได้ดังที่เราต้องการ เราคงต้องพิจารณา ๒ อย่างประกอบกัน คือรู้จักตนเองในด้านต่างๆ เช่น ความชอบ ความถนัด ความสนใจ ความสามารถด้านวิชาการ ลักษณะนิสัยส่วนตัว และสุขภาพตลอดจนฐานะทางเศรษฐกิจของเรา อีกประการหนึ่งคือรู้ข้อมูลเกี่ยวกับคณะ/สาขาของสถาบันต่างๆ คุณสมบัติเฉพาะของคณะที่เราสนใจ สัดส่วนการแข่งขันของแต่ละคณะแต่ละสถาบัน จำนวนที่มหาวิทยาลัยนั้นๆ รับได้ และในขณะเดียวกันนักเรียนก็ไม่ควรลืมแนวโน้มของตลาดแรงงานในอนาคตในสาขาวิชาหรือคณะที่เราจะตัดสินใจเลือก นอกจากเราจะรู้จักตนเอง รู้จักสถาบันแล้ว เรายังต้องมีเทคนิควิธีการที่ดีในการเลือกคณะ ได้แก่ เลือกคณะที่ต้องการจะศึกษาจริงๆ คณะที่เราเลือกคะแนนต้องไม่สูงเกินความสามารถของเรา และในอันดับรองๆ ลงมาควรมีคะแนนที่ต่ำสุดที่พอจะเรียนได้ คะแนนของนักเรียนต้องมากกว่าคะแนนต่ำสุดของสาขาที่น้องเลือกในปีที่ผ่านมา แต่อย่ามองว่าในปีนี้นคณะที่เราเลือกอาจมีผู้สมัครน้อย หรือคะแนนไม่สูงนักเพราะวิธีการคิดเช่นนี้อาจทำให้เราผิดพลาดโดยไม่ตั้งใจ

สิ่งที่ควรระวังในการเลือกคณะ

- อย่าเลือกคณะตามใจผู้อื่นทั้งหมด
- อย่าเลือกคณะยอดนิยมนทั้งหมด
- อย่าเลือกคณะที่คะแนนต่ำสุดติดกันหมด

การเลือกคณะหรือสาขาไม่ใช่เรื่องยาก แต่จะเลือกอย่างไรให้ได้ในคณะที่ต้องการนั้นไม่่ง่ายนัก ณ วันนี้น้องๆ เตรียมพร้อมหรือยังสำหรับการลงสู่สนามการแข่งขัน ขอเอาใจช่วยและเป็นกำลังใจให้แก่ น้องๆ ทุกคน แต่อย่าลืมว่ามหาวิทยาลัยมิใช่ทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับทุกคนและมิใช่ว่าผู้ที่ประสบผลสำเร็จในชีวิตต้องผ่านรั้วมหาวิทยาลัยเท่านั้น ยังมีทางเลือกอีกมากมายสำหรับการที่จะก้าวเดินไปข้างหน้า เพื่อความสำเร็จในชีวิตของตนเอง เช่น มหาวิทยาลัยเปิดของรัฐ ได้แก่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สถาบันการศึกษาอื่นๆ เช่น ทหาร ตำรวจ พยาบาล ธุรกิจส่วนตัว หรืออื่นๆ

ข้อคิดในการเลือกทางศึกษาต่อที่จะฝากถึงน้องๆ ทุกคน

ในการเรียนแต่ละช่วงชั้นของหลักสูตรไม่ว่าจะเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.๑-๓) หรือมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๔-๖) เราจะต้องพิจารณาตนเองเพื่อตัดสินใจเลือกทางศึกษาต่อให้ตรงกับที่เราชอบและเหมาะสมกับตัวเรา เพื่อให้ชีวิตเราประสบผลสำเร็จ ข้อคิดที่ควรคำนึงในการเลือกทางศึกษาต่อมีดังนี้

๑. ดูตนเองในด้านสติปัญญา ควรรู้ว่าเราเก่งวิชาอะไร วิชาใดที่เรียนเก่งได้คะแนนดีแสดงว่าเรามีความสามารถวิชานั้น เช่น เราเก่งภาษาไทย เราควรเลือกเรียนสาขาที่ต้องใช้ภาษา เช่น สาขาการสื่อสารมวลชน สาขานิเทศศาสตร์ การแสดงหรือการละคร ถ้าเราเก่งในวิชาคณิตศาสตร์เราควรเลือกเรียนด้านวิทย์ สถิติ การวัดผลประเมินผล ฯลฯ เราเก่งในด้านช่างต่างๆ เราควรเลือกเรียนต่อสาขาช่างต่างๆ เช่น ช่างยนต์ ช่างเชื่อม ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ

๒. ความถนัดและความสนใจ เราต้องดูทักษะของสาขาวิชาและลักษณะงานอาชีพว่าอาชีพใดเหมาะกับตัวเรา เราอยากทำอย่างอื่นหรือไม่

๓. สำนักรวบุคลิกภาพของตนเอง ว่าเราเป็น คนที่มีบุคลิกภาพแบบไหน รูปร่าง หน้าตากริยาท่าทาง แต่ละอาชีพจะมีบุคลิกภาพเฉพาะ เช่น อาชีพนักแสดง ควรเป็นผู้ที่มีรูปร่างหน้าตาดี กล้าพูดกล้าแสดงออก เป็นตัวของตัวเอง แล้วเราจะจะมีบุคลิกภาพแบบไหน และจะเลือกศึกษาต่อด้านใด

๔. สำนักรวความต้องการของตลาดแรงงาน ในปัจจุบันโลกกว้างของตลาดแรงงาน ต้องการบุคลากร ด้านใด แนวโน้มของอาชีพที่กำลังเป็นที่ต้องการคืออะไร

๕. ฐานะเศรษฐกิจของผู้ปกครอง บางสาขา วิชาต้องใช้งบประมาณในการเรียนมาก เช่น วิศวกรรม แพทย์ ฯลฯ ผู้ปกครองของเราสามารถสูญเสียให้ศึกษา ได้หรือไม่

ข้อคิดทั้ง ๕ ข้อที่กล่าวมาคงจะเป็นแนวทาง ให้กับเราไม่มากนักน้อย เราไม่ควรเลือกตามคนอื่น จงศึกษาตัวเองและตัดสินใจด้วยตัวของเราเอง ชีวิต เป็นของเราแล้วเราจะประสบผลสำเร็จในการศึกษา และประกอบอาชีพ

จะเลือกศึกษาหาความรู้ในเรื่องใดก็ตาม นักเรียนจะต้องมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าอย่าปล่อย ความคิดล่องลอยไปตามฝุ่นละอองในอากาศ ตั้งปณิธาน แน่วแน่ในอันที่จะศึกษาให้สำเร็จ สิ่งที่นักเรียนควร ปฏิบัติ คือ อิทธิบาท ๔ ซึ่งเป็นหลักธรรมคำสั่งสอน ในพุทธศาสนา ประกอบด้วย ๔ ประการ คือ ๑) ฉันทะ เราต้องมีความรักในวิชาที่เราศึกษา ทำตัว ให้สนุกกับการหาความรู้ ๒) วิริยะ เราต้องมีความ พากเพียร ๓) จิตตะ เราต้องเอาใจจดจ่อกับวิชานั้นๆ ๔) วิมังสา เราต้องทบทวนไตร่ตรองกลับไปกลับมา นอกจากนั้นเราควรทำจิตใจให้แจ่มใส พักผ่อนให้ เพียงพอ ออกกำลังกายและแบ่งเวลาสำหรับสิ่งอื่นๆ ได้อย่างเหมาะสม

ขอเป็นกำลังใจแก่น้องๆ ทุกคน ในการที่จะ ก้าวเดินไปข้างหน้าอย่างมั่นใจ อย่าย่อท้อต่ออุปสรรค หรือความยากลำบากที่เกิดขึ้น ปัญหาทุกอย่างย่อมมี สาเหตุ ขอเพียงค้นหาสาเหตุให้พบปัญหานั้นก็จะสามารถ แก้ไขได้ด้วยดี ขอเพียงมีกำลังใจที่เข้มแข็ง มันคง ความสำเร็จรออยู่ข้างหน้าน้องๆ ทุกคน

แบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเลขเร็ว

ฟาฏินา วงศ์เลขา

คณิตศาสตร์

เป็นวิชาที่มีความผูกพันกับทุกคน ช่วยพัฒนาให้เราสามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ และสามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุขด้วยความสำคัญและจำเป็นของวิชาคณิตศาสตร์นี้เองทำให้วิชานี้ถูกกำหนดให้เป็นวิชาหลักในการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาตลอดมา ซึ่งหลักสูตรนั้นมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการคิดคำนวณ สามารถนำคณิตศาสตร์ไปใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้

จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในปัจจุบัน พบว่า ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร อาจเป็นเพราะไม่รู้ว่า จะเรียนคณิตศาสตร์ไปเพื่ออะไร หลายคนคิดว่าเพียงแค่บวก ลบ คูณ หาร เป็นก็เพียงพอแล้ว ทำให้เด็กส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญของกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียน ขาดความรับผิดชอบ และไม่สนใจเรียน และเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องเรียนคณิตศาสตร์มากมาย แต่หลายคนอาจมีความเห็นแย้งกับความคิดดังกล่าว เพราะรู้ว่า

คณิตศาสตร์มิใช่เพียงต้องการให้คิดคำนวณเกี่ยวกับตัวเลขเท่านั้น แต่การเรียนรู้คณิตศาสตร์จะช่วยให้เรามีความสามารถในการสำรวจ การคาดเดา การให้เหตุผล รวมถึงอาจช่วยให้เรานำความรู้ที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาที่ไม่เคยพบมาก่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สิ่งที่น่าห่วงใยยิ่ง คือ จากผลการประเมินของหน่วยงานต่างๆ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนทุกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ซึ่งถือเป็นวิกฤตทางการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่ต้องเร่งพัฒนาโดยเร็ว

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะที่ต้องรับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้แสวงหาแนวทางในการพัฒนาทักษะการคิดเลขเร็วขึ้น โดยการถอดประสบการณ์จากการเรียนคณิตศาสตร์แบบคุ่มอง ที่ผ่านการทดลองใช้เป็นกรณีศึกษาในโรงเรียนวัดชนะสงคราม กรุงเทพฯ นำมาประยุกต์ใช้กับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ และแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์มาร่วมจัดทำแบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเลขเร็วขึ้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และได้จัดพิมพ์แจกให้กับโรงเรียน

ประถมศึกษาในสังกัดทั่วประเทศ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิดเลขเร็ว หลังจากการเรียนรู้เนื้อหาในช่วงหนึ่งๆ เป็นการฝึกฝนให้เกิดความถูกต้องและรวดเร็ว

กุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนคณิตศาสตร์ คือ การทำความเข้าใจเนื้อหา จดจำสูตรและเงื่อนไข รวมทั้งรู้จักประยุกต์ใช้สูตรให้มากที่สุด การทำโจทย์บ่อยๆ จะช่วยให้เข้าใจหลักการและเพิ่มทักษะการคำนวณให้มากยิ่งขึ้น เมื่อทำโจทย์จนเชี่ยวชาญจึงค่อยเริ่มทำโจทย์โดยใช้เวลาให้เร็วที่สุดและลองทำโจทย์ใหม่ๆ ขยายความรู้ออกไปเรื่อยๆ ต้องจดจำไว้เสมอว่าคณิตศาสตร์เป็นวิชาทักษะ หากได้ฝึกฝนทุกวันก็จะช่วยให้เก่งคณิตศาสตร์ได้ในที่สุด

เจนยวณ บุคตะเคียน

คำอธิบาย

บอกล่าวเล่าขานฉบับแรกของ ปี ๒๕๕๑ นี้ คณะผู้จัดทำวารสารวิชาการ ขอน้อมรำลึก ในพระมหากรุณาธิคุณสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ และ น้อมเกล้าฯ ส่งเสด็จพระองค์ท่านสู่สวรรคต...ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

มีนาคม และเมษายน นับเป็นเดือนของการสอบ ไม่ว่าจะเป็นการสอบเลื่อนชั้น การสอบเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาแห่งใหม่ และที่สำคัญคือ การสอบเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ในมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยต่างๆ (Entrance) ของนักเรียนที่จบการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ม.๖) กล่าวได้ว่าในช่วงเวลานี้ เด็กนักเรียนกำลังอยู่ในช่วงการปรับตัวทำความเข้าใจกับการศึกษาก้าวใหม่ ในระดับที่สูงขึ้น หลายคนกำลังเครียดอยู่กับเรื่องของการสอบ โดยเฉพาะการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

ภายใต้สภาวะความเครียดนี้ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อตัวเด็กมากที่สุด เนื่องจากความคาดหวังของตนเอง และผู้รอบข้าง ทั้งพ่อแม่ ครู-อาจารย์ ที่ต้องการให้เด็กได้เรียนในสถานศึกษาดีๆ เรียนในสาขาที่เป็นที่ยอมรับในสังคม จนบางครั้งลืมนึกไปว่า เด็กจะคิดและรู้สึกอย่างไรบ้าง เด็กจะมีความกดดัน และเครียดหรือไม่ ทำไมผู้ใหญ่ไม่มองย้อนกลับที่ตัวเด็กบ้าง ว่าเด็กอยากเรียนอะไร มีความถนัด และความสามารถอะไร

ฉะนั้น ขอฝากให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดตัวเด็กมากที่สุด ให้ลองสำรวจดูว่า ลูกหลานของเราตกอยู่ในภาวะความเครียด

หรือเปล่า ผู้เขียนขอเสนอแนะของคุณหมอพรรณพิมล หล่อตระกูล ซึ่งได้ให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการสังเกตบุคลิกของตนเองว่าอยู่ในสภาวะเครียดหรือไม่ คุณหมอบอกว่า วิธีสังเกตนั้นดูไม่ยาก เริ่มต้นให้ดูจากอาการทางร่างกายก่อน เด็กที่อยู่ในสภาวะเครียดจะมีการปวดศีรษะอยู่เสมอ หรือบางทีท้องเสียอยู่บ่อยๆ หรือกลางคืนนอนไม่ค่อยหลับ กระสับกระส่าย เบื่ออาหาร หรือบางทีก็มีเหงื่อออกตามฝ่ามือฝ่าเท้า มีอาการใจสั่น สะดุ้ง ตกใจง่าย ส่วนสภาวะทางจิตใจอาจจะดูเหมือนวิตกกังวลมาก คิดมาก ไม่มีสมาธิ บางคนหงุดหงิด โกรธง่าย ร้องไห้ง่าย หรือเด็กบางคนโดยเฉพาะเด็กโตที่เข้าสู่วัยรุ่นจะเริ่มสูบบุหรี่ หรือบางครั้งเด็กอาจจะหันไปหายาบางอย่าง เช่น ยาได้อีบ ยาฆ่าล้าง และยาบ้า

โดยเด็กคิดว่า ยาพวกนี้จะช่วยลดความเครียด และช่วยให้ร่างกายกระฉับกระเฉง อ่านหนังสือได้มากขึ้น ความคิดเหล่านี้เป็นอันตรายต่อเด็กอย่างมาก และส่งผลกระทบต่อชีวิตและสังคมในอนาคตอีกด้วย

ถ้าคุณสงสัยว่าลูกหลานของคุณอาจจะเครียดจากการสังเกตพฤติกรรม และอาการเหล่านี้คงต้องช่วยกันหาวิธีคลายเครียดให้กับเด็ก ที่สำคัญคือ เราต้องช่วยเป็นกำลังใจให้เด็ก ในการฝ่าฟันเรื่องการสอบอย่างกดดัน หรือคาดหวังในตัวเด็กมากเกินไป คุณพ่อคุณแม่ และครู-อาจารย์ต้องเป็นที่ปรึกษา สนับสนุน และคอยอำนวยความสะดวก ให้ความช่วยเหลือเด็ก ในการตัดสินใจ และการแก้ปัญหาของเด็ก คุณครูอาจให้คำปรึกษาเรื่องการเรียน การแนะแนวการศึกษาต่อ ให้เด็กรู้และเข้าใจเพื่อการตัดสินใจที่ถูกต้อง ส่วนพ่อแม่ ผู้ปกครองต้องช่วยสนับสนุน และเป็นกำลังใจ คอยดูแล เอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือ เพื่อให้เด็กได้ก้าวเดินไปในเส้นทางที่เด็กต้องการ คอยประคับประคอง ไม่ให้เด็กออกนอกกลุ่มนอกทาง แล้วช่วยนำพาพวกเขาเหล่านั้นก้าวเดินไปถึงเส้นชัยที่ใฝ่ฝัน ตามกำลังใจความสามารถ และความถนัดของตนเอง

นอกจากนี้ คุณพ่อคุณแม่ควรหาเวลาได้พูดคุยกับลูก เพื่อให้ลูกได้มีโอกาสระบายอารมณ์ ความเครียด หรือหากิจกรรมการผ่อนคลายให้ลูกทำ หรือทำร่วมกับลูกก็ได้ เช่น การทำกิจกรรมผ่อนคลายด้วยวิธีการของศาสนา ได้แก่ สวดมนต์ ทำสมาธิ ฯลฯ การทำกิจกรรมร่วมกันภายในครอบครัว ได้แก่ รับประทานอาหาร ไปเที่ยวพักผ่อนนอกบ้านร่วมกัน หรือการให้ลูกได้ทำกิจกรรมอย่างอื่นที่จะทำให้เขามีความสุข และสบายใจขึ้น ได้แก่ เล่นเกม เล่นกีฬา ดูภาพยนตร์ ฟังเพลง ดูทีวี หรือเล่นเกมอะไรบางอย่าง รวมทั้งกิจกรรมที่ให้ลูกได้พูดคุยกับคนอื่นบ้าง เป็นต้น

เด็กบางคนต้องการสนับสนุนทางวิชาการ บางสาระการเรียนรู้เด็กต้องเรียนรู้เพิ่มเติม หรือ

เสริมให้เข้มข้นมากขึ้น เพื่อการสอบของเขา คุณครูอาจสอนเพิ่มเติมนอกชั้นเรียน และนอกเวลาเรียนได้ หรือพ่อแม่อาจต้องพาไปกวดวิชาเฉพาะสาขาที่ลูกต้องการ แต่ไม่ควรบังคับ ถ้าเด็กไม่ต้องการ เพราะจะเพิ่มความเครียดให้กับเด็กมากขึ้นได้

เพราะฉะนั้นคุณพ่อ คุณแม่ ผู้ปกครอง รวมทั้งครู-อาจารย์ ควรให้การดูแล เอาใจใส่ต่อการเรียน สภาวะทางร่างกาย และจิตใจของเด็ก สนับสนุนในเรื่องทางวิชาการตามที่ถูกต้องการ ลดความตึงเครียด ต้องให้กำลังใจมากกว่าจะกดดัน หรือบังคับให้ทำตามความคาดหวังของผู้ใหญ่ อีกทั้งผู้ใหญ่ต้องพร้อมที่จะเป็นเพื่อนร่วมเดินทางฝ่าฟันไปให้ถึงฝันของเด็กด้วยกัน

จะเลือกศึกษาหาความรู้ในเรื่องใดก็ตาม นักเรียนจะต้องมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าอย่าปล่อยความคิดล่องลอยไปตามฝุ่นละอองในอากาศ ตั้งปณิธานแน่วแน่ในอันที่จะศึกษาให้สำเร็จ สิ่งที่นักเรียนควรปฏิบัติ คือ อิทธิบาท ๔ ซึ่งเป็นหลักธรรมคำสั่งสอนในพุทธศาสนา ประกอบด้วย ๔ ประการ คือ ๑) ฉันทะ เราต้องมีความรักในวิชาที่เราศึกษา ทำตัวให้สนุกกับการหาความรู้ ๒) วิริยะเราต้องมีความพากเพียร ๓) จิตตะ เราต้องเอาใจจดจ่อกับวิชานั้น ๔) วิมังสา เราต้องทบทวนไตร่ตรองกลับไปกลับมา นอกจากนั้นเราควรทำจิตใจให้แจ่มใส พักผ่อนให้เพียงพอ ออกกำลังกายและแบ่งเวลาสำหรับสิ่งอื่นๆ ได้อย่างเหมาะสม

ขอเป็นกำลังใจแก่น้องๆ ทุกคน ในการที่จะก้าวเดินไปข้างหน้าอย่างมั่นใจ อย่าย่อท้อต่ออุปสรรค หรือความยากลำบากที่เกิดขึ้น ปัญหาทุกอย่างย่อมมีสาเหตุ ขอเพียงค้นหาสาเหตุให้พบปัญหานั้นก็จะสามารถแก้ไขได้ด้วยดี ขอเพียงมีกำลังใจที่เข้มแข็ง มั่นคง ความสำเร็จรออยู่ข้างหน้าน้องๆ ทุกคน

ร้อยอรรค์ ร้อยยาวิ

สืบแสงส่อง

แสงหนึ่งสาดส่องแสง
เงินเงาลำเนาไพร

ลุ่มราบหญ้ากร่าง
แสงส่องเลื่อมเหมือน

แสงคือพระพินาง
คลายทุกข์ประเทไทย-

ถวิลพัตพระภาร
เพิ่มคุณภาพคน

แสงหนึ่งสาดส่องแสง
บริบบริบปลิดปลดปล่อย

พากฟ้าน้ำตาฟ้า
พากดินดินกล้ำกลืน

ลุ่มเตี้ย งามหลอวง
ไทยเทตเทวชน

แสงหนึ่งแม่สิ้นแสง
ภาพหนึ่งกลืนใน

ภาพพระฉายลักษณ์
ก้มกราบองค์นรินทร์

กระจางแจ้งกระจางใจ
ดงดอยใต้ส่องไปเือน

ชลบทไม่ร้างเลือน
มีสิ้นแสงมีสิ้นโลม

ประทานทางประทับโฉม
น้ส้นทุกขันธ์

ทรงมานะกระทำผล
เพื่อสังคมให้อยู่ยง

เริ่มไรแรงรับหรือ
คิดค้นคงบ่คงคืน

ขไลมหล้าฟ้าสุดสิ้น
ไต่สละสิ้นไต่สละ

เสด็จส่องดับลาสุญ
ประหนึ่งสิ้นหทัยไทย

กระจางแจ้ง ณ กลางใจ
พลกัฏฐณิน

ส่องเพ็ญพักตร์เพียงเทพิน
เทิดเหนือเกล้าขอประชา

ภาพพระเสด็จฯ ดอ
เหนือใต้เอกตฤมา

ภาพประทานของเล่น
เด็กเล็กเล่นไม่วาง

ภาพ พอ. ๕๖.
รักษารักษารักด้วยใจ

ภาพของผู้พิการ
แขนเทียมขาเทียมมี

ภาพคือพระอาจารย์
พระทัยดุเสศ

นามบุญอัน
เรียนได้มีเงินทุน

ไอติมปีกกาอโกล
เก่งกล้ากว่ารางวัล

ภาพทรงฟังดนตรี
องพระอุบลัมภ

ภาพพลกนิกร
เห็นองค์เป็นอาชิต

ภาพคลื่นมหาสมุทร
สักการะพระศพ

วันแล้วก็วันแล้ว
ทอธาราฐรรวมเดินทาง

องค์เคยพระเมตตา
สั่งเสด็จองค์เทวี

เห็นผู้คนคอยพร้อมหน้า
รับเสด็จพระพินาง

มีเคยเว้นทุกถิ่นทาง
สั่งเจ้าหญิงเสด็จใส

คือแม่พ่อคนบวชไฟ
เสียดลอะสมศักดิ์ศรี

อัมเมมมานมันชีวี
ได้ก็เพราะพระอาทร

ทรงตั้งอาณัติกษัตริย์
ทรงโอบอุ้มเกื้อการุณย์

ทรงดำริและคำสอน
สั่งศึกษาพัฒนากัน

นักเรียนไทยได้แข่งขัน
เหรียญทองเห็นเป็นประจำ

คลาสิสิกมีฝีมือล้ำ
รำลึกทั่วทุกแดนดิน

ใจรอนรอนอาวรณเฑียร
จบจนสิ้นจากแผ่นภาพ

ทุกแห่งหนดลบรรจบ
องค์สมเด็จพระพินาง

วันแห่งตราโคกมิอาจ
รวมใจรักและรักดี

สมบุญญาพระบารมี
สู่สวรรคตวิมานเทว

ข้าพระพุทธเจ้า

นายเสรี กาญจนโรมนต์

อุปนายกสมาคมครูภาษาไทยแห่งประเทศไทย ประพันธ์

วารสารวิชาการเป็นวารสารที่จัดทำขึ้น เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตร สื่อ การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา รวมทั้งเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในเชิงสร้างสรรค์ต่อการปฏิบัติงานด้านการศึกษาก่อครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

ข้อความใดๆ ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการฉบับนี้ เป็นความคิดเห็นเฉพาะตัวของผู้เขียน ซึ่งอาจไม่ตรงกับความคิดเห็นของ คณะที่ปรึกษาและคณะกรรมการวารสารวิชาการ

เจ้าของ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

ที่ปรึกษา

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(นายสมเกียรติ ขอบผล)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(นายมังกร กุลวานิช)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(นายวินัย รอดจ่าย)

ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผน (นายชูชาติ ทรัพย์มาก)

ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา

(นางสาววันทยา วงศ์ศิลปกรรม)

ที่ปรึกษาด้านการศึกษาพิเศษและผู้ด้อยโอกาส

(นางสุจินดา ผ่องอักษร)

ที่ปรึกษาด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้

(นายสุชาติ วงศ์สุวรรณ)

ที่ปรึกษาด้านพัฒนาระบบเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

(นายเสน่ห์ ขาวโต)

คณะกรรมการ

บรรณาธิการ : นางเบญจลักษณ์ น้ำฟ้า

ผู้ช่วยบรรณาธิการ :

นางสาวพณีย์ เจนพนัส นางศกุนตลา สุขสมัย

นางสาวเจตนา พรหมประดิษฐ์

กองบรรณาธิการ :

นางสาวนภวรรณ ชัยบุตตา นายธัญญา เรืองแก้ว

นางสาวรัตนา แสงบัวเพื่อน นางสาวจิระวรรณ ปักกัตตั้ง

พ.จ.อ.แดงรัตน์ชัย คงสม นางประทุม หนูจ้อย

ว่าที่ ร.ต.สุราษฎร์ ทองเจริญ นางสาวอุทิน จิงวิเศษพงศ์

นางสาวขวัญฟ้า นิยมในธรรม นางธนาภรณ์ กอวัฒนา

นางฟ้าภิญญา วงศ์เลขา นางสาวเงินยวง นุดตะเคียน

นางสาวสุภาวดี ตริรัตน์ นางสาวอังคณา ผิวเกลี้ยง

นายศตวรรษ ประจักษ์ นางสาวพนิดา บัวมณี

นายเรณูศักดิ์ มิ่งประเสริฐ นางสาวพรทิพย์ ดินดี

นางสาวประนอม เพ็งพันธ์

ฝ่ายศิลปกรรม :

นายพินิจ สุขะสันต์ นายไพฑูรย์ บุญภานนท์

นายชูเกียรติ เกิดอุดม

ขอเชิญชวน

ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาร่วมส่งบทความวิชาการด้านการศึกษามาลงเผยแพร่ในวารสาร วิชาการ ความยาวไม่เกิน ๕ หน้ากระดาษ ขนาด A4 ขนาดตัวอักษร ๑๖ พอยท์ (บรรณานุกรมอ้างอิง เฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับบทความเท่านั้น)

โดยส่งมาได้ที่กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ตึก สพฐ. ๓ ชั้น ๓ กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

สำนักงาน : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต

กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๕๓๓๐ โทรสาร ๐ ๒๖๒๘ ๕๓๔๐ เว็บไซต์ <http://academic.obec.go.th>

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ สกสค. ๒๒๔๔ ถนนลาดพร้าว เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐

อภินิหารพระเจ้าพี่นางเธอฯ

จากวันและคืนที่เลยผ่าน ปณิธานพระพี่น้องของแผ่นดิน
พลังใจพระองค์ มิเคยสิ้น ชีวีน ดวงนี้เพื่่อมวลชน
ทั่วแดน ทั่วฟ้าเมืองไทย น้ำพระทัย ทรงพระกรุณา
อเนกยลธิ์ แก่ปวงประชา องค์นรา ถิอาตราชนครินทร์
พอ.ธอ. แพทย์อาสา เยียวยารักษาโรคภัย
ทรงอุปถัมภ์การศึกษา ดนตรี ศิลปะ วัฒนธรรม
พระทรงเป็นดังแสงหนึ่ง คือรุ่งงาม ทอแสงงามพระเมตตา ทุกถิ่นฐาน
ทอธาราษฎร์แผ่ซึ้งก้องกังวาน นිරันดรกาลสถิตในใจไทยทุกดวง
มาบัดนี้ องค์นรา ๖ ลั่นแล่อ ร่มโพธิ์แก่อ ลับไป ไทยร่ำหา
ทกสิบล้านรวมใจน้อมบูชา เสด็จฟ้าสุธาลัย นිරันดร
ทกสิบล้านรวมใจน้อมบูชา เสด็จฟ้า สุธาลัย นිරันดร

คำร้อง/ทำนอง : อาจารย์วีระ เลิศสมพร

ขับร้อง : อาจารย์วีระ เลิศสมพร จอมขยา มั่งมดี

Mixing and Mastering : ไพศาล อุทัยยศ

คิมคิด ลิขิตคำ

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ได้พระราชทานสัมภาษณ์แก่ ศาสตราจารย์คุณหญิงแม้นมาส ขวลิต เกี่ยวกับการอ่านหนังสือ ได้พระราชทานแนวคิดไว้หลายประการ ดังเช่น*

“...เพราะเวลาสอนนี้ต้องเตรียมมาก อ่านมากและเตรียมอุปกรณ์ด้วย เตี้ยวันนี้หันมาเขียนหนังสือได้สัปดาห์แล้ว ต้องใช้เวลามาก ทำให้สนใจทั่วไปอีกไม่ได้ หนังสือที่ฉันเขียนต้องค้นคว้าเอกสารมาก บางครั้งบางเรื่องต้องไปเข้าหอจดหมายเหตุเป็นวันๆ เป็นชั่วโมงๆ แล้วถ้าจะไปสัมภาษณ์เรื่องอะไร ก็ต้องอ่านเรื่องนั้นให้พอรู้บ้าง...”

“...แล้ววิธีการอ่านนี้ ฉันได้เพิ่ญสอนวิชาการอ่านวรรณคดีฝรั่งเศส จะแนะนำให้อ่านตั้งแต่หน้าแรกเลย สารบัญก็ต้องศึกษาให้ดี คำนำต้องอ่านโดยละเอียด...”

“...หนังสือวิชาการนี้ไม่ใช่อ่านครั้งเดียว ควรต้องอ่านสักสองครั้ง อ่านไปบทหนึ่งแล้วก็ทำสรุปย่อว่าบทนั้นๆ เขาบอกอะไร ทำแบ่งไว้เป็นส่วนๆ จะเป็นประโยชน์มาก...”

“...นอกจากวิธีอ่านหนังสือแล้ว ในการอ่านควรมีสมุดบันทึกจดชื่อหนังสือว่าอ่านในวันเดือนปีอะไร แล้วเขียนคำวิจารณ์ของเราเองไว้สักหนึ่งข้อวิจารณ์หนึ่งบรรทัดหรือวิจารณ์สั้นๆ วันหลังมาดูจะรู้ได้ทันทีว่าหนังสือเล่มนั้นเป็นอย่างไร...”

*ปรีดี พิศภูมิวิถี “พระอัจฉริยภาพแห่งความเป็นครูในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา

กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์” นิตยสารศิลปากร ปีที่ ๕๐ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. - มี.ย. ๒๕๕๐ หน้า ๒๒